

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ
1974 , ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ
ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ....ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ
ΜΕΛΛΟΝ....**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΠΙΤΤΑΚΑ ΜΑΡΙΑ

ΕΞΑΜΗΝΟ: ΠΤΥΧΙΟ Β'

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ: 4168

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: κ. Μαρία Βενιέρη - Ιγγλέση

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

6998

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛΙΔΕΣ

<u>1....ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ</u>	<u>σελ.1</u>
<u>2....ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ</u>	<u>σελ.2</u>
<u>3....ΠΡΟΛΟΓΟΣ</u>	<u>σελ.3-4</u>
<u>4....ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ</u>	<u>σελ.4-7</u>
<u>5....ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ</u>	<u>σελ.8</u>
<u>5/1 ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΙΧΝΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ</u>	<u>σελ.8-9</u>
<u>5/2 ΛΙΜΑΝΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ</u>	<u>σελ.10</u>
<u>5/3 ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΕΣ (ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ)</u>	<u>σελ.10-12</u>
<u>6....ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ</u>	<u>σελ.13</u>
<u>6/1 ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1950 -1959</u>	<u>σελ.13</u>
<u>6/2 ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1960</u>	<u>σελ.13-14</u>
<u>6/3 ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1974</u>	<u>σελ.15-18</u>
<u>6/4 ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1975 - 1976</u>	<u>σελ.18-20</u>
<u>6/5 ΕΤΟΣ 1977</u>	<u>σελ.20</u>
<u>6/6 ΕΤΟΣ 1978</u>	<u>σελ.21</u>
<u>6/7 ΕΤΟΣ 1979</u>	<u>σελ.21</u>
<u>6/8 ΕΤΟΣ 1980</u>	<u>σελ.22-25</u>
<u>6/9 ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1981 -1986</u>	<u>σελ.25-28</u>
<u>6/10 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1977 -1978)</u>	<u>σελ.28-31</u>
<u>6/11 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1979 -1981)</u>	<u>σελ.31-33</u>
<u>6/12 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1978 -1986)</u>	<u>σελ.33-34</u>
<u>6/13 ΕΤΟΣ 1987</u>	<u>σελ.34-35</u>
<u>6/14 ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1988 -1994</u>	<u>σελ.36-37</u>
<u>6/15 ΕΤΟΣ 1995</u>	<u>σελ.38-42</u>

<u>6/16 ΕΤΟΣ 1996</u>	σελ.43-47
<u>6/17 ΕΤΟΣ 1997</u>	σελ.48-53
<u>6/18 ΕΤΟΣ 1998</u>	σελ.53-58
<u>6/19 ΕΤΟΣ 1999</u>	σελ.58-63
<u>6/20 ΕΤΟΣ 2000</u>	σελ.64-65
<u>6/21 ΕΤΗ 2001 -2002</u>	σελ.66-67
<u>6/22 ΕΤΗ 2003 -2004</u>	σελ.68-70

<u>7...ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 2010</u>	σελ.71
--	--------

<u>7/1 ΟΡΑΜΑ</u>	σελ.72
<u>7.1.1 ΣΤΟΧΟΙ</u>	σελ.72
<u>7.1.2 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ</u>	σελ.73
<u>7.1.3 ΕΠΑΝΑΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ</u>	σελ.73-74

<u>7/2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ</u>	σελ.74
<u>7.2.1 ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΠΕΛΑΤΕΙΑΣ</u>	σελ.74-78
<u>7.2.2 ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ</u>	σελ.79
<u>7.2.3 ΔΙΑΝΟΜΗ</u>	σελ.79
<u>7.2.4 ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ / ΕΡΕΥΝΑ</u>	σελ.80
<u>7.2.5 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ</u>	σελ.80

<u>7/3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ</u>	σελ.80-81
<u>7.3.1 ΑΞΟΝΕΣ</u>	σελ.81-82
<u>7.3.2 ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ</u>	σελ.82-85
<u>7.3.3 ΔΙΑΜΟΝΗ</u>	σελ.85-86
<u>7.3.4 ΔΙΑΤΡΟΦΗ</u>	σελ.86
<u>7.3.5 ΓΕΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ</u>	σελ.86
<u>7.3.6 ΣΟΙΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ</u>	σελ.87

<u>7.3.7 ΕΜΠΟΡΙΟ</u>	<u>σελ.87</u>
<u>7.3.8 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ</u>	<u>σελ.87</u>
 <u>7/4 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΑΞΙΑΣ</u>	<u>σελ.87-88</u>
 <u>8....ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ</u>	<u>σελ.89</u>
<u>8/1 ΠΟΛΕΙΣ - ΠΟΛΟΙ ΕΛΞΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ</u>	<u>σελ.89-101</u>
<u>8/2 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ</u>	<u>σελ.102-103</u>
<u>8/3 ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ</u>	<u>σελ.103-104</u>
<u>8/4 ΜΑΡΙΝΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ</u>	<u>σελ.104-106</u>
<u>8/5 ΕΚΔΡΟΜΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ - ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ</u>	<u>σελ.107</u>
 <u>9....ΠΡΟΩΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ</u>	<u>σελ.108</u>
<u>9/1 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΩΤΗΣΗΣ</u>	<u>σελ.108-109</u>
<u>9/2 ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ</u>	<u>σελ.109-110</u>
<u>9/3 ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ</u>	<u>σελ.110</u>
 <u>10....ΕΠΙΛΟΓΟΣ</u>	<u>σελ.111</u>
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2003 -2010)</u>	<u>σελ.112-152</u>
 <u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	<u>σελ.153</u>

1....ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Ο βασικός σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση των δυνατοτήτων και τρόπων ανάπτυξης της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου μέσα από τα στατιστικά στοιχεία και τις εκθέσεις της τουριστικής ανάπτυξης που σημειώθηκαν τα τελευταία χρόνια, παραθέτοντας στρατηγικό σχέδιο για ανάπτυξη του τουρισμού μέχρι και το 2010 το οποίο βασίζεται σε συγκεκριμένο στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης που έχει καταρτισθεί από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού (ΚΟΤ) και τους υπόλοιπους αρμόδιους φορείς.

Η μελέτη ξεκινά με αναφορά στην ιστορία της Κύπρου και την συμβολή των διάφορων λαών που πέρασαν διαδοχικά από το νησί στη διαμόρφωση του πολιτιστικού χαρακτήρα του νησιού. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η διαχρονική κινητικότητα και τα πρώτα σημάδια του τουρισμού στην Κύπρο.

Αμέσως μετά παρουσιάζεται με την βοήθεια και κάποιων σχεδιαγραμμάτων, πινάκων και εικόνων η τουριστική ανάπτυξη στην Κύπρο για τα χρόνια πριν από το πόλεμο του 1974 (συγκεκριμένα για τα έτη 1955-60), η τουριστική ανάπτυξη για το 1974 και οι συνέπειες από την εισβολή και κατάληψη του νησιού και οι μετέπειτα εξελίξεις στην τουριστική βιομηχανία της Κύπρου των επόμενων χρόνων μέχρι και το 2004.

Η μελέτη συνεχίζει με την ανάλυση του στρατηγικού σχεδίου για ανάπτυξη του τουρισμού μέχρι το 2010 του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού και πρόσθετα γίνεται και αναφορά στην ήδη υπάρχον τουριστική υποδομή του νησιού, προτού αναλυθεί το σχέδιο προώθησης του Κυπριακού τουριστικού προϊόντος.

Τέλος σημειώνονται οι βασικές διαπιστώσεις και συμπεράσματα τα οποία εξάγονται από τη μελέτη. Επίσης διατυπώνονται στο παράρτημα στο τέλος της μελέτης και πίνακες που αφορούν Σχέδιο Υλοποίησης της Στρατηγικής Τουρισμού 2003-2010 (πηγή Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού).

2....ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η συλλογή των στοιχείων έγινε με προσωπική επαφή με τους αρμόδιους φορείς.

Κατά την επίσκεψη μου στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού, ενημερώθηκα και πήρα στοιχεία γύρω από τη λειτουργία του οργανισμού και την στρατηγική γύρω από τον τουρισμό. Από την ετήσια έκθεση του οργανισμού για τον κυπριακό τουρισμό, άντλησα στατιστικά και άλλα στοιχεία, όσον αφορά τον τύπο του τουριστικού ρεύματος που κατευθύνεται στην Κύπρο κάθε χρόνο. Για τις πληροφορίες αυτές θα ήθελα να ευχαριστήσω τους εργαζόμενους στο τμήμα Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού στην Πάφο, αλλά και στη Λευκωσία που με βοήθησαν και μου επέτρεψαν να συλλέξω όλα αυτά τα στοιχεία κατά τις επισκέψεις μου στα γραφεία τους.

Επισκέφτηκα ακόμη το Τμήμα Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου στην Πάφο, όπου αποκόμισα στατιστικά στοιχεία κυρίως για τον τουρισμό της Κύπρου μέχρι και το 2004.

Επιπλέον στοιχεία αποκόμισα και από την κεντρική βιβλιοθήκη Πάφου και αφορούσαν κυρίως την διαχρονική κινητικότητα του τουρισμού στην Κύπρο καθώς και την ιστορία του νησιού και τις επιρροές των λαών που πέρασαν από το νησί σε όλους τους τομείς.

Ταυτόχρονα η περιήγηση μου στο internet και η «επίσκεψή» μου στις ιστοσελίδες του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού και των υπολοίπων αρμόδιων φορέων με βοήθησε στο να συλλέξω πάρα πολλά στοιχεία που με βοήθησαν στην εκπόνηση της εργασίας μου.

Πολλά στοιχεία αποκόμισα και από κάποιες μηνιαίες εκθέσεις που συντάσσονται για τον κυπριακό τουρισμό και περιέχουν πολλές φορές ομιλίες που γίνονται από διαφόρους εκπρόσωπους των αρμόδιων φορέων (π.χ. την ομιλία του προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού, του κ. Φώτη Φωτίου με θέμα την Πορεία του Κυπριακού Τουρισμού και η Στρατηγική Προσπτική του, που έγινε στο ξενοδοχείο Palm Beach στη Λάρνακα στις 15 Δεκεμβρίου 20

3....ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η μυστηριακή γοητεία της Κύπρου γεννήθηκε μέσα από τη θρυλική της ομορφιά αλλά και μέσα από χιλιετίες όπου αυτοκρατορίες έδιναν μάχη για να κατακτήσουν τον πολύτιμο αυτό στρατηγικό τόπο. Όπως είναι φυσικό όμως μια τόσο τέλεια τοποθεσία δε χάνει ποτέ τη γοητεία και τη θελκτικότητα της. Κουρνιασμένη στην ανατολική γωνία της Μεσογείου σε ένα πραγματικό σταυροδρόμι τριών ηπείρων, η Κύπρος είναι το τρίτο σε μέγεθος νησί της Μεσογείου και μια ιδανική αφετηρία για την ανακάλυψη άλλων εξωτικών τοποθεσιών όπως τα ελληνικά νησιά, η Αίγυπτος και η Μέση Ανατολή – καθημερινά σχεδόν δρομολόγια κρουαζιερόπλοιων συνδέουν την Κύπρο με τους προαναφερόμενους προορισμούς.

Η Κύπρος παρά το μικρό της μέγεθος, είναι ένα νησί με μια μεγάλη καρδιά. Είναι ένα νησί που προσφέρει στους επισκέπτες του μια γνήσια και ειλικρινή φιλοξενία και μια φιλική και εγκάρδια αντιμετώπιση. Ο Έλληνας επισκέπτης του νησιού θα αναγνωρίσει αμέσως ένα χώρο οικείο, θα αισθανθεί τη διάσταση μιας άλλης Ελλάδας, αυτό που έλεγε ο Σεφέρης «απ' εδώ νιώθει κανείς την Ελλάδα ευρύχωρη, πιο πλατιά ».

Η Κύπρος είναι πραγματικά ένα πανέμορφο νησί, που αξίζει να επισκεφθεί κανείς και ταυτόχρονα είναι μια χώρα γεμάτη αντιθέσεις. Τα δροσερά πευκόφυτα βουνά, αυτή η σπιγμαία και αναπάντεχη αλλαγή στο σκηνικό είναι συνέχεια των χρυσών θαλασσοφίλητων ακρογιαλιών.

Και δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι η θεά Αφροδίτη επέλεξε ανάμεσα στον ελληνικό χώρο να αναδυθεί σ' αυτό ακριβώς το νησί, μαγεμένη από τις φανταστικές φυσικές ομορφιές και το ζηλευτό του κλίμα. Για ακριβώς τον ίδιο λόγο που το επιλέγουν έκτοτε και πολλοί θησαυρούν το «νησί της θεάς της ομορφιάς ».

Η θεά Αφροδίτη (Θεά της ομορφιάς και του έρωτα)

4....ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Από πολύ παλιά η ιστορική σημασία της Κύπρου υπερέβαινε κατά πολύ το μικρό μέγεθος της. Η γεωγραφική θέση της μαζί με το γεωργικό, δασικό και ορυκτό

πλούτο της, την κατέστησαν διακομιστικό σταθμό και κέντρο εμπορίου και πολιτισμού ενώ η στρατηγική σημασία της προσέλκυσε πολλούς εισβολείς και κατακτητές.

Λίγες χώρες μπορούν όμως να σκιαγραφήσουν τη ροή της ιστορίας τους πέρα από 10.000 χρόνια. Το νησί της Κύπρου γύρω στο 8.000 π.Χ. είναι ήδη κατοικημένο και βρίσκεται στο στάδιο της Νεολιθικής περιόδου. Από όλα τα σημαντικά γεγονότα που θα χαράξουν την πορεία του νησιού για τις επόμενες χιλιετρίδες, η κάθιδος των Αχαιών και η ανακάλυψη του χαλκού -Kuprum στα λατινικά – είναι σίγουρα τα πιο σημαντικά. Το μέταλλο αυτό που θα χαρίσει και το όνομά του στο νησί, θα του φέρει αριθμητο πλούτο και δόξα, και η παρουσία των Μυκηναίων και του πολιτισμού τους θα χαράξει ανεξίτηλα την ελληνική πορεία του νησιού.

Η στρατηγική θέση του νησιού, ο φυσικός πλούτος και η αφθονία στα κοιτάσματα χαλκού δίνουν στη μικρή Κύπρο τη θέση της στο παγκόσμιο χάρτη, κάνοντας την ταυτόχρονα το μήλο της Έριδος μεταξύ των ισχυρών της Ανατολικής Μεσογείου στην αρχαιότητα.

Στην Ύστερη Εποχή του Χαλκού, οι Μυκηναίοι εγκαθίστανται στο νησί και δημιουργούν εμπορικές διασυνδέσεις με την Εγγύς Ανατολή, την Αίγυπτο και τα νησιά του Αιγαίου.

Στον 5^ο αιώνα π.Χ. σημαντικό ρόλο στις υποθέσεις της Κύπρου διαδραματίζουν οι Αθήνες που συνεργάστηκαν με τα κυπριακά βασίλεια. Τα Κυπριακά βασίλεια παρά τον αγώνα τους όμως για να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους υποτάσσονται διαδοχικά σε ξένους ισχυρούς κατακτητές: στους Ασσύριους, στους Αιγύπτιους και στους Πέρσες. Κατά την περίοδο αυτή βασιλεύει στη Σαλαμίνα της Κύπρου ο Ευαγόρας, που απέκτησε διεθνή φήμη και ακτινοβολία για την τότε εποχή.

Μετά την διαίρεση της αυτοκρατορίας του Μεγάλου Αλεξάνδρου, που είχε ελευθερώσει την Κύπρο από τους Πέρσες, το νησί γίνεται ένα από τα σημαντικότερα κέντρα της αυτοκρατορίας των Πτολεμαίων της Αιγύπτου.

Αργότερα το 58 π.Χ. το νησί υπάγεται στην Ρωμαϊκή κυριαρχία. . Κατά την εποχή αυτή αξίζει να σημειωθεί ότι ο Μάρκος Αντώνιος μαγεμένος από τα γλύκα κρασιά που γεύτηκε στο νησί, το κάνει δώρο στην ερωμένη του, τη Θρυλική Κλεοπάτρα.

Τόσο στην Πτολεμαϊκή όσο και στην Ρωμαϊκή περίοδο πρωτεύουσα του νησιού είναι η Πάφος, μία από τις πρώτες πόλεις που κτίστηκαν στο νησί την εποχή της Χαλκοκρατίας και που σήμερα αποτελεί το μεγαλύτερο πόλο έλξης τουρισμού σε σχέση με τις άλλες πόλεις.

Το 330 π.Χ. με τη διαίρεση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, η Κύπρος γίνεται επαρχία της Βυζαντινής. Μετά από πολλά χρόνια βυζαντινής κυριαρχίας, η Ευρώπη στρέφει το βλέμμα της προς την Κύπρο με τις Σταυροφορίες.

Το 1911 μια φοβερή καταιγίδα αναγκάζει το Ριχάρδο το Λεοντόκαρδο να ξεμπαρκάρει στο λιμάνι της Λεμεσού. Κατακτά το νησί και το κάνει δικό του. Λίγο αργότερα όμως πουλάει το νησί στους Ναΐτες, οι οποίοι τον επόμενο χρόνο το πωλούν με την σειρά τους στους Φράγκους. Από το φραγκικό βασίλειο, η Κύπρος γίνεται αποκίνια της Δημοκρατίας του Αγίου Μάρκου. Η σημαία των Ενετών κυματίζει πάνω από την Κύπρο από το 1489 μέχρι και το 1571, όπου μετά από πολύμηνες πολιορκίες της Λευκωσίας και της Αμμοχώστου οι Οθωμανοί κατορθώνουν να κατακτήσουν το νησί.

Τη μακρά περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας διαδέχεται η Αγγλική κυριαρχία. Μετά τον ένδοξο εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα του 1955-1959, το νησί αποκτά την ελευθερία του, και το 1960 ανακηρύσσεται ανεξάρτητο κράτος για πρώτη φορά στην μακραίωνη ιστορία του των 3,500 χρόνων.

Τον Ιούλιο του 1974, όμως η Τουρκία εισβάλλει στο νησί και από τότε το 37% του εδάφους στο βόρειο μέρος του νησιού κατακρατείται παράνομα από τα τουρκικά στρατεύματα κατοχής που παραβίασαν και συνεχίζουν να παραβιάζουν παράφορα κάθε αρχή του διεθνούς δικαίου.

Η εισβολή της Τουρκίας κατέφερε βαρύτατο πλήγμα στο νησί σε όλους τους τομείς. Χιλιάδες Κύπριοι σκοτώθηκαν, εκατοντάδες άλλοι παραμένουν εγκλωβισμένοι στο κατεχόμενο βόρειο τμήμα του νησιού, 1619 άνθρωποι αγνοούνται μέχρι και σήμερα. Οι καταπιεστικές συνθήκες διαβίωσης στις κατεχόμενες περιοχές εξανάγκασαν επίσης δεκάδες χιλιάδες Τουρκοκύπριους να μεταναστεύσουν. Ακόμη και σήμερα η Τουρκία αρνείται να επιτρέψει στους πρόσφυγες να επιστρέψουν στα σπίτια και τις περιουσίες τους. Σαν συνέπεια όλων αυτών, η εισβολή κατέφερε μεγάλο πλήγμα στην οικονομία της Κύπρου, αποστερώντας την από τα τρία τέταρτα του γεωργικού και ορυκτού πλούτου της, ο οποίος βρίσκεται στις κατεχόμενες περιοχές και καταστρέφεται καθημερινά από τους Τούρκους που κατοικούν εκεί. Οι περιοχές αυτές, οι κατεχόμενες περιοχές

της Κύπρου σήμερα θα αποτελούσαν σπουδαίους πόλους έλξης τουρισμού, αφού η φυσική τους ομορφιά ξεπερνούσε τη φαντασία.

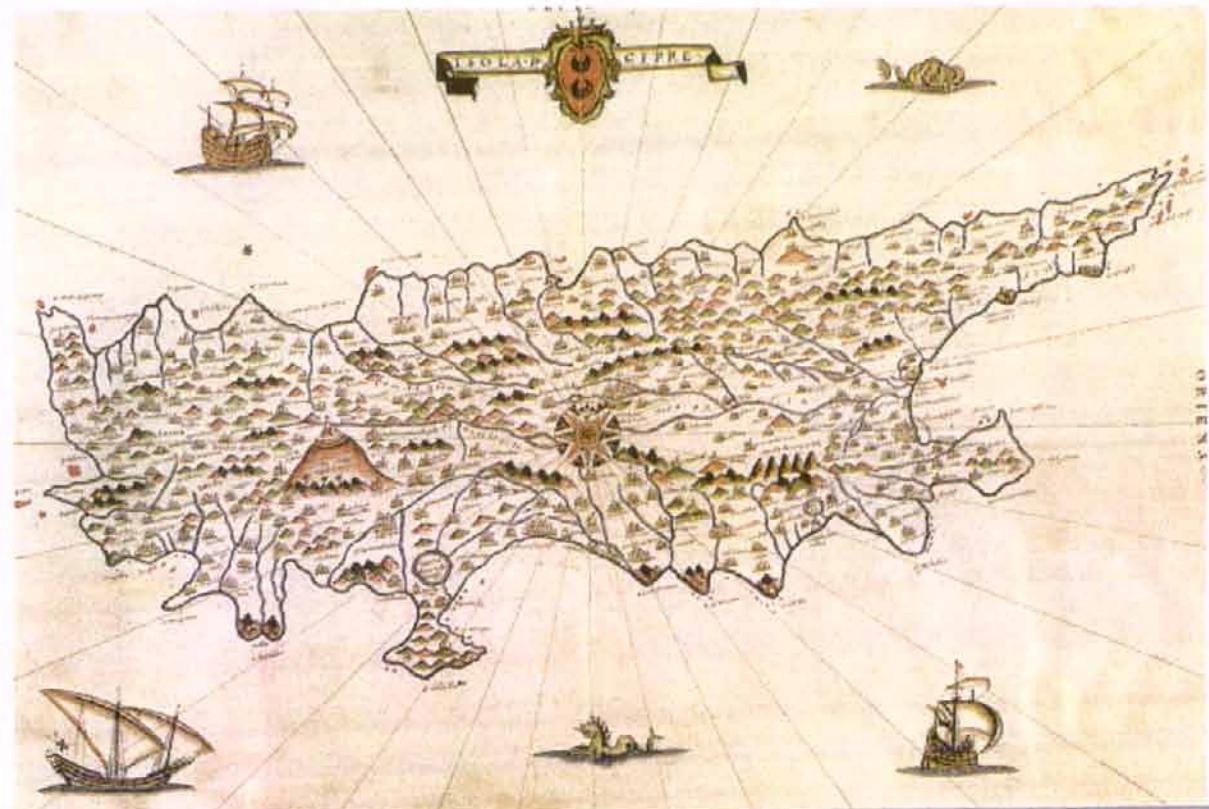
Αναμφισβήτητα η Κύπρος πολιορκήθηκε και κατακτήθηκε διαδοχικά για χιλιάδες χρόνια από πολλούς λαούς...Ωστόσο κατόρθωσε να διατηρήσει τη γλώσσα και την πολιτιστική της κληρονομιά ανέπαφη. Ο Όμηρος και οι άλλοι αρχαίοι Έλληνες ποιητές και φιλόσοφοι συχνά έκαναν αναφορά στην Κύπρο εκφράζοντας τον θαυμασμό τους για τον πολιτισμό της. Στη σημερινή κυπριακή διάλεκτο υπάρχουν φράσεις και λέξεις που έλκουν την καταγωγή τους κατευθείαν από τον Όμηρο.

Παρά την ταραχώδη ιστορία της, (μπορεί και λόγω αυτής), οι Κύπριοι είναι ένας λαός με μεγάλη αντοχή και σθένος. Διατήρησαν πάντα τον ξεχωριστό χαρακτήρα του πολιτισμού τους - που διαφέρει ακόμα και από αυτόν των πιο στενών συγγενών τους, των Ελλήνων.-

Αναμφίβολα, η μνήμη παραμένει άσβεστη και η φλόγα της αγωνιστικότητας αναμμένη. Έτσι κρατείται η κατεχόμενη πατρίδα, ζωντανή στη μνήμη μέχρι την άγια μέρα της επιστροφής.

Ταυτόχρονα βαρύ είναι το χρέος του αγώνα για λευτεριά.

Παρά όμως τις τρομερές επιπτώσεις της τούρκικης εισβολής και της κατοχής του βόρειου τμήματος του νησιού, η οικονομία της Κύπρου κατάφερε έστω και κάτω από το τούρκικο ζυγό, και εκμεταλλευόμενη μόνο τις ελεύθερες περιοχές, να αναπυχθεί και να ξεπεράσει τις καταστροφές που υπέστει. Ενώ η αίτηση που υπέβαλε για ένταξη στην Ευρώπη το 1990 και η ένταξή της πριν από ένα χρόνο της έκαναν να ελπίζει για ένα καλύτερο μέλλον όπου οι πληγές του παρελθόντος θα αρχίσουν να θεραπεύονται σιγά σιγά, μέσα από τις πολιτικές ελευθερίες και την ασφάλεια που θα αποκτήσει. Ταυτόχρονα η Κυπριακή Δημοκρατία μπορεί να περηφανεύεται για τα σημαντικά επιτεύγματά της σε όλους τους τομείς, και ιδιαίτερα στον τομέα της τουριστικής βιομηχανίας .

Αρχαίος Χάρτης της Κύπρου

5....ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

5.1 / ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΙΧΝΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Δε μπορούμε να μιλήσουμε για τουρισμό στην Κύπρο πριν από την περίοδο της Αγγλοκρατίας. Σε προηγούμενες εποχές επισκέπτονταν την Κύπρο αρκετοί ταξιδιώτες εκ των οποίων μάλιστα διάφοροι έγραψαν και τις εντυπώσεις τους σε κείμενα τους, τα οποία αποτελούν σήμερα πηγές πληροφοριών. Κατά τα μεσαιωνικά χρόνια και αργότερα, πολλοί από όσους επισκέπτονταν την Κύπρο ήσαν προσκυνητές καθοδόν προς και από τους Αγίους Τόπους.

Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας (1571-1878), η Κύπρος είχε περιέλθει σε κατάσταση πλήρους παρακμής, έτσι δεν πρόσφερε τίποτα στους επισκέπτες της, εκτός πολύ λίγων που γνώριζαν και ενδιαφέρονταν για το μακρύ και ένδοξο παρελθόν της.

Η κατάληψη του νησιού όμως από τους Άγγλους το 1878 είχε ένα πολύ θετικό στοιχείο: αφαίρεσε το νησί από την Οθωμανική κυριαρχία, και κατ' ακολουθίαν τις ποικίλες εξαρτήσεις του από την Ανατολή, και το επανένωσε με την Ευρώπη. Έτσι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα και τις αρχές του 20^{ου} έχουμε επισκέπτες (κυρίως από την Αγγλία), που κατά κάποιο τρόπο μπορούμε να τους χαρακτηρίσουμε ως «τουρίστες». Μερικοί έγραψαν και ταξιδιωτικά βιβλία για το νησί, όπως για παράδειγμα ο Basil Stewart (*My Experiences of Cyprus*, 1906, με 50 μάλιστα φωτογραφίες).

Βέβαια οι διακινήσεις στους σχεδόν ανύπαρκτους δρόμους της Κύπρου ήταν προβληματικές και γίνονταν με άλογα και άμαξες, ενώ δεν υπήρχαν ούτε οι υπόλοιπες ανέσεις, οι απαραίτητες για ένα τουρίστα. Σύντομα όμως (κατά τις αρχές του 20^{ου} αιώνα) άρχισαν να κτίζονται τα πρώτα ξενοδοχεία, που σταδιακά αντικατέστησαν τα χάνια. Στη συνέχεια οι βελτιώσεις στα λιμάνια, η προσέγγιση περισσότερων καραβιών, η περαιτέρω βελτίωση του οδικού δικτύου, καθώς και άλλα έργα, σήμαιναν και την αύξηση του αριθμού των επισκεπτών. Όμως και πάλι δε μπορούμε να μιλήσουμε πραγματικά για τουρισμό και τουριστική βιομηχανία.

Οι χαρές της θάλασσας δεν είχαν «ανακαλυφθεί» ακόμη. Έτσι κατά την περίοδο μεταξύ των δύο παγκοσμίων πολέμων γνώρισαν μέρες δόξας τα ορεινά θέρετρα της Κύπρου και ιδίως οι Πλάτρες, που αναδείχθηκαν ως το δημοφιλέστερο θέρετρο του νησιού αυτή την εποχή. Οι Πλάτρες συγκέντρωναν επισκέπτες από την Αγγλία κι άλλες χώρες της Ευρώπης, κυρίως από πλούσιες οικογένειες από την γειτονική Αίγυπτο (περιλαμβανομένου κι αυτού του βασιλιά της Αιγύπτου Φαρούκ). Τις πλούσιες αυτές οικογένειες που άρχισαν να έρχονται στο νησί για παραθερισμό στα βουνά του Τροόδους, άρχισαν να μιμούνται και διάφοροι πλούσιοι Κύπριοι, έμποροι και άλλοι, που άρχισαν και αυτοί να ανεβαίνουν τα καλοκαίρια στα χωριά του Τροόδους.

Έτσι, άρχισε σε περιορισμένο βαθμό βέβαια και το φαινόμενο του εσωτερικού τουρισμού.

5.2 / ΛΙΜΑΝΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Προτού οι στρατιές του Μεγάλου Αλεξάνδρου ξεκινήσουν για τις περίφημες εκστρατείες τους προς την Ανατολή και τις μέχρι τότε ακατάκτητες χώρες, οι στόλοι τους έκαναν σταθμό στα λιμάνια της Κύπρου για ανεφοδιασμό. Η ίδια αυτή στρατηγική θέση, η οποία έκανε την Κύπρο ένα σημαντικό σημείο στη διευρυνόμενη αυτοκρατορία του Αλεξάνδρου, κάνει και σήμερα το νησί ένα επιθυμητό κέντρο για μια πιο γαλήνια θαλάσσια δραστηριότητα: τις κρουαζιέρες. Είτε πρόκειται για κρουαζιέρα με αφετηρία την Κύπρο, είτε ως σταθμός σε κρουαζιέρα (port of call) ή ως επιλογή πτήσης με κρουαζιέρα (fly and cruise), η Κύπρος σήμερα συγκαταλέγεται ανάμεσα στους δημοφιλέστερους προορισμούς κρουαζιέρων της Μεσογείου.

Πολλά διεθνή κρουαζιερόπλοια χρησιμοποιούν την Κύπρο ως κύριο σταθμό στα διεθνή ευρωπαϊκά και μεσογειακά δρομολόγια τους. Κάθε χρόνο πάνω από 30, από τα καλύτερα κρουαζιερόπλοια πραγματοποιούν περισσότερους από 80 σταθμούς στα λιμάνια της Λεμεσού και της Λάρνακας, μεταφέροντας άνω των 100.000 επιβατών οι οποίοι επισκέπτονται τα σπουδαιότερα αξιοθέατα της Κύπρου.

5.3 / ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΕΣ ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Η Εταιρεία ιδρύθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου, το 1947 με εξουσιοδοτημένο κεφάλαιο που ανερχόταν στις 250.000 Λ.Κ.. Οι κύριοι μέτοχοι της εταιρείας, ήταν οι British Airways (44.90%), η κυπριακή κυβέρνηση (22.45%) και οι ντόπιοι μέτοχοι με ποσοστό 32.65%. Ο επόμενος χρόνος βρίσκει τις Κυπριακές Αερογραμμές να έχουν στην κατοχή τους 3 dacota, διεξάγοντας πτήσεις στην Ευρώπη και στη

Μέση Ανατολή, από το αεροδρόμιο της χώρας που ήταν εγκατεστημένο τότε στην επαρχία της Λευκωσίας.

Στις αρχές του 1970 οι Κυπριακές Αερογραμμές εγκαθίστανται σαν ο εθνικός μεταφορέας της Κύπρου, και λειτουργούν παράλληλα με τη Cyprair Tours Limited.

Η Τουρκική εισβολή τον Ιούλη του 1974, βάζει ένα τραγικό τέλος στην ομαλή λειτουργία της εταιρείας, αναβάλλοντας ταυτόχρονα κάθε μελλοντικό σχέδιο. Ξαφνικά οι Κυπριακές Αερογραμμές βρίσκονται χωρίς αεροσκάφη, καθώς ένα από αυτά καταστρέφεται ολοσχερώς, ενώ τα υπόλοιπα 4 βρίσκονται εγκλωβισμένα στο διεθνές αεροδρόμιο της Λευκωσίας, το οποίο βρισκόταν κάτω από τον έλεγχο των Ηνωμένων Εθνών.

Το Φεβρουάριο του 1975 οι Κυπριακές Αερογραμμές ξαναρχίζουν τις πτήσεις από το μικρό αεροδρόμιο της Λάρνακας, με δύο viscounts αεροσκάφη των 73 θέσεων, τα οποία εκμισθώνονται από τις British Airways. Οι πρώτες πτήσεις διεξάγονται στην Βιρτζίνια, στο Τελ-Αβίβ, στην Αθήνα και στο Ηράκλειο. Τότε δεν υπήρχαν κατευθείαν πτήσεις για Λονδίνο, έτσι οι επιβάτες μεταφέρονταν με Κυπριακές Αερογραμμές στην Αθήνα, κι από εκεί στο Λονδίνο με British Airways. Συνεπώς οι επαφές του νησιού με τον υπόλοιπο κόσμο σύντομα αποκαθίστανται.

Το Νοέμβριο του 1983 οι Κυπριακές Αερογραμμές αρχίζουν να διεξάγουν ειδικές πτήσεις και από το αεροδρόμιο της Πάφου.

Το 1984 προμηθεύονται 2 αεροσκάφη 300 θέσεων που θα σημάνει την αρχή μιας νέας εποχής και ενός τεχνολογικά προοδευτικού στόλου στον κόσμο της αεροπορίας.

Αργότερα, το 1991, οι Κυπριακές Αερογραμμές διεξάγουν πτήσεις σε ακόμη περισσότερους προορισμούς.

Το κυπριακό αγρινό (μούφλον)
Το σήμα των Κυπριακών Αερογραμμών

6....ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

6.1 / ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1950-1959

Ο αριθμός των τουριστών κατά τη δεκαετία 1950-1959 δεν είχε αυξηθεί παρά από 20.094 το 1950, στις 21.076 το 1959. Βέβαια ο αριθμός των τουριστών μέχρι το 1952 είχε αυξηθεί στις 48.000 αλλά η ανοδική αυτή τάση αντιστράφηκε λόγω του Απελευθερωτικού Αγώνα της περιόδου 1955-59.

Έτσι ο αριθμός των τουριστών μειώνεται στις 11.000 το 1958 για να αυξηθεί στη συνέχεια στις 21.076 το 1959.

6.2 / ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1960

Αμέσως μετά τη σύσταση του Κυπριακού κράτους το 1960, η κυβέρνηση αρχίζει να ενδιαφέρεται και να εργάζεται εντατικά για την ανάπτυξη του Κυπριακού τουρισμού. Η απόφαση αυτή της κυβέρνησης ήταν βασισμένη πάνω σε ορθολογική βάση μια και η Κύπρος διέθετε συγκριτικά πλεονεκτήματα όσον αφορά τη προσφορά τουριστικών υπηρεσιών.

Τόσο οι κλιματολογικές συνθήκες όσο και το φυσικό περιβάλλον αποτελούσαν και συνεχίζουν να αποτελούν εγγύηση για την τουριστική ανάπτυξη της νήσου.

Έτσι στο πρώτο πενταετές σχέδιο οικονομικής ανάπτυξης, τίθενται σημαντικοί στόχοι, όπως η βελτίωση συγκοινωνιών, ανάπτυξη παραλίων κ.ά.

Η υλοποίησης των στόχων αυτών και ταυτόχρονα η πρόοδος σε διάφορους τομείς, καθώς και η εκτέλεση πολλών έργων υποδομής όπως για παράδειγμα η οικοδόμηση σύγχρονου αεροδρομίου στη Λευκωσία, η πικνότερη ατμοπλοϊκή και αεροπορική κίνηση, η καθαριότητα και υγιεινή, έχουν σαν αποτέλεσμα την αύξηση των τουριστών πολυήμερης διαμονής από 24.254 το 1960 σε 264.066 το 1973.

Εξάλλου την περίοδο αυτή η οικοδόμηση σύγχρονων πολυτελών ξενοδοχείων αρχίζει και συνεχίζεται σε παράλιες περιοχές του νησιού, ιδίως στις πόλεις Αμμόχωστο και Κερύνεια, ενώ τα ορεινά θέρετρα αρχίζουν να φθίνουν. Και τούτο, γιατί η προτίμηση των ξένων επισκεπτών, αλλά και των ίδιων των Κυπρίων (εσωτερικός τουρισμός) στρέφεται προς τη θάλασσα.

Μέχρι και το καλοκαίρι του 1974 η κατ' εξοχήν τουριστική πόλη της Κύπρου ήταν η Αμμόχωστος. Ακολουθούσε η Κερύνεια και η ευρύτερη περιοχή της επαρχίας της, και τέλος η Λεμεσός.

Έτσι όπως φαίνεται και στον πίνακα 1 που παρατίθεται στη σελίδα 15 ο αριθμός των προσώπων που επισκέφτηκε την Κύπρο σημείωσε σταθερή και σημαντική αύξηση από το 1960 μέχρι το 1973.

Κατά την περίοδο 1960-65 η αύξηση στο τουριστικό ρεύμα προς την Κύπρο δεν ήταν σημαντική, γιατί υπήρχαν βασικά προβλήματα, αδυναμίες και ελλείψεις να υπερπηδηθούν. Επίσης το 1964 ξεσπούν διακοινοτικές ταραχές πράγμα που οδήγησε στη μείωση του τουριστικού ρεύματος προς τη νήσο.

Η μείωση του αριθμού των τουριστών πριν από το 1964 ήταν κατακόρυφη.

Ο αριθμός των τουριστών μειώθηκε από 70.373 το 1963 στους 13.307 το 1964, δηλαδή μείωση της τάξης του 81.1%.

Αντίθετα κατά τα έτη 1965-1973 σημειώνεται αρκετά ικανοποιητικός ρυθμός αύξησης του αριθμού των τουριστών προς την Κύπρο. Το 1965 η αύξηση της προσέλευσης τουριστών ήταν της τάξης του 125% και το 1966 της τάξης του 71%.

Αργότερα, από το 1967 μέχρι το 1973 ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του αριθμού περιηγητών προς την Κύπρο κυμαίνετο μεταξύ του 41.1% το 1971 και 7.3% το 1970.

Μεταξύ του 1960 και 1973 σημειώθηκε μέσος ετήσιος ρυθμός της τάξης του 20.2%.

Κατά την περίοδο 1960-1973 σημαντικό ποσοστό του τουριστικού ρεύματος προερχόταν από το Ηνωμένο Βασίλειο. Περίπου το 1/3 των τουριστών προς την Κύπρο προερχόταν από το Ηνωμένο Βασίλειο στις αρχές της δεκαετίας του 1960 και περίπου το 1/2 κατά το 1970.

Ο αριθμός των τουριστών που προερχόταν από την Ελλάδα ήταν περίπου το 14% μέχρι το 1965 αλλά το ποσοστό αυτό άρχισε να μειώνεται ενόψει των αυξήσεων του αριθμού των τουριστών από άλλες χώρες και κυρίως από τη Δυτική Γερμανία και τη Σουηδία. Το 1973 ο αριθμός των τουριστών από τις δύο αυτές χώρες αποτελούσε το 10% και 8.2% αντίστοιχα του ολικού αριθμού αφίξεων περιηγητών στην Κύπρο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Αριθμός τουριστών 1960-1974

ΕΤΟΣ	Αριθμός Τουριστών	% μεταβολής σε σχέση με το προηγ. έτος
1960	24,254	23.5
1961	38,396	58.3
1962	48,055	25.2
1963	70,373	46.4
1964	13,307	-81.1
1965	29,977	124.9
1966	51,139	70.6
1967	68,397	33.7
1968	88,472	29.4
1969	118,006	33.4
1970	126,580	7.3
1971	178,598	41.1
1972	228,309	27.8
1973	264,066	15.7
1974	150,478	-43.0

Πηγές: Τμήμα Στατιστικής, Υπουργείο Οικονομικών.
Κυπρ. Οργανισμός Τουρισμού

6.3 / ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1974

Η τούρκικη στρατιωτική εισβολή του 1974 αλλάζει εντελώς τα δεδομένα αυτά. Οι πόλεις της Αμμοχώστου και της Κερύνειας, όπως και ολόκληρο το τμήμα της βορείου Κύπρου, βρίσκονται υπό Τουρκική Στρατιωτική Κατοχή.

Αναμφίβολα η τουρκική εισβολή αποτέλεσε καίριο πλήγμα για την τουριστική βιομηχανία του νησιού. Ο μεγαλύτερος αριθμός των ξενοδοχείων απωλέσθη, όπως και οι κατ' εξοχήν τουριστικές περιοχές Αμμοχώστου και Κερύνειας, καθώς και σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι, αμμουδιές κ.τ.λ.

Χαρακτηριστικά αναφέρω ότι με την τουρκική εισβολή και κατοχή μεγάλου τμήματος της Κύπρου απωλέσθη περίπου το 65% της ξενοδοχειακής βιομηχανίας στις δύο κύριες περιοχές (Αμμοχώστου και Κερύνειας) δηλαδή περίπου 12,350 κλίνες.

Η ανώμαλη κατάσταση είχε ως αποτέλεσμα και την κάθετη πτώση του τουριστικού ρεύματος προς το νησί : 264.066 ξένοι επισκέπτες το 1973, έναντι μόνο 47.084 το 1975.

Έτσι ο αριθμός τουριστών που επισκέφτηκαν την Κύπρο το 1974 ήταν 150.478 σε σύγκριση με 264.066 το 1973, σημειώθηκε δηλαδή μείωση κατά 43,0 %. Παρόλη την παγκόσμια οικονομική κρίση και αύξηση στις τιμές των αεροπορικών εισιτηρίων στις αρχές του 1974 (λόγω του τετραπλάσιου της τιμής των πτερελαιοειδών), ο αριθμός των τουριστών στην Κύπρο, αυξήθηκε κατά 17% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 1973. Αλλά ο αριθμός των τουριστών που επισκέφτηκε την Κύπρο κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1974 μειώθηκε στους 20.646 από τους οποίους οι 15.000 είχαν έλθει στο πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουλίου (1974), ακριβώς προ της τουρκικής εισβολής, σε σύγκριση με τους 153.113 στο δεύτερο εξάμηνο του 1973. Δηλαδή η μείωση ήταν 98,6%.

Ο αριθμός αφίξεων τουριστών κατά μήνα, κατά τα έτη 1972-1973-1974 φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Αριθμός Αφίξεως Περιηγητών κατά Μήνα 1973-1974

Μήνας	Αριθμός 1973	Περιηγητών 1974	% αλλαγή
Γενάρης	9,885	9,958	0.7
Φεβρουάριος	10,011	10,402	3.9
Μάρτιος	15,930	20,904	31.2
Απρίλιος	26,385	32,378	22.7
Μάιος	24,589	28,828	17.2
Ιούνιος	24,153	27,362	13.3
Ιούλιος	37,934	15,125	-60.1
Αύγουστος	34,345	593	-98.3
Σεπτεμβρίους	29,643	794	-97.3
Οκτώβριος	21,619	1,216	-94.4
Νοέβριος	13,576	1,334	-90.2
Δεκέμβριος	15,996	1,584	-90.1
Iav.-Δεκ.	264,066	150,478	-43.0

Πηγές: Κυπριακός οργανισμός Τουρισμού.

Στην συνέχεια κατεβλήθησαν τόσο από το κράτος και τα αρμόδια όργανά του, όσο και από τον ιδιωτικό τομέα, τεράστιες προσπάθειες, όχι μόνο επαναδραστηριοποίησης της τουριστικής βιομηχανίας αλλά ταυτόχρονα και για την περαιτέρω ανάπτυξη της.

Οι νέες περιοχές που αναπτύσσονται τουριστικά είναι βέβαια στο ελεύθερο τμήμα της Κύπρου. Η Πάφος κατά κύριο λόγο, που ως τότε είχε ελάχιστη τουριστική κίνηση, αποκτά σε λίγα χρόνια μεγάλο αριθμό υπερπολυτελών ξενοδοχείων που θεωρούνται σήμερα άριστου επιπέδου. Το ίδιο συμβαίνει και στην περιοχή της Αγίας Νάπας-Πρωταρά-Παραλιμνίου που αποτελούν σήμερα την κατ' εξοχήν τουριστική κίνηση του νησιού, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες.

Επιπρόσθετα μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες και οργανωμένα διαμερίσματα χτίζονται και στις περιοχές της Λάρνακας και Λεμεσού κατά μήκος των ζωνών της παραλίας.

Ταυτόχρονα καταβάλλονται πολλές προσπάθειες, ειδικά στην Ευρώπη, για προώθηση του κυπριακού τουριστικού προϊόντος και προσέλκυση τουριστών.

Τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η Κύπρος σε συνδυασμό με το δραστήριο χαρακτήρα των Κυπρίων, έχουν σύντομα λαμπρά αποτελέσματα : το 1979 (15 χρόνια μετά την καταστροφή) ο αριθμός των τουριστών που ήλθαν στην Κύπρο ξεπερνά το επίπεδο του προ της εισβολής έτους (264.066 τουρίστες το 1973), το δε 1988 η Κύπρος δέχεται συνολικά (και έχοντας το βόρειο τμήμα του νησιού ακόμη κατειλημένο από τους Τούρκους) 1.111.818 τουρίστες, ενώ τα έσοδα από τον τουρισμό ανέρχονται σε 365.000.000 λίρες υπό μορφή ξένου συναλλάγματος.

Επίσης στο τέλος του 1988 στο ελεύθερο τμήμα της Κύπρου υπάρχουν 23.305 κλίνες σε ξενοδοχεία 1-5 αστέρων, 17.590 κλίνες σε οργανωμένα διαμερίσματα και 7.567 κλίνες σε άλλα τουριστικά καταλύματα.

Σύνολο 748.462 κλίνες, ενώ εγκαταστάσεις δυναμικότητας άλλων 9.554 κλινών βρίσκονται υπό ανέγερση.

Επιπρόσθετα θα πρέπει να αναφερθεί ότι σε μερικές περιοχές διατίθενται και κλίνες σε μη αδειούχες εγκαταστάσεις, όπως η ενοικίαση σπιτιών ή δωματίων σε τουρίστες.

Εδώ αξίζει να σημειωθεί πως η Λευκωσία δεν έχει μεγάλο μερίδιο από το τουριστικό ρεύμα, αλλά κατέχει την πρώτη θέση σε ένα άλλο είδος τουρισμού, το Συνεδριακό τουρισμό. Ο αριθμός των ξένων συνέδρων που επισκέφτηκαν την Κύπρο το 1987 ήταν 25.400 και ξεπέρασαν τις 30.000 κατά το 1988. Εξάλλου παρόμοια αύξηση σημειώνει και ο χειμερινός τουρισμός.

Στις κατηγορίες του τουριστικού ρεύματος στην Κύπρο θα πρέπει να εντάξουμε και αυτή των ομογενών, μόνιμα εγκατεστημένων σε ξένες χώρες, όπως η Αγγλία, Καναδά κ.ά., που επισκέπτονται την Κύπρο για διακοπές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Αριθμός Περιηγητών κατά χώρα προελεύσεως 1970—1974

Χώρα	1970	1971	1972	1973	1974
Ην. Βασίλειο	60.052	78.062	98.136	116.026	52.938
Δυτ. Γερμανία	2.864	10.193	19.488	26.799	16.812
Σουηδία	2.870	5.410	15.599	21.605	17.846
Ελλαδα	9.305	12.327	12.816	15.017	9.614
ΗΠΑ	10.401	13.880	15.177	14.808	6.721
Λιβανός	8.995	10.708	10.392	10.067	7.581
Ισραήλ	3.814	7.957	8.322	5.863	3.592
Τουρκία	1.754	1.926	3.048	5.027	3.556
Γαλλία	1.925	2.596	3.217	4.474	3.568
Άλλες χώρες	24.600	35.539	42.114	44.380	28.250
Ολικό	126.580	178.598	228.309	264.066	150.478

Πηγή: Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού.

6.4 / ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1975-1976

Όπως φαίνεται και στον πίνακα στην σελίδα 20 ο αριθμός των περιηγητών που επισκέφτηκαν την Κύπρο κατά το 1975 ήταν 47.084 σε σύγκριση με τις 264.066 το 1973 και 150.478 το 1974. Δηλαδή σημειώθηκε μείωση κατά 82,2% σε σχέση με το 1973 και 68,7% σε σύγκριση με το 1974.

Κατά το 1975 η Βρετανία συνεχίζει να είναι η πιο σημαντική πηγή τουριστικού ρεύματος προς την Κύπρο. Ο αριθμός των προσώπων που επισκέφτηκαν την Κύπρο από το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελούσε το 37,1% του ολικού αριθμού των τουριστών σε σύγκριση με 35,2% το 1974.

Μέσα στο 1975 αρχίζει η επαναδραστηριοποίηση όσον αφορά την τουριστική βιομηχανία. Κατά το χρόνο αυτό προστίθενται 230 νέες κλίνες σε ξενοδοχεία 5 αστέρων και 20 νέα οργανωμένα διαμερίσματα. Υπολογίζεται, ότι κατά το τέλος του 1975 ο αριθμός των κλινών σε ξενοδοχεία ήταν 4.912 σε σύγκριση με 13.050 κατά την 20/7/1974 και 4.682 κατά την 31/12/1974.

Αργότερα κατά το έτος 1976, ο ολικός αριθμός περιηγητών προς την Κύπρο αυξήθηκε στις 180.206 από τις 47.084 κατά το 1975 (αύξηση της τάξης του 282,7%).

Θα πρέπει να αναφερθεί όμως πως παρόλη τη δραματική αυτή αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς την Κύπρο το 1976, εξακολουθούσε να ήταν σημαντικά πιο κάτω από εκείνο του 1973.

Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί πως ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες για τη μεγάλη αύξηση του τουριστικού ρεύματος το 1976 ήταν ο εμφύλιος πόλεμος στο Λίβανο που οδήγησε στην κατακόρυφη αύξηση των προσώπων που ήλθαν από τη χώρα αυτή και ζήτησαν καταφύγιο στην Κύπρο.

Κατά το 1976 ο αριθμός των τουριστών από το Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκε κατά 98%, παρόμοια δε αύξηση σημειώθηκε στην περίπτωση της Ελλάδας.

Αλλά και ο αριθμός τουριστών από άλλες πηγές τουρισμού για την Κύπρο, όπως η Δυτική Γερμανία, η Γαλλία, η Σουηδία και η Ιταλία αυξήθηκε πέραν των 200% σε σύγκριση με το 1975.

Εδώ όμως πρέπει να σημειωθεί πως μέσα στο 1976 περίπου 25.000 άτομα ή 14% του ολικού τουριστικού ρεύματος προς την Κύπρο ήσαν Κύπριοι που κατοικούσαν στο εξωτερικό, από τους οποίους τα 2/3 ήταν από το Ηνωμένο Βασίλειο.

Επίσης εκτός από τους 180.206 περιηγητές που επισκέφτηκαν την Κύπρο κατά το 1976, ένας πρόσθετος αριθμός από 34.516 εκδρομείς επισκέφτηκαν την Κύπρο για μία μόνο μέρα σε σύγκριση με 32.345 το 1975.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Αριθμός Αφίξεως Περιηγητών 1973-1979

ΕΤΟΣ	Αριθμός Περιηγητών	% μεταβολή σε σχέση με προηγ. έτος
1973	264,066	—
1974	150,478	-43.0
1975	47,084	-68.7
1976	180,206	+282.7
1977	178,185	-1.1
1978	216,679	+21.6
1979	297,013	+37.1

Πηγή: Τμήμα Στατιστικής, Υπουργείο Οικονομικών

6.5 / ΕΤΟΣ 1977

Ο αριθμός των αφίξεων περιηγητών πολυσήμερου διαμονής κατά το 1977 ανήλθε στις 178.185, αριθμός που ήταν ελαφρά πιο κάτω από τα 180.206 πρόσωπα που επισκέφτηκαν την Κύπρο το 1976.

Βέβαια η εικόνα αυτή είναι παραπλανητική, εφόσον οι αριθμοί αυτοί είχαν επηρεασθεί από τις μεγάλες αφίξεις επισκεπτών στην Κύπρο, από το Λίβανο. Στην περίπτωση αυτή ο αριθμός των περιηγητών πολυσήμερης διαμονής (εξαιρουμένων των προσώπων που ήλθαν από το Λίβανο) ήταν για το 1977 151.878 σε σύγκριση με 102.319 το 1976, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση 48,4%.

Παρόλη την σημαντική αύξηση μέσα στο 1977, εντούτοις ο αριθμός αφίξεων τουριστών εξακολουθούσε να ήταν σημαντικά πιο κάτω από τον αριθμό αφίξεων του 1973, δηλαδή ένα χρόνο πριν από την Τουρκική Εισβολή.

6.6 / ΕΤΟΣ 1978

Ο ολικός αριθμός των αφίξεων περιηγητών πολυήμερης διαμονής ανήλθε στις 216.679 κατά το 1978, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση 21,6%.

Κατά το χρόνο αυτό το Ηνωμένο Βασίλειο, και η Ελλάδα συνεχίζουν να παραμένουν οι πιο σημαντικές πηγές τουριστικού ρεύματος προς την Κύπρο και ο αριθμός αφίξεων από τις χώρες αυτές αυξάνεται σημαντικά.

Παράλληλα αυξάνονται κατά σημαντικό βαθμό και οι αφίξεις από άλλες χώρες-πηγές τουριστικού ρεύματος. Κατά το χρόνο αυτό σημαντικές αυξήσεις τουριστικών αφίξεων σημειώνονται στις περιπτώσεις της Ελβετίας (64,4%), της Σουηδίας (92,5%), της Φιλανδίας (86,6%), της Τσεχοσλοβακίας (52,2%).

-Κλίνες σε ξενοδοχεία και άλλα τουριστικά καταλύματα

Το 1978 βρίσκονται σε λειτουργία 61 ξενοδοχεία με 6.032 κλίνες σε σύγκριση με 55 ξενοδοχεία και 5.065 κλίνες το 1977, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση κατά 20%. Πρόσθετα υπήρχαν 219 οργανωμένα διαμερίσματα με 751 κλίνες.

Κατά το τέλος του 1978 υπήρχαν 16 ξενοδοχεία υπό ανέγερση με 2.200 κλίνες.

Κατά την ίδια περίοδο γίνονταν επεκτάσεις σε 9 υφιστάμενα ξενοδοχεία για να αυξήσουν το δυναμικό τους κατά 640 κλίνες.

6.7 / ΕΤΟΣ 1979

Κατά το έτος 1979, ο αριθμός των αφίξεων περιηγητών πολυήμερης διαμονής αυξήθηκε σε 297.013 σε σύγκριση με 216.679 το 1978, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση κατά 37,1%. Ο αριθμός αυτός για πρώτη φορά μετά την τουρκική εισβολή ήταν μεγαλύτερος από τον αριθμό αφίξεων κατά το 1973, το χρόνο πριν από την εισβολή.

Το Ηνωμένο Βασίλειο όμως εξακολουθεί να παραμένει η μεγαλύτερη πηγή τουριστικού ρεύματος, αλλά η συνεισφορά του μειώνεται σημαντικά σε σύγκριση με τα χρόνια πριν από την τουρκική εισβολή.

Εξάλλου η προσπάθεια των Αρχών να εκμεταλλευθούν νέες αγορές όπως την Ελβετία, τη Φιλανδία, και άλλες Σκανδιναβικές χώρες είχαν ικανοποιητικά αποτελέσματα. Έτσι ο αριθμός αφίξεων περιηγητών το 1979, αυξάνεται κατά 86% από τη Φιλανδία και κατά 56% από την Ελβετία.

Ταυτόχρονα η Ελβετία γίνεται η πέμπτη πιο σπουδαία πηγή τουριστικού ρεύματος ενώ παράλληλα ο αριθμός αφίξεων περιηγητών από τη Σουηδία το 1979 αυξάνεται κατά 79%.

Από τον ολικό αριθμό αφίξεων περιηγητών το 1979 τα 83% ήλθαν στην Κύπρο για διακοπές και αναψυχή σε σύγκριση με 79% το 1978. Ο αριθμός περιηγητών που ήλθαν στην Κύπρο για διακοπές αυξήθηκε κατά 44% από το 1978 ενώ ο αριθμός εκείνων που ήλθαν για εργασία αυξήθηκε κατά 4%.

6.8 / ΕΤΟΣ 1980

Ο ολικός αριθμός αφίξεων περιηγητών πολυήμερης διαμονής κατά το 1980 ανήλθε στις 353.375, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση κατά 19% από το 1979(297.103 αφίξεις).

Εκτός από τον αριθμό των 353.375 που αναφέρεται σε περιηγητές πολυήμερης διαμονής, ένας πρόσθετος αριθμός 50.045 εκδρομέων επισκέφτηκαν την Κύπρο για μία μέρα. Βέβαια ο αριθμός των εκδρομέων φαίνεται να μειώνεται σε σύγκριση με τις 60.968 εκδρομέις που ήλθαν στην Κύπρο για μία μέρα το 1979, όμως αυτό ευτυχώς φαίνεται να μην επηρεάζει τον ολικό αριθμό αφίξεων περιηγητών αφού πραγματοποιείται αύξηση της τάξεως 19% από το 1979. Σαν αποτέλεσμα αυτής της αύξησης του τουριστικού ρεύματος, οι εισπράξεις της Κύπρου σε ξένο συνάλλαγμα αυξήθηκαν στα 70,5 εκ. σε σύγκριση με 50,1 εκ κατά το 1979, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση 40,7%. Η κατά πολύ μεγαλύτερο ποσοστό αύξηση εσόδων της Κύπρου από την αύξηση του τουριστικού ρεύματος είναι κατά κύριο λόγο γιατί (όπως και κατά το 1979, έτσι και κατά το 1980) το τουριστικό ρεύμα αυτό αποτελείτο από άτομα πιο υψηλών εισοδηματικών τάξεων.

Έτσι ο μεγάλος αριθμός περιηγητών προέρχεται από χώρες με ψηλό κατά κεφαλή εισόδημα όπως τη Σουηδία, τη Δυτική Γερμανία, και την Ελβετία. Ο αριθμός των τουριστών από το Ήνωμένο Βασίλειο, την παραδοσιακή πιο σημαντική πηγή τουριστικού ρεύματος αυξήθηκε στις 111.359 πρόσωπα από 106.287 μέσα στο 1979, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση 4,8%.

Ο αριθμός αυτός σαν ποσοστό του συνόλου ήταν 31,5% σε σύγκριση με 35,8% κατά το 1979.

Η εξήγηση για τη μείωση αυτή ήταν η δραματική αύξηση του αριθμού περιηγητών πολυύμερης διαμονής από άλλες αγορές, τόσο παραδοσιακές όσο και νέες. Στις περιπτώσεις της Σουηδίας, Αυστρίας και Ελβετίας η αύξηση ήταν κατακόρυφη. Ο αριθμός των τουριστών από τη Σουηδία αυξήθηκε στις 30.597 άτομα από 11.629 το 1979, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση από 5.299 πρόσωπα ή 163,1%.

Στην περίπτωση της Αυστρίας σημειώθηκε αύξηση από 5.299 πρόσωπα ή 156,4% και της Ελβετίας σημειώθηκε αύξηση από 4.083 άτομα ή 100,4%.

Πολύ ψηλή αύξηση σε αριθμό περιηγητών παρουσιάσθηκε επίσης στις περιπτώσεις της Δυτικής Γερμανίας (8.727 άτομα ή 44%). Αντιθέτως μείωση στις αφίξεις τουριστών σημειώθηκε μόνο στις περιπτώσεις της Ελλάδας (-0,2%).

**Αφίξεις περιηγητών κατά χώρα συνηθούσας διαμονής
1979-1980**

Χώρα	1979	1980	% αλλαγή		
	Αριθμός	%	Αριθμός	%	
Ηνωμ. Βασίλειο	106,287	35.8	111,359	31.5	4.8
Σουηδία	11,629	3.9	30,597	8.7	163.1
Ελλάδα	33,649	11.3	33,586	9.4	-0.2
Δυτική Γερμανία	19,838	6.7	28,565	8.1	44.0
Λιβανός	26,295	8.8	22,704	6.4	-13.7
Αυστρία	3,389	1.1	8,688	2.4	156.4
Κούβεϊτ	5,263	1.8	8,321	2.4	58.1
Ελβετία	4,066	1.4	8,149	2.3	100.4
Σαουδική Αραβία	4,519	1.5	8,009	2.3	77.2
Η.Π.Α.	7,909	2.7	7,322	2.1	-7.5
Σύρια	4,498	1.5	7,213	2.0	60.4
Φιλλανδία	6,994	2.4	7,039	2.0	0.6
Αίγυπτος	2,370	0.8	6,738	1.9	184.3
Άλλες χώρες	60,307	20.3	65,085	18.4	7.9
Σύνολο	297,013	100.0	353,375	100.0	19.0

Πηγή: ΚΟ.Τ.

Πίνακας 8

Αριθμός Ξενοδοχείων και κλινών
5-1 αστέρων κατά το 1980

Περιοχή	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων	/2 αστέρων	1 αστέρος	Σύνολον
Λευκωσία	1	300	2	172	6	603
Λεμεσός	2	896	4	908	4	523
Λάρνακα	—	—	1	224	3	650
Αμμοχώστος	1	320	—	—	1	524
Ορ. Θέρετρα	—	—	1	164	1	59
Πάφος	—	—	1	380	3	455
Σύνολον	4	1516	9	1848	18	2814
						22
						1355
						22
						1038
						75
						8571

Πηγή: Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού.

Πίνακας 9

Κλίνες σε οργανωμένα διαμερίσματα
31.12.1978 – 31.12.1979

Περιοχή	1978		1979	
	Μονάδες	Κλίναι	Μονάδες	Κλίναι
Λεμεσός	4	547	5	638
Αγ. Νάπα	1	64	3	142
Πάφος	1	109	1	148
Πλάτρες	1	31	1	31
Λευκωσία	—	—	1	66
Λάρνακα	—	—	3	306
Σύνολον	7	751	14	1331

Πίνακας 10

Οργανωμένα διαμερίσματα και κλίνες
κατά το 1980

Περιοχή	Μονάδες	Κλίνες
Λευκωσία	1	66
Λεμεσός	13	1310
Λάρνακα	4	354
Αμμοχώστος	6	447
Πάφος	1	148
Ορ. Θέρετρα	1	31
Σύνολο	26	2356

Πηγή: Κ.Ο.Τ.

Πίνακας 11

**Αριθμός Ξενοδοχείων και κλινών
5-5 αστέρων κατά το 1978**

Περιοχή	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων	2 αστέρων	1 αστέρος	Συνολον
Λευκωσία	1 300	2 172	6 603	5 309	4 171	18 1555
Αγ. Νάπα/Παραλίμνι	1 228	— 1	326 1	132 2	— 3	686
Λεμεσός	2 649	2 244	3 322	2 148	1 123	12 1486
Λάρνακα	— 1	1 144	2 294	2 44	1 13	6 3495
Ορ. Θερέτρα	— 1	1 160	2 111	4 206	9 579	16 1056
Πάφος	— 1	1 316	2 260	2 140	1 38	6 754
Συνολον	4 1177	7 1036	16 1916	16 979	18 924	61 6032

Πίνακας 12

**Αριθμός Ξενοδοχείων και κλινών
5-1 αστέρων κατά το 1979**

Περιοχή	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων	2 αστέρων	1 αστέρος	Συνολον
Λευκωσία	1 300	2 172	6 603	2 579	4 201	18 1555
Αγ. Νάπα/Παραλίμνι	1 320	— 1	446 1	132 2	— 3	898
Λεμεσός	2 824	4 908	4 455	3 201	4 153	17 2541
Λάρνακα	— 1	1 160	3 668	1 15	3 51	8 894
Ορ. Θερέτρα	— 1	1 164	1 59	4 210	9 579	15 1013
Πάφος	— 1	1 316	2 337	4 240	2 65	9 958
Συνολον	4 1444	9 1720	17 2568	18 1077	22 1049	70 7858

Πηγή: Κ.Ο.Τ

6.9 / ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1981-86

Ο αριθμός περιηγητών πολυσήμερης διαμονής που αφίχθηκαν στην Κύπρο αυξήθηκε από 429.313 το 1981 στις 900.727 το 1986, δηλαδή με μέσο ετήσιο ρυθμό 12% που είχε προγραμματισθεί. Ο αριθμός το 1986 ήταν κατά 10,7% πιο πάνω από τον αριθμό των περιηγητών που επισκέφθηκαν την Κύπρο το 1985, και οι οποίοι ήταν 813.607. Επίσης το 1986 επισκέφθηκαν την Κύπρο για μια μέρα 85.802 εκδρομείς σε σύγκριση με 68.745 το 1981. Εδώ σημειώθηκε μέσος ετήσιος ρυθμός 4,5% σε σύγκριση με 10,0% που ήταν ο τεθείς στόχος.

Πίνακας 18

Αφίξεις τουριστών κατά χώρα συνηθους διαμονής

Χώρα	1985	1986	Ποσοστιαία Μεταβολή (%)
Ηνωμένο Βασίλειο	238,295	289,010	21.3
Σουηδία	70,952	86,912	22.5
Δυτική Γερμανία	56,146	55,375	-1.4
Ελλάδα	42,892	39,050	-9.0
Νορβηγία	32,324	44,947	39.1
Ελβετία	31,311	29,923	-4.4
ΗΓΑ	16,823	15,824	-5.9
Ιρλανδική Δημοκρατία	6,441	26,188	306.6
Αυστρία	23,618	21,198	-10.2
Γαλλία	21,821	28,906	32.5
Δανία	7,417	7,670	3.4
Φίλλανδία	13,521	19,954	47.6
Ολλανδία	11,597	11,658	0.5
Ιταλία	4,815	4,529	-5.9
Καναδάς	4,570	5,539	21.2
Βελγιο-Λουξεμβουργό	3,501	5,391	54.0
Αιβανος	89,310	91,495	2.2
Σαουδική Αραβία	19,384	15,045	-22.4
Κουβέιτ	15,111	14,170	-6.2
Άιγυπτος	19,996	10,731	-46.3
Συρία	8,970	6,316	-29.6
Ιορδανία	9,525	8,757	-8.1
Ην. Αρ. Εμιράτα	4,511	4,801	6.4
Μπαχρείν	3,985	2,396	-39.9
Ιράκ	5,931	5,590	-5.7
Άλλες Χώρες	50,840	49,532	-2.9
Σύνολο Αφίξεων	813,607	900,727	10.7

Π.Π.γ.η : Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού

- Κλίνες σε ξενοδοχειακά τουριστικά καταλύματα

Κατά την περίοδο αυτή ο αριθμός κλινών αυξήθηκε από 28,253 το 1981 στις 41,928, δηλαδή με μέσο ετήσιο ρυθμό 8.2%. Οι αδειούχες κλίνες αυξήθηκαν από 15,253 το 1981 στις 31,658 το 1986 στις οποίες όμως προστέθηκαν και 10,270

ως αδειούχες, πράγμα που συνέτεινε ο αριθμός των αδειούχων κλινών να φτάσει τις 41,928.

Από τις 41,928 κλίνες οι 10,828 ήταν στη Λεμεσό και οι 9,824 στην Αγία Νάπα. Άλλες 7,751 ήταν στη Λάρνακα, 3,081 στο Παραλίμνι και 2,357 στη Λευκωσία. Στα ορεινά θέρετρα υπήρχαν 1,221 κλίνες. Από τον αριθμό των 41,254 κλινών οι 19,586 ήταν σε ξενοδοχεία 1-5 αστέρων, 13,254 ήταν σε ξενοδοχειακά διαμερίσματα, οι 353 ήταν σε τουριστικές επαύλεις, οι 5,649 σε τουριστικά διαμερίσματα και οι 3,086 σε επιπλωμένα διαμερίσματα.

Οι ακαθάριστες εισπράξεις από τον τουρισμό, ανήλθαν στα 256.6 εκ λίρες το 1986 σε σύγκριση με 102.4 εκ το 1981, δηλαδή σημειώθηκε μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης 20,2%.

Η δαπάνη των περιηγητών κατά κεφαλή ήταν 283,7% σε σύγκριση με 236,9% το 1981.

Κατά το 1986 σημειώνεται σημαντική αύξηση στις αφίξεις τουριστών από διάφορες χώρες περιλαμβανομένου και του Ηνωμένου Βασιλείου με ποσοστό 21,3%, της Σουηδίας με ποσοστό 22,5%, της Γαλλίας 32,5%, Νορβηγίας 39,1%, Φιλανδία 47,7% και τέλος Βελγίου- Λουξεμβούργου 54%.

Εξάλλου ο αριθμός αφίξεων από την Ιρλανδία αυξήθηκε κατακόρυφα με το μεγαλύτερο ρυθμό (306,6%) και φτάνει στις 26.188 τουρίστες από 6.441 το 1985.

Ο κυριότερος λόγος ήταν η εισαγωγή ναυλωμένων πτήσεων από το Δουβλίνο και το Μέλφαστ. Το Ηνωμένο Βασίλειο όμως παραμένει η μεγαλύτερη πηγή τουρισμού και κατέχει το 32% των ολικών αφίξεων, ενώ η Σουηδία και η Δυτική Γερμανία 9,6% και 6,1% αντίστοιχα.

- Έσοδα από τον τουρισμό

Η συνεισφορά της τουριστικής βιομηχανίας στο ακαθάριστο εγχώριο τουριστικό προϊόν σε σταθερές τιμές του 1980 ήταν το 1986 5,8% σε σύγκριση με 4,1% το 1981.

Ο αριθμός των απασχολούμενων σε τουριστικά καταλύματα, εστιατόρια, κλπ κατά το 1986 ήταν 17.400 σε σύγκριση με 11.100 το 1981. Σημειώθηκε δηλαδή

μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης 9,4%. Οι απασχολούμενοι στη ξενοδοχειακή βιομηχανία το 1986 ήταν 9.550 σε σύγκριση με 5.200 το 1981 και 1.850 το 1978.

Κατά την περίοδο 1982-86 πραγματοποιήθηκαν επενδύσεις σε τουριστικά καταλύματα σε τρέχουσες τιμές ύψους 145.3 εκ και σε εστιατόρια 8.4 εκ, δηλαδή σύνολο 153.7 εκ. Από τα 145.3 εκ επενδύσεις που έγιναν σε τουριστικά καταλύματα τα 108.2 εκ έγιναν σε αδειούχα καταλύματα και τα 371.1 εκ σε μη αδειούχα.

Πίνακας 17 Αριθμός Αφίξεων Περιηγητών και Εκδρομέων και Ακαθαριστες Εισπράξεις από τον Τουρισμό 1981-1986					
	1981	1986	Προηρ.	Πραγμ.	Επησιο Ποσοστο Μεταβολής (%) 1981-86
Αφίξεις					
1.1 Περιηγητές	429.313	756.594	900.727	12.0	16.0
1.2 Εκδρομέων	68.745	110.715	85.802	10.0	4.5
2 Δαπάνες /κεφαλή (Ω)					
2.1 Δαπάνη Περιηγητών / Κεφαλή	236.9	393.9	283.7	10.7	3.7
2.2 Δαπάνη Εκδρομέων / Κεφαλή	10.0	16.1	12.5	10.0	4.6
3 Ακαθαριστες εισπράξεις από τον Τουρισμό (Σ εκ.)	102.4	299.8	256.6	24.0	20.2
Π.ηγ.ε.σ. «Γραφείο Ηρακλείου Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών»					

6.10 / ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1977-1978)

Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω οι αφίξεις περιηγητών το 1978 ανήλθαν στις 216.679 από 178.185 το 1977. Ο αριθμός αυτός παρόλο που εξακολουθούσε να υστερεί σε σύγκριση με τον αριθμό των αφίξεων του 264.066 που πραγματοποιήθηκε το 1973, εντούτοις μπορεί να θεωρηθεί αρκετά ικανοποιητικός γιατί ήταν 14% πιο ψηλό από τον αριθμό αφίξεων των 190.000 που είχε τεθεί από τις κυβερνητικές υπηρεσίες σαν στόχος, και με δεδομένο την καταστροφή που υπέστει γενικά σε όλους τους τομείς το νησί, και ειδικά στο τομέα της τουριστικής βιομηχανίας 4 χρόνια πριν. Οι αφίξεις εκδρομέων από την άλλη μεριά είχαν σημειώσει κατακόρυφη αύξηση στις 145.328 από 74.503 το 1977.

- Έσοδα από τον τουρισμό κατά το έτος 1978

Σαν αποτέλεσμα του αυξημένου αριθμού των αφίξεων, σε συνδυασμό με μεγαλύτερη δαπάνη κατά περιηγητή, οι ακαθάριστες εισπράξεις από τον τουρισμό ανήλθαν στα 33,3 εκ σε σύγκριση με 23,8 το 1977, σημείωσαν δηλαδή ετήσια αύξηση 26,8% κατά την περίοδο 1977-78 και για πρώτη φορά μετά την εισβολή ξεπέρασαν τις εισπράξεις από τον τουρισμό του 1973. Ο πίνακας πιο κάτω είναι ενδεικτικός των εξελίξεων αυτών...

**Πίνακας 13
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΦΙΞΕΩΝ ΠΕΡΙΗΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΡΟΜΕΩΝ
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ,
1973-1978**

	1973	1976	1977	1978
Αφίξεις				
Περιηγητές - Αρ.	264.066	180.206	178.185	216.679
Εκδρομείς - Αρ.	168.770	34.489	74.503	145.328
Ακαθάριστες Εισπράξεις από τον Τουρισμό - Γ.Ε.Κ.	23,8	20,7	23,8	33,3

Πηγές: Γραφείο Προγραμματισμού, Επιτροπή Προ-
γραμματισμού, Τμήμα Στατιστικής και Έρευνων
και Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού.

Αναφέρεται πως την περίοδο αυτή σημειώθηκε ποιοτική βελτίωση στη σύνθεση του τουριστικού ρεύματος προς την Κύπρο με την αισθητή μείωση της εξάρτησης του κυπριακού τουρισμού από Λιβανέζους περιηγητές που ήταν εξαιρετικά εμφανής το 1976 λόγω της πολιτικής αναταραχής στη χώρα τους. Συγκεκριμένα οι αφίξεις περιηγητών, αν εξαιρεθούν οι Λιβανέζοι, είχαν σημειώσει πολύ μεγαλύτερη αύξηση (36,6%) σε σύγκριση με την αντίστοιχη αύξηση στο σύνολο των περιηγητών (21,6%).

Γενικά είχε σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος σε ότι αφορά τη διαφοροποίηση των πηγών :

- Η Ελλάδα που μετά την εισβολή αυξάνει περισσότερο από το διπλάσιο τη συμμετοχή της στο σύνολο των αφίξεων, σταθεροποιεί τη θέση της σαν τη δεύτερη σε σπουδαιότητα τουριστική για την Κύπρο.
- Παρατηρείται ικανοποιητική εξέλιξη στις αφίξεις περιηγητών από τις παραδοσιακές αγορές της Ομόσπονδης Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Σουηδίας, αν και οι αφίξεις δεν είχαν φτάσει ακόμα τα επίπεδα του 1973.
- Γίνονται πιο φανερά τα θετικά αποτελέσματα από τις προσπάθειες για ανάπτυξη νέων τουριστικών αγορών, όπως της Ελβετίας, της Φιλανδίας και άλλων Σκανδιναβικών χωρών.
- Σημειώνεται σημαντική αύξηση του αριθμού αφίξεων Απόδημων Κυπρίων ίδιαίτερα από το Ηνωμένο Βασίλειο.
- Παρόλο που η αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου εξακολουθεί να κατέχει την πρώτη θέση, εντούτοις το ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο των αφίξεων κατέρχεται σε χαμηλότερο επίπεδο (34,4%) σε σύγκριση με την περίοδο πριν από την εισβολή (43,9%). Αυτό ήταν το αποτέλεσμα της ταχύτερης ανάπτυξης άλλων αγορών και ήταν σύμφωνο με την προσπάθεια διαφοροποίησης του τουριστικού ρεύματος.

Η εποχιακή κατανομή των αφίξεων είχε επίσης παρουσιάσει σημεία βελτίωσης μέσα στην περίοδο αυτή. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το ποσοστό των περιηγητών που επισκέφτηκαν την Κύπρο την περίοδο της τουριστικής αιχμής (Ιούλιος-Σεπτέμβριος) μειώθηκε από 42,5% το 1976 στα 37,5% το 1977 και 39,1% το 1978. Η εξέλιξη αυτή είχε οδηγήσει στην αύξηση του μέσου ποσοστού πληρότητας των τουριστικών καταλυμάτων.

Πίνακας 14
**ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΛΙΝΩΝ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ 1-5 ΑΣΤΕΡΩΝ
 ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ, 1973-1978.**

	1973	1976	1977	1978
Παραθαλάσσιες Περιοχές	12.005	2.434	3.099	4.141
Λευκωσία	1.735	1.444	1.565	1.555
Ορεινά Θέρετρα	1.056	1.107	1.107	1.087
Σύνολο	14.796	4.985	5.771	6.783

Πηγές: Γραφείο Προγραμματισμού, Επιτροπή Προγραμματισμού και Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού.

6.11 / ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1979-1981)

Παρά τη διεθνή οικονομική κρίση που μάστιζε τις χώρες προέλευσης των τουριστών προς την Κύπρο (λόγω της αύξησης της τιμής του πετρελαίου κατά 150%), ο αριθμός αφίξεων αυξήθηκε με ρυθμό 25,6% σε σύγκριση με 15% που προβλεπόταν στο τρίτο έκτακτο σχέδιο Οικονομικής Δράσης. Σημειώνεται πως κατά την περίοδο αυτή οι διεθνείς αφίξεις περιηγητών σε παγκόσμια κλίμακα δεν είχαν αυξηθεί παρά μόνο 4%.

Σημαντικό επίσης είναι ότι ενώ οι αφίξεις τουριστών στην Κύπρο αυξήθηκαν με ρυθμό 25,6% και οι ακαθάριστες εισπράξεις από τον τουρισμό αυξήθηκαν με ρυθμό 45,4%. Το γεγονός αυτό αντικατοπτρίζει τόσο την άνοδο του κόστους και των δαπανών για διακοπές στην Κύπρο, όσο και την προσέλκυση περιηγητών πιο ψηλής εισοδηματικής τάξης.

- Κλίνες σε ξενοδοχειακά και άλλα τουριστικά καταλύματα

Ο συνολικός αριθμός κλινών σε ξενοδοχεία 1-5 αστέρων και τουριστικών διαμερισμάτων αυξήθηκε από 6,783 το 1978 σε 15,253 το 1981, σε σύγκριση με του τρίτου Σχεδίου που ήταν 1,200 κλίνες. Την εποχή αυτή αναπτύχθηκε επίσης σε σημαντικό βαθμό, ο «ανεπίσημος» τομέας, που περιλαμβάνει τα μη εγκεκριμένα καταλύματα σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία του ΚΟΤ. Συγκεκριμένα, ενώ κατά το τέλος του 1977 υπήρχαν 2,100 κλίνες σε μη εγκεκριμένα τουριστικά διαμερίσματα, το τέλος του 1981 ο αριθμός αυτός έφτασε στις 13,000.

Η απασχόληση στην τουριστική βιομηχανία κατά την περίοδο αυτή σημείωσε μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 21,6% για να φτάσει τα 15.100 άτομα το 1981 σε σύγκριση με 8.400 άτομα το 1978. Σαν αποτέλεσμα, η συμμετοχή του τουριστικού τομέα στον επικερδώς απασχολούμενο πληθυσμό αυξήθηκε από 5% το 1978 στα 8,5% το 1981.

Πέρα από την αύξηση των γενικών στόχων που σχετίζονται με τον αριθμό των περιηγητών, την απασχόληση και τη δυναμικότητα σε κλίνες της τουριστικής βιομηχανίας, επιτεύχθηκαν και ορισμένες διαρθρωτικές αλλαγές στην τουριστική πελατεία και στις προσφερόμενες υπηρεσίες.

Πιο κάτω αναφέρονται ορισμένα παραδείγματα των διαρθρωτικών αλλαγών που επιτεύχθηκαν κατά την περίοδο αυτή.

- Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Τα στατιστικά στοιχεία για την περίοδο αυτή απέδειξαν πως σημειώθηκε κάποια επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, αν και η κατανομή των αφίξεων χρονικά εξακολουθούσε να χαρακτηρίζεται από έντονη εποχικότητα,
- Ανάπτυξη Νέων Μορφών Τουρισμού. Μεταξύ 1978-81 ο αριθμός των διεθνών συνεδρίων στην Κύπρο αυξήθηκε από 68 σε 150 και ο αριθμός των συνέδρων από 3.083 σε 6.314. Το γεγονός αυτό συντελεί στη μείωση της εποχικότητας και στην εξασφάλιση επιπρόσθετης πελατείας για τα ξενοδοχεία της Λευκωσίας.
- Διαφοροποίηση πηγών Προέλευσης Περιηγητών. Κατά την περίοδο αυτή σημειώθηκε αρκετή πρόοδος σχετικά με την επίτευξη του σκοπού αυτού. Στην περίπτωση αφίξεων τουριστών από το Ήνωμένο Βασίλειο το ποσοστό στις συνολικές αφίξεις μειώθηκε στα 30,1% από 34,4% το 1987 και 43,9% το 1973, ενώ παρατηρήθηκε μεγάλη ανάπτυξη των αγορών της Σουηδίας και της Δυτικής Γερμανίας. Το μερίδιο της αγοράς της Ελλάδας

διατηρείται επίσης σε ψηλά επίπεδα (6,5% το 1981). Άλλες ευρωπαϊκές αγορές που είχαν εξελιχθεί ικανοποιητικά ήταν η Αυστρία , η Ελβετία, και η Φιλανδία.

6.12 / ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1978-86)

- Εξελίξεις στην τουριστική βιομηχανία

Παρά τις δύσκολες συνθήκες της διεθνούς αγοράς και την οικονομική κρίση που αντιμετώπιζαν τα τελευταία χρόνια , οι βασικές χώρες-πηγές τουρισμού με τη συνεπαγόμενη βραδεία αύξηση του ρυθμού αφίξεων περιηγητών διεθνώς, που υπολογίζεται γύρω στα 3,5%, ο τομέας του κυπριακού τουρισμού παρουσιάζει μετά το 1974 σημαντική εξέλιξη και μεγάλη προσαρμοστικότητα σε βαθμό που ξεπέρασε τους στόχους που τέθηκαν στα σχέδια οικονομικής δράσης.

Έτσι κατά τη διάρκεια της περιόδου 1978-86 οι αφίξεις τουριστών στην Κύπρο παρουσίασαν μέση ετήσια αύξηση της τάξης του 19,5% και έφτασαν τις 216.000 το 1986.

- Έσοδα από τον τουρισμό

Τα έσοδα της Κύπρου σε ξένο συνάλλαγμα από την τουριστική βιομηχανία κατά την ίδια περίοδο αυξήθηκαν με ετήσιο ρυθμό φτάνοντας τα 256.6 εκ λίρες το 1986 από 33 εκ το 1978.

Η τουριστική πελατεία της Κύπρου ήταν κυρίως μεσαίας εισοδηματικής τάξης και η δαπάνη κατά περιηγητή αρκετά ικανοποιητική. Το 1986 υπολογίζεται γύρω στις 290 λίρες κατά περιηγητή.

Από πλευράς προσφοράς τουριστικών υπηρεσιών και λόγω της μεγάλης ζήτησης που σημειώθηκε , το ξενοδοχειακό δυναμικό της νήσου αυξήθηκε αρκετά σημαντικά.

- Κλίνες σε ξενοδοχειακά και άλλα τουριστικά καταλύματα Έτσι οι τουριστικές κλίνες αυξήθηκαν από 6,780 το 1978 σε 32,840 το 1986, σημειώθηκε δηλαδή μια μέση ετήσια αύξηση γύρω στα 22%. Στους αριθμούς δεν περιλαμβάνονται τα μη αδειούχα καταλύματα των οποίων ο αριθμός υπολογίζεται γύρω στις 15,000.

		Πίνακας 16		Εποχή Κλίνων σε Τουριστικά Καταλύματα 1981-1986		Εποχή Ποδοστο Μεταβολής 1981-1986	
		1981	1986	Προγρ.	Πραγμ.	Προγρ.	Πραγμ.
Προσφορά Κλίνων							
- Αριθμός		28.253	48.000	47.928	42	8.2	
1. Άδειούχες		15.253	28.000	31.658	129	15.7	
1.1. Φιαραθαλασσούσια							
- Επεριοχές		12.106		28.295		18.5	
1.2. Λευκωσία		1.997		2.151		1.5	
1.3. Ορείνα Θερέτρα		1.150		1.212		1.1	
2. Μη Άδειούχες που καταταγούν		13.000	20.000	10.270	90	4.6	
2.1. Οργανώμενα Διαμερίσματα και Τουριστικά Δι- αμερίσματα				7.184			
2.2. Επιπλωμένα Διαμερίσματα				3.086			
Πηγές: Γραφείο Προγραμματισμού ΚΟΤ, και Τμήμα Στατιστικής							

6.13 / ΕΤΟΣ 1987

- Αφίξεις περιηγητών στο πρώτο εξάμηνο 1987

Ο αριθμός περιηγητών πολυήμερης διαμονής κατά το πρώτο εξάμηνο του 1987 αυξήθηκε με ρυθμό 21% σε σύγκριση με 10,7% που σημειώθηκε για ολόκληρο το 1986. Κατά την περίοδο αυτή ο αριθμός αφίξεων αυξήθηκε στις 450.854 από 370.387, κατά το πρώτο εξάμηνο του 1986.

Οι μεγαλύτεροι ρυθμοί αύξησης σημειώθηκαν όσο αφορά τη Δυτική Γερμανία (41,9%), τη Φιλανδία (45,6%) το Βέλγιο-Λουξεμβούργο (115,1%), την Ιρλανδία (66,2) τη Γαλλία (33,7%), την Ιταλία (31,9%), την Ολλανδία, (55,7%) και την Ελλάδα (37,4%).

Ο μεγαλύτερος αριθμός τουριστών που αποτελούσε το 27,5% προήλθε από το Ηνωμένο Βασίλειο , ακολουθεί η Σουηδία με 10,2% , η Δυτική Γερμανία με 7,5% και η Ελλάδα με 4,6%.

Πίνακας 22

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 1960-1986

	Ρυθμός Μεταβολής %						
	1960	1973	1975	1986	1960-73	1975-85	1960-86
Διεθνείς Αφίξεις (εκ.)	69.3	190.6	214.4	340.0	+8%	+4.4%	+6.3%
Δαπανές για Διεθνή Τουρισμό (\$ δισ.)	6.9	31.1	40.7	115.0	+12.5%	+10%	+11.4%
Αφίξεις Τουριστών στην Κύπρο (χιλ.)	25.700	264.000	47.000	900.727	+20%	+33%	+14.7%
Εισπράξεις σε ξένο συναλλαγματικό κυπριακές λίρες (εκ.)	2.3	23.8	5.4	256.6	+19%	+46%	+20%
Αριθμός κλινών στην Κύπρο	3.806	10.796	3.976	32.840	+8.5%	+23%	+8.6%

* Δεν περιλαμβάνεται μη αδειούχα διαμερισμάτα

Πηγές: Διεθνής Οργανισμός Τουρισμού
Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού
Τμήμα Στατιστικής

6.14 / ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1988-1994

Το 1994 ο τουρισμός συνεχίζει την ανοδική του πορεία, με πολύ καλά αποτελέσματα τόσο στην αύξηση των αφίξεων, όσο και στην αύξηση του ξένου συναλλάγματος που εισρέει στο νησί. Ο αριθμός περιηγητών πολυήμερης διαμονής που αφίχθηκαν στην Κύπρο αυξήθηκε από 1.111.818 το 1988 στις 2.069.000 το 1994, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση της τάξης του 86,1% μέσα σε αυτά τα έξι χρόνια. Ο αριθμός το 1994 ήταν κατά 12,4% πιο πάνω κι από τον αριθμό περιηγητών που επισκέφτηκαν την Κύπρο το 1993 και οι οποίοι ήταν 1.841.000. Το 1994 όμως παρουσιάζεται μια μικρή μείωση της τάξης του 0.8% στις αφίξεις εκδρομέων (146.337) που επισκέφτηκαν την Κύπρο για μια μέρα, σε σύγκριση με τους 199.773 εκδρομείς που είχαν επισκεφτεί την Κύπρο για μια μέρα το 1988.

Ευτυχώς η μείωση αυτή στους εκδρομείς φαίνεται να μην επηρεάζει την συνολική αύξηση των αφίξεων στην Κύπρο (εκδρομέων μιας μέρας και περιηγητών πολυήμερης διαμονής) που από τις 1.311.591 το 1988 αυξάνεται στις 2.215.337 αφίξεις.

Επίσης τα έσοδα από τον τουρισμό σε ξένο συνάλλαγμα υπολογίζεται ότι το 1994 έφτασαν τα 810 εκ Λ.Κ.

TOURIST ARRIVALS

1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
348 530	423 563	530 600	599 796	665 882	769 727	827 937	948 551	1 111 818	1 377 636	1 561 479	1 955 129	1 991 000	1 841 000	2 069 00

TOURIST ARRIVALS BY COUNTRY USUAL RESIDENCE

COUNTRY	1994	1993	% CHANGE
United Kingdom	970 000	950 000	2.1
Greece	57 000	55 00	3.6
Germany	173 000	120 000	44.2
France	40 000	30 000	33.3
Switzerland	98 000	75 000	30.7
Austria	43 000	40 000	7.5
Holland	50 000	42 000	19.0
Belgium	30 000	18 000	66.7
Italy	24 000	18 000	33.3
Ireland	18 000	15 000	20.0
Sweden	55 000	76 976	10.4
Norway	40 000	27 024	48.0
Finland	30 000	36 388	-17.6
Denmark	50 000	22 887	118.5
Russia	60 000	—	—
East Europe	64 000	46 000	39.1
Other Europe	21 000	11 300	85.8
U.S.A.	30 000	27 000	11.1
Israel	30 000	70 000	-57.1
Lebanon	35 000	35 000	—
Middle East Countries	38 000	35 000	8.6
Gulf Countries	38 000	35 000	8.6
Other Countries	45 000	55 425	-18.8
All Countries	2 069 00	1 841 000	12.4

6.15 / ΕΤΟΣ 1995

- Οι κυριότερες εξελίξεις στην Κύπρο

Κατά το 1995 υπολογίζεται ότι το τουριστικό ρεύμα διατηρήθηκε στα επίπεδα του 1994, σημειώνοντας μικρή αύξηση της τάξης του 1,5%. Υπολογίζεται ότι οι αφίξεις περιηγητών πολυήμερης διαμονής για το 1995 ήταν 2.100.000 σε σύγκριση με 2.069.000 το 1994.

Οι αφίξεις περιηγητών από το Ηνωμένο Βασίλειο σημείωσαν λόγω διάφορων συγκυριών μείωση ύψους 12,4% η οποία όμως αντισταθμίστηκε από τη σημαντική αύξηση του τουριστικού ρεύματος από τις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης και κυρίως της Γερμανίας.

Η μέση δαπάνη κατά περιηγητή σημείωσε μείωση κατά 1,7% σε σχέση με το 1994 (382,73 Λ.Κ. το 1995 / 389,30 Λ.Κ. το 1994) .

Τα έσοδα από τον τουρισμό σε ξένο συνάλλαγμα υπολογίζεται ότι έφτασαν τα 810 εκ Λ.Κ. περίπου. Ήταν δηλαδή όσα και κατά το 1994.

- Αφίξεις περιηγητών

Οι αφίξεις επισκεπτών πολυήμερης παραμονής υπολογίζονται σε 2.100.000 σε σύγκριση με 2.069.000 το 1994, αυξήθηκαν δηλαδή κατά 1,5%.

- Αφίξεις εκδρομέων

Οι επισκέπτες μονοήμερης παραμονής (εκδρομείς) έφτασαν τους 151.425 σε σύγκριση με 147.057 το 1994, αυξήθηκαν δηλαδή κατά 3,0%. Αύξηση σημειώθηκε και στην κατηγορία των εκδρομέων που ήταν διερχόμενοι από την Κύπρο, οι οποίοι αυξήθηκαν κατά 12,8% (από 99.912 το 1994 σε 114.715 το 1995), ενώ στην κατηγορία των εκδρομέων που συμμετείχαν σε κρουαζιέρες σημειώθηκε μείωση από 47.145 το 1994 σε 38.710 το 1995 (17,9%).

Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των εκδρομέων που συμμετείχαν σε κρουαζιέρες ήταν η Γερμανία , το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιταλία και η Γαλλία .

- Σύνθεση τουριστικού ρεύματος

Οι περιηγητές που ήλθαν μέσω οργανωτών ταξιδιών με το σύστημα κλειστού περιηγητικού κύκλου, υπολογίζεται ότι έφτασαν το 1995 τους 1.345.835 σε σύγκριση με 1.351.131 το 1994, μειώθηκαν δηλαδή κατά 0,4% και υπολογίζεται ότι αποτελούν το 65,3% των ολικών αφίξεων.

Αύξηση της τάξης του 1,4% σημειώθηκε στις αφίξεις περιηγητών με ναυλωμένες πτήσεις οι οποίες έφτασαν τις 1.028.914 σε σύγκριση με 1.015.127 το 1994.

Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των περιηγητών που ήλθαν με ναυλωμένες πτήσεις ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Σουηδία, η Δανία, η Ελβετία, η Νορβηγία και η Ολλανδία.

Οι αφίξεις περιηγητών με το σύστημα κλειστού περιηγητικού κύκλου με δρομολογημένες πτήσεις έφτασαν τις 316.921 σημειώνοντας μείωση κατά 5,7% σε σύγκριση με 336.000 το 1994.

Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των περιηγητών κλειστού περιηγητικού κύκλου που ήλθαν με δρομολογημένες πτήσεις, είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Ελβετία και το Βέλγιο. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία δεν είναι πλήρη, δεδομένου ότι οι πληροφορίες παρέχονται μόνο από τις Κυπριακές και τις Βρετανικές αερογραμμές.

- Χειμερινός τουρισμός

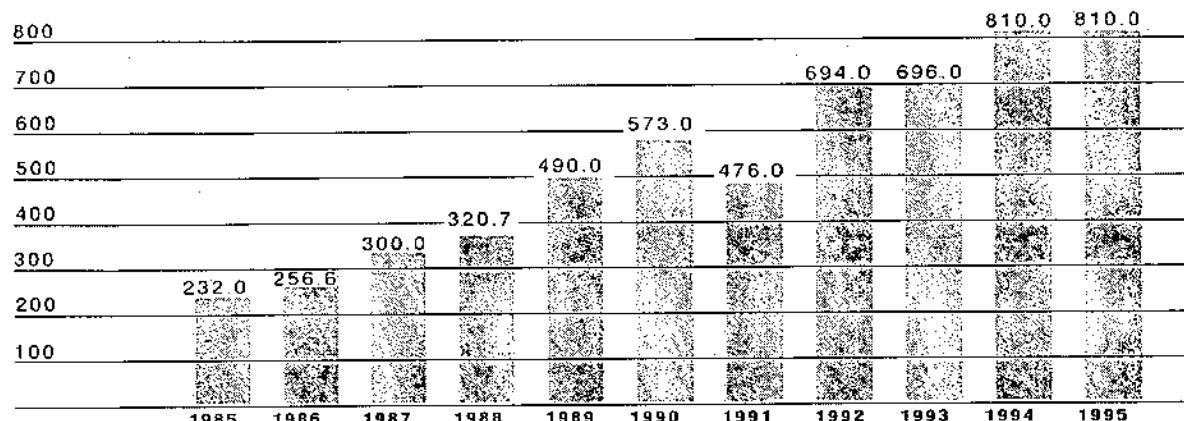
Οι αφίξεις περιηγητών κατά τους χειμερινούς μήνες (Γενάρης-Μάρτιος και Νοέμβριος-Δεκέμβριος) υπολογίζεται ότι έφτασαν τις 412.000 περίπου. Οι αφίξεις της περιόδου αυτής υπολογίζεται ότι αποτελούσαν το 19,6% των ολικών αφίξεων σε σύγκριση με 19,8% το 1994. Το ποσοστό των αφίξεων κατά τους δύο μήνες αιχμής (Ιούλιος και Αύγουστος) έφτασε το 25,8% των ολικών αφίξεων.

- Έσοδα από τον τουρισμό

Οι ακαθάριστες εισπράξεις από τον τουρισμό σε ξένο συνάλλαγμα το 1995 υπολογίζεται ότι έφτασαν τα ίδια επίπεδα με το 1994, δηλ 810 εκ. Λ.Κ. Η μέση δαπάνη κατά περιηγητή ήταν το 1995 382.73 Λ.Κ. σε σύγκριση με 389.30 Λ.Κ. το 1994, μειώθηκε δηλαδή κατά 1,7%. Τα έσοδα από τον τουρισμό υπολογίζεται ότι ξεπέρασαν κατά 59,3% τις εισπράξεις από τις συνολικές εξαγωγές αγαθών και αποτελούσαν το 40,1% των

εισπράξεων από τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Τα αντίστοιχα ποσοστά για το 1994 ήταν 87,1% και 43,1%.

ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 1985-1995 ΔΚ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ

- Κλίνες σε ξενοδοχειακά καταλύματα

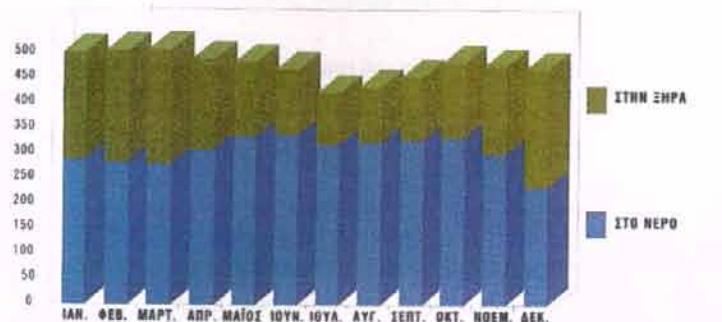
Κατά το 1995 λειτούργησαν συνολικά 3,009 νέες κλίνες, σε σύγκριση με 2,273 το 1994. Από αυτές 1,561 ήταν σε 12 νέες μονάδες ξενοδοχείων αστέρων και 535 αφορούσαν επεκτάσεις σε υφιστάμενα ξενοδοχεία. Από τις υπόλοιπες 913, οι 415 αφορούσαν 3 νέες μονάδες οργανωμένων διαμερισμάτων πρώτης τάξης και οι υπόλοιπες 498 αποτελούσαν επεκτάσεις σε υφιστάμενες μονάδες οργανωμένων διαμερισμάτων Α' τάξης και Γ' τάξης.

- ΜΑΡΙΝΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Από τα σκάφη που βρίσκονταν στη Μαρίνα στο τέλος του 1995 , 51% περίπου ήταν κυπριακής και 49% περίπου ήταν ξένης ιδιοκτησίας. Μέσα στο 1995 πραγματοποιήθηκαν 845 αφίξεις και 816 αναχωρήσεις προς και από τη Μαρίνα αντίστοιχα, σε σύγκριση με 755 αφίξεις και 786 αναχωρήσεις το 1994. Η εθνικότητα και το μήκος των σκαφών στη Μαρίνα , ο αριθμός ελλιμενιζόμενων σκαφών και οι αφίξεις / αναχωρήσεις κατά μήνα παρουσιάζονται στα παρακάτω διαγράμματα.

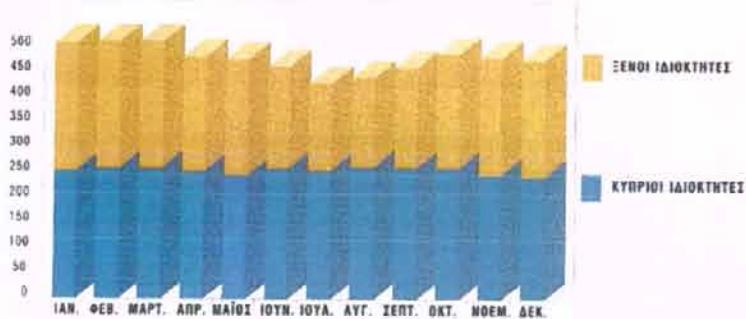
ΣΚΑΦΗ ΠΟΥ ΕΛΛΙΜΕΝΙΖΟΝΤΑΝ ΣΤΗ ΜΑΡΙΝΑ ΤΟ 1995

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7

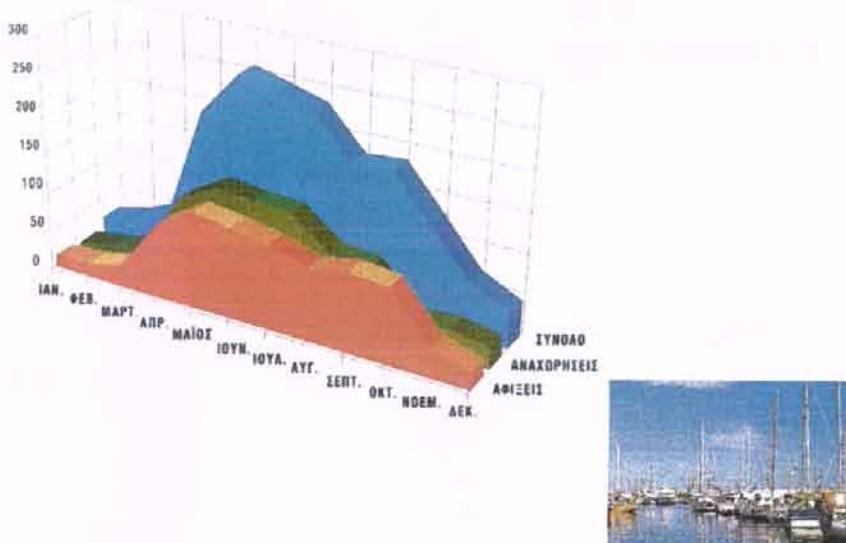
ΣΚΑΦΗ ΠΟΥ ΕΛΛΙΜΕΝΙΖΟΝΤΑΝ ΣΤΗ ΜΑΡΙΝΑ ΤΟ 1995

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ / ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΣΚΑΦΩΝ 1995

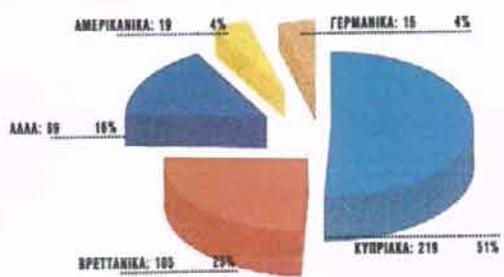
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9

35

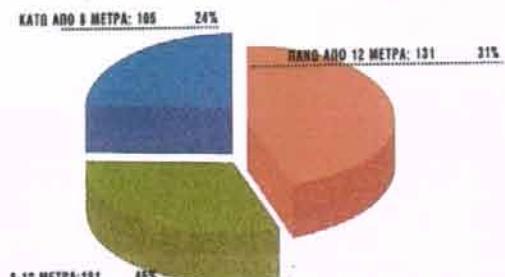
ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ ΣΚΑΦΩΝ (31.12.95)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5

ΜΗΚΟΣ ΣΚΑΦΩΝ (31.12.95)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6

6.16 / ΕΤΟΣ 1996

- Οι κυριότερες εξελίξεις στην Κύπρο το 1996

Όπως είχε προβλέψει ο Οργανισμός το 1996 ήταν μια δύσκολη χρονιά για τον τουρισμό λόγω διαφόρων παραγόντων και κυρίως λόγω της οικονομικής ύφεσης που επικρατούσε στις κυριότερες χώρες-πηγές τουρισμού.

Επιπρόσθετα η μεγάλη δημοσιότητα που δόθηκε από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης σε διάφορα γεγονότα που συνέβηκαν το 1996 δημιούργησαν αρνητικό κλίμα το οποίο επηρέασε περαιτέρω τη ζήτηση για την Κύπρο.

Παρά τις πιο πάνω δυσκολίες, χάρη στις έντονες προσπάθειες του κυπριακού οργανισμού τουρισμού, οι αφίξεις περιηγητών κατά το 1996 υπολογίζεται ότι ανήλθαν σε 1.950.000 περίπου, σε σύγκριση με το 2.100.000 το 1995, μειώθηκαν δηλαδή κατά 7% περίπου.

Μείωση σημειώθηκε κυρίως στις αφίξεις από το Ήνωμένο Βασίλειο.

Η μέση δαπάνη κατά περιηγητή παρέμεινε το 1996 σχεδόν στα ίδια επίπεδα με το 1995 (382,73 Λ.Κ. το 1995 / 381,71 Λ.Κ. το 1996), παρά την αύξηση που σημειώθηκε στη μέση ημερήσια δαπάνη κατά 5% (33,21 Λ.Κ. το 1995 / 34,84 Λ.Κ. το 1996) λόγω της μείωσης στη μέση διάρκεια παραμονής των περιηγητών στην Κύπρο από 11,5 μέρες το 1995 σε 11 μέρες το 1996.

Οι ακαθάριστες εισπράξεις από τον τουρισμό σε ξένο συνάλλαγμα το 1996 υπολογίζεται ότι έφτασαν τα 780 εκ. Λ.Κ. σε σύγκριση με τα 810 εκ. Λ.Κ. το 1995. Η μέση δαπάνη κατά περιηγητή ήταν το 1996 381,71 Λ.Κ. σε σύγκριση με 382,73 Λ.Κ. το 1995, μειώθηκε δηλαδή κατά 0,27% μόνο.

- Αφίξεις περιηγητών

Οι αφίξεις επισκεπτών πολυήμερης διαμονής (περιηγητών) υπολογίζονται σε 1.950.000 περίπου σε σύγκριση με 2.100.000 το 1995, μειώθηκαν δηλαδή κατά 7% περίπου.

- Αφίξεις εκδρομέων

Οι επισκέπτες μονοήμερης παραμονής (εκδρομείς) έφτασαν τους 138.526 σε σύγκριση με 153.425 το 1995, μειώθηκαν δηλαδή κατά 9,7%. Μείωση σημειώθηκε στην κατηγορία των εκδρομέων που ήταν διερχόμενοι από την Κύπρο, οι οποίοι μειώθηκαν κατά 15% (από 117.715 το 1995 σε 97.525 το 1996).

), ενώ στην κατηγορία των εκδρομέων που συμμετείχαν σε κρουαζιέρες σημειώθηκε αύξηση 5,9% (από 38.710 το 1995 σε 41.001 το 1996). Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των εκδρομέων που συμμετείχαν σε κρουαζιέρες ήταν η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιταλία και η Γαλλία.

- Σύνθεση τουριστικού ρεύματος

- Οργανωμένος τουρισμός

Οι περιηγητές που ήλθαν μέσω Οργανωτών ταξιδιών με το σύστημα κλειστού περιηγητικού κύκλου, υπολογίζεται ότι έφτασαν τους 1.923.281 σε σύγκριση με 1.345.835 το 1995, μειώθηκαν δηλαδή κατά 11,3% και υπολογίζεται ότι αποτελούν το 61% των ολικών αφίξεων.

Μείωση της τάξης του 13,6% σημειώθηκε στις αφίξεις περιηγητών με ναυλωμένες πτήσεις οι οποίες έφτασαν τις 888.777 σε σύγκριση με 1.028.914 το 1995.

Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των περιηγητών που ήλθαν με ναυλωμένες πτήσεις ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Σουηδία, η Δανία, η Ελβετία, η Νορβηγία και η Ολλανδία.

Οι αφίξεις περιηγητών με το σύστημα κλειστού περιηγητικού κύκλου με δρομολογημένες πτήσεις έφτασαν τις 304.505 σημειώνοντας μείωση κατά 3,9% σε σύγκριση με 316.921 το 1995.

Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των περιηγητών κλειστού περιηγητικού κύκλου με δρομολογημένες πτήσεις είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Ελβετία και το Βέλγιο. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία για τις δρομολογημένες πτήσεις αφορούν μόνο τους περιηγητές που ταξίδεψαν με τις Κυπριακές και Βρετανικές αερογραμμές.

- Χειμερινός τουρισμός

Οι αφίξεις περιηγητών τους χειμερινούς μήνες (Γενάρης-Μάρτιος και Νοέμβριος – Δεκέμβριος) υπολογίζεται ότι έφτασαν τις 460.000 περίπου. Οι αφίξεις της περιόδου αυτής υπολογίζεται ότι αποτελούσαν το 23,6% των ολικών αφίξεων. Το ποσοστό των αφίξεων κατά τους δύο μήνες αιχμής (Ιούλιος και Αύγουστος) έφτασε το 25,5% των ολικών αφίξεων.

- Έσοδα από τον τουρισμό

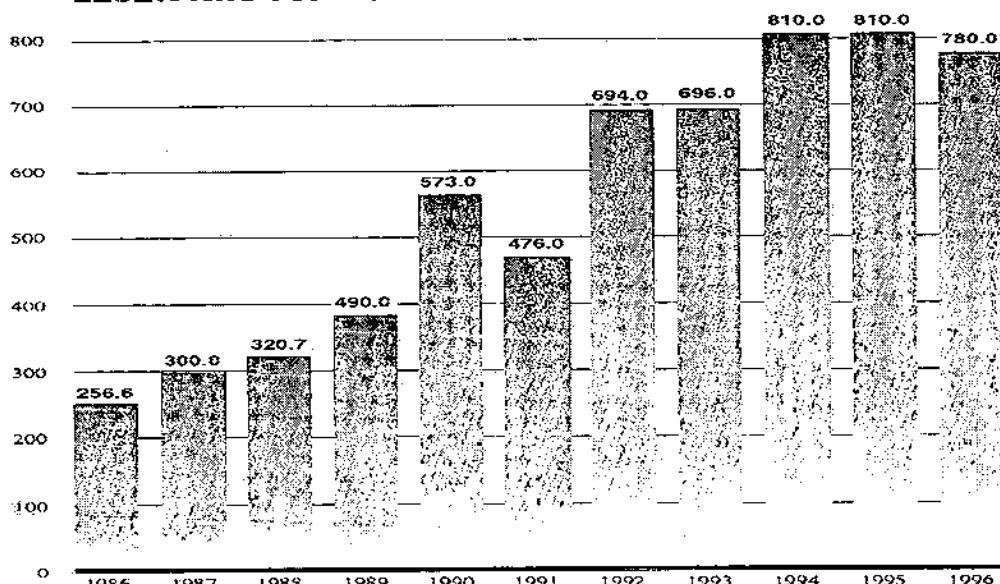
Οι ακαθάριστες εισπράξεις από τον τουρισμό σε ξένο συνάλλαγμα το 1996 υπολογίζεται ότι έφτασαν τα 780 εκ. Λ.Κ. σε σύγκριση με 810 εκ. Λ.Κ. το 1995.

Η μέση δαπάνη κατά περιηγητή ήταν το 1996 381,71 Λ.Κ. σε σύγκριση με 382,73 Λ.Κ. το 1995, μειώθηκε δηλαδή κατά 0,27% μόνο.

Τα έσοδα από τον τουρισμό υπολογίζεται ότι ξεπέρασαν κατά 25,8% τις εισπράξεις από τις συνολικές εξαγωγές αγαθών και αποτελούσαν το 36,8% από τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Τα αντίστοιχα ποσοστά για το 1995 ήταν 58,8% και 40,2%.

Διάγραμμα 2

ΈΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 1986 - 1996

Κλίνες σε ξενοδοχειακά και άλλα τουριστικά καταλύματα

Κατά το 1996 λειτούργησαν συνολικά 2,329 νέες κλίνες σε σύγκριση με 3,009 το 1995. Από αυτές οι 1,078 ήταν σε 6 νέες μονάδες ξενοδοχείων και 123 αφορούσαν επεκτάσεις σε υφιστάμενα ξενοδοχεία. Από τις υπόλοιπες 1,072 οι 816 αφορούν 8 νέες μονάδες οργανωμένων διαμερισμάτων Α', Β' και Γ' τάξης. Η συνολική προσφορά κλινών σε αδειούχα ξενοδοχειακά καταλύματα αυξήθηκε από 78,427 στο τέλος του 1995 σε 84,549 στο τέλος του 1996.

Η αύξηση αυτή δεν αντιστοιχεί με τον αριθμό των νέων κλινών που λειτούργησαν το 1996 λόγω της αναστολής της λειτουργίας και ανάκλησης της άδειας λειτουργίας ορισμένων μονάδων που λειτουργούσαν στο τέλος του 1995 κυρίως, οργανωμένων διαμερισμάτων, επιπλωμένων διαμερισμάτων, ξενώνων και ξενοδοχείων χωρίς αστέρα, συνολικής δυναμικότητας 937 κλινών.

Στις 84,549 κλίνες που λειτουργούσαν στο τέλος του 1996 περιλαμβάνονται επίσης και 6,000 περίπου κλίνες σε μη αδειούχα καταλύματα τα οποία νομιμοποιήθηκαν με βάση τις πρόνοιες του τροποποιητικού Νόμου 809 (Ι) / 95 που ψήφισε η Βουλή των Αντιπροσώπων την 21.07.1995.

Από τις 84,549 κλίνες που λειτουργούσαν στο τέλος του 1996, 45,628 ήταν σε ξενοδοχεία αστέρων, 27,775 σε οργανωμένα διαμερίσματα πολυτελείας Α', Β' και Γ' τάξης και οι υπόλοιπες 11,146 σε επιπλωμένα διαμερίσματα, τουριστικά χωριά, παραδοσιακές οικοδομές, ξενοδοχεία χωρίς αστέρα και ξενώνες.

Στο τέλος του 1996 βρίσκονταν επίσης υπό ανέγερση 8 νέα ξενοδοχεία αστέρων με δυναμικότητα 1,372 κλίνες, ενώ γίνονταν επεκτάσεις δυναμικότητας 1,040 κλινών σε 6 υφιστάμενα ξενοδοχεία αστέρων και 3 μονάδες οργανωμένων διαμερισμάτων.

Πίνακας 5

ΚΛΙΝΕΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ 5-1 ΑΣΤΕΡΩΝ 1996-1995

	5*	4*	3*	2*	1*	ΣΥΝΟΛΟ
1996	8 157	15 199	16 797	3 955	1 520	45 628
1995	8 115	14 523	16 329	4 049	1 604	44 620

Πίνακας 6

ΚΛΙΝΕΣ ΣΕ ΑΝΩΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΦΕΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ

ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ 1996-1995

	ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΠΟΛΥΤ. Α' ΤΑΞΗ Β' ΤΑΞΗ Γ' ΤΑΞΗ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΧΩΡΙΑ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΆΛΛΑ* ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
1996	149 11 529 13 255 2 842 604 254 10 288 38 921			
1995	149 12 853 11 718 2 404 222 27 6 434 33 807			

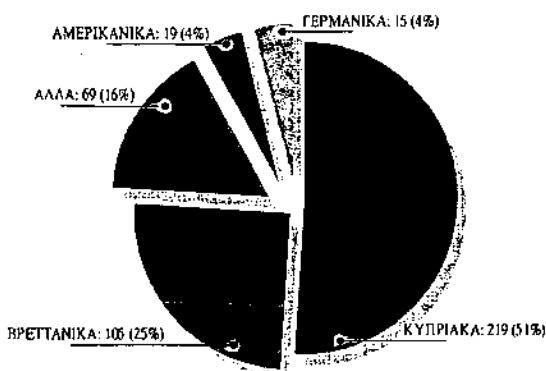
* Τουριστικά διαμερίσματα, επιπλωμένα διαμερίσματα, τουριστικές επαύλεις, ξενοδοχεία χωρίς αστέρα, ξενώνες.

- Μαρίνα Λάρνακας

Από τα σκάφη που βρίσκονταν στη Μαρίνα στο τέλος του 1996, 51% περίπου ήταν κυπριακής και 49% περίπου ξένης ιδιοκτησίας. Μέσα στο 1996 πραγματοποιήθηκαν 706 αφίξεις και 686 αναχωρήσεις προς και από τη Μαρίνα αντίστοιχα, σε σύγκριση με 845 αφίξεις και 816 αναχωρήσεις το 1995.

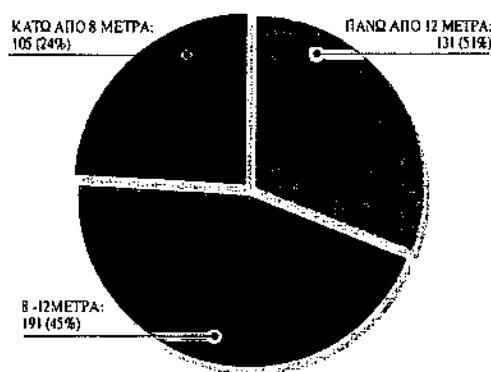
ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ ΣΚΑΦΩΝ (31.12.96)

Διάγραμμα 4

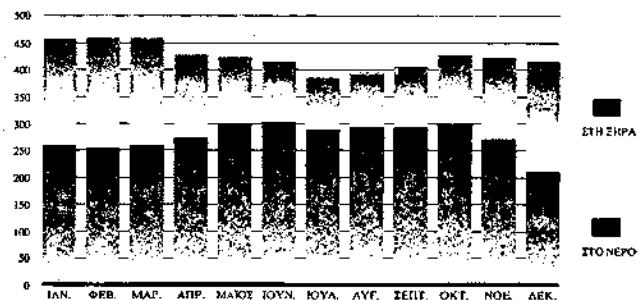
ΜΗΧΟΣ ΣΚΑΦΩΝ (31.12.96)

Διάγραμμα 5

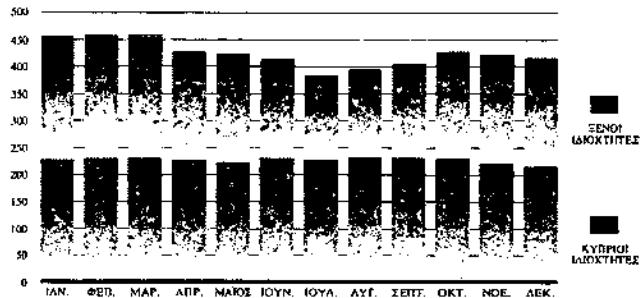
ΣΚΑΦΗ ΠΟΥ ΕΠΟΙΗΜΕΝΟΝΤΑΝ ΣΤΗ ΜΑΡΙΝΑ ΤΟ 1996

Διάγραμμα 6

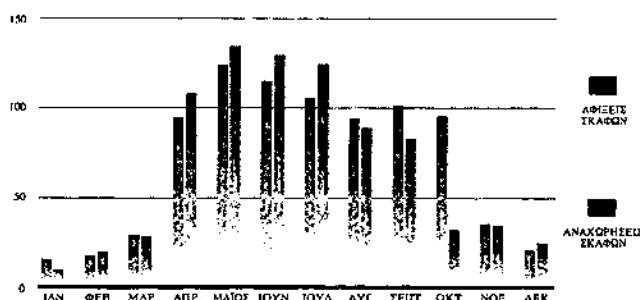
ΣΚΑΦΗ ΠΟΥ ΕΠΟΙΗΜΕΝΟΝΤΑΝ ΣΤΗ ΜΑΡΙΝΑ ΤΟ 1996

Διάγραμμα 7

ΑΦΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΣΚΑΦΩΝ ΣΤΗ ΜΑΡΙΝΑ ΤΟ 1996

Διάγραμμα 8

6.17 / ΕΤΟΣ 1997

- Οι κυριότερες εξελίξεις στην Κύπρο το 1997

Παρά τις δυσμενείς προοπτικές που διαγράφονταν στις αρχές του 1997, η χρονιά έκλεισε τελικά με αρκετά ικανοποιητικά αποτελέσματα, χάρη κυρίως στις έντονες προσπάθειες που αναλήφθηκαν από τον Οργανισμό στον τομέα της προβολής και εμπορίας του κυπριακού τουριστικού προϊόντος σε όλες τις σημαντικές τουριστικές αγορές με την ενίσχυση των κονδυλίων από την κυβέρνηση.

Όμως και οι θετικές εξελίξεις που σημειώθηκαν σε ορισμένες αγορές, όπως ήταν η ενίσχυση της συναλλαγματικής αξίας της στερλίνας σε σχέση με την κυπριακή λίρα συνέλαβαν στην επίτευξη των θετικών αποτελεσμάτων.

Στις προσπάθειες αυτές συνέβαλαν επίσης και οι ελκυστικές τιμές που δόθηκαν από τους τουριστικούς φορείς του ιδιωτικού τομέα στους οργανωτές ταξιδιών. Οι αφίξεις περιηγητών κατά το 1997 υπολογίζεται ότι ανήλθαν σε 2.088.000 περίπου, σε σύγκριση με 1.950.000 εκ το 1996.

Αύξηση σημειώθηκε κυρίως στις αφίξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ελβετία.

Η μέση δαπάνη κατά περιηγητή αυξήθηκε κατά 3,11% από 381,71 Λ.Κ. το 1996 σε 393,52 Λ.Κ. το 1997, παρά τη μείωση που σημειώθηκε στη μέση ημερήσια δαπάνη κατά 2,1% (34,95 το 1996 – 34,21 Λ.Κ. το 1997).

Η αντίθετη κίνηση οφείλεται στην αύξηση της μέσης διάρκειας παραμονής των περιηγητών στην Κύπρο από 11 μέρες το 1996 σε 11,50 μέρες το 1997.

Τα έσοδα από τον τουρισμό σε ξένο συνάλλαγμα υπολογίζονται σε 843 εκ. Λ.Κ..

- Αφίξεις περιηγητών

Οι αφίξεις επισκεπτών πολυσήμερης παραμονής (περιηγητών) υπολογίζονται σε 2.088.000 περίπου σε σύγκριση με 1.950.000 το 1996.

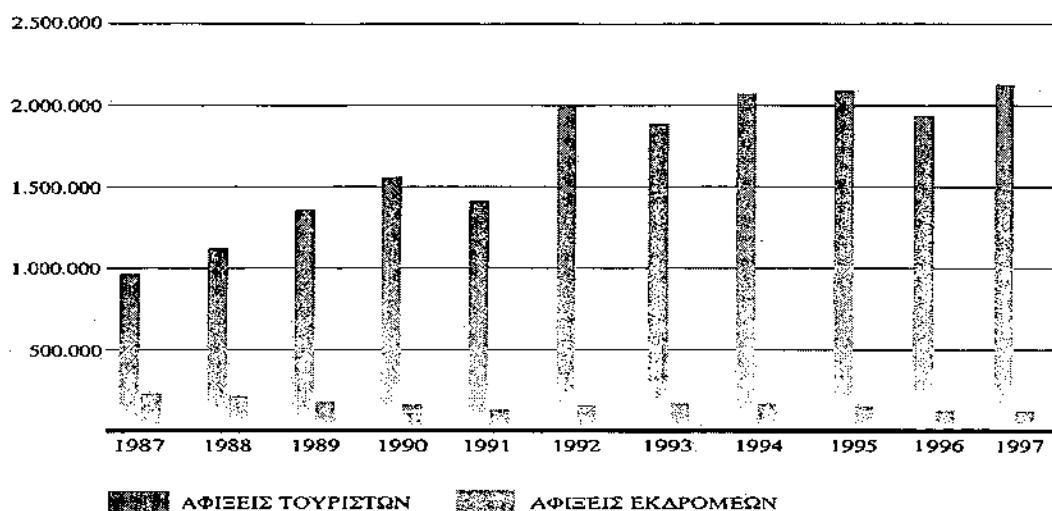
- Αφίξεις εκδρομέων

Οι επισκέπτες μονοήμερης παραμονής (εκδρομείς) έφτασαν τους 105.525 σε σύγκριση με 138.526 το 1996, μειώθηκαν δηλαδή κατά 23,82%. Μείωση σημειώθηκε στην κατηγορία των εκδρομέων που ήταν διερχόμενοι από την Κύπρο, οι οποίοι μειώθηκαν κατά 12,3% (από 45.525 το 1996 σε 39.940 το 1997), ενώ στην κατηγορία των εκδρομέων που συμμετείχαν σε κρουαζιέρες σημειώθηκε αύξηση κατά 33% (από 41.001 το 1996 σε 39.940 το 1997).

Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των εκδρομέων που συμμετείχαν σε κρουαζέρες ήταν η Γερμανία το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιταλία και η Γαλλία.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ 1987-1997

Διάγραμμα 1

- Σύνθεση τουριστικού ρεύματος

Οι περιηγητές που ήρθαν μέσω Οργανωτών ταξιδιών με το σύστημα κλειστού περιηγητικού κύκλου, υπολογίζεται ότι έφτασαν το 1997 τους 1.283.063 σε σύγκριση με 1.193.281 το 1996, αυξήθηκαν δηλαδή κατά 7,5% και υπολογίζεται ότι αποτελούν το 61,4% των ολικών αφίξεων.

Αύξηση της τάξης του 8,9% σημειώθηκε στις αφίξεις περιηγητών με ναυλωμένες πτήσεις οι οποίες έφτασαν τις 968.277 σε σύγκριση με 888.777 το 1996.

Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των περιηγητών που ήλθαν με ναυλωμένες πτήσεις ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Σουηδία, η Νορβηγία, η Δανία και η Ελβετία.

Οι αφίξεις περιηγητών με το σύστημα κλειστού περιηγητικού κύκλου με δρομολογημένες πτήσεις έφτασαν τις 314.786 σημειώνοντας αύξηση κατά 3,4% σε σύγκριση με 304.504 το 1996.

Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των περιηγητών κλειστού περιηγητικού κύκλου που ήλθαν με δρομολογημένες πτήσεις ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Ελβετία, και η Γαλλία.

- Χειμερινός τουρισμός

Οι αφίξεις περιηγητών κατά τους χειμερινούς μήνες (Ιανουάριος-Μάρτιος) και (Νοέμβριος-Δεκέμβριος) υπολογίζεται ότι έφτασαν τις 466.700 περίπου.

Οι αφίξεις της περιόδου αυτής υπολογίζεται ότι αποτελούσαν το 22,35% των ολικών αφίξεων.

Το ποσοστό των αφίξεων κατά τους μήνες αιχμής (Ιούλιος και Αύγουστος) έφτασε το 27,30% των ολικών αφίξεων.

- Έσοδα από τον τουρισμό

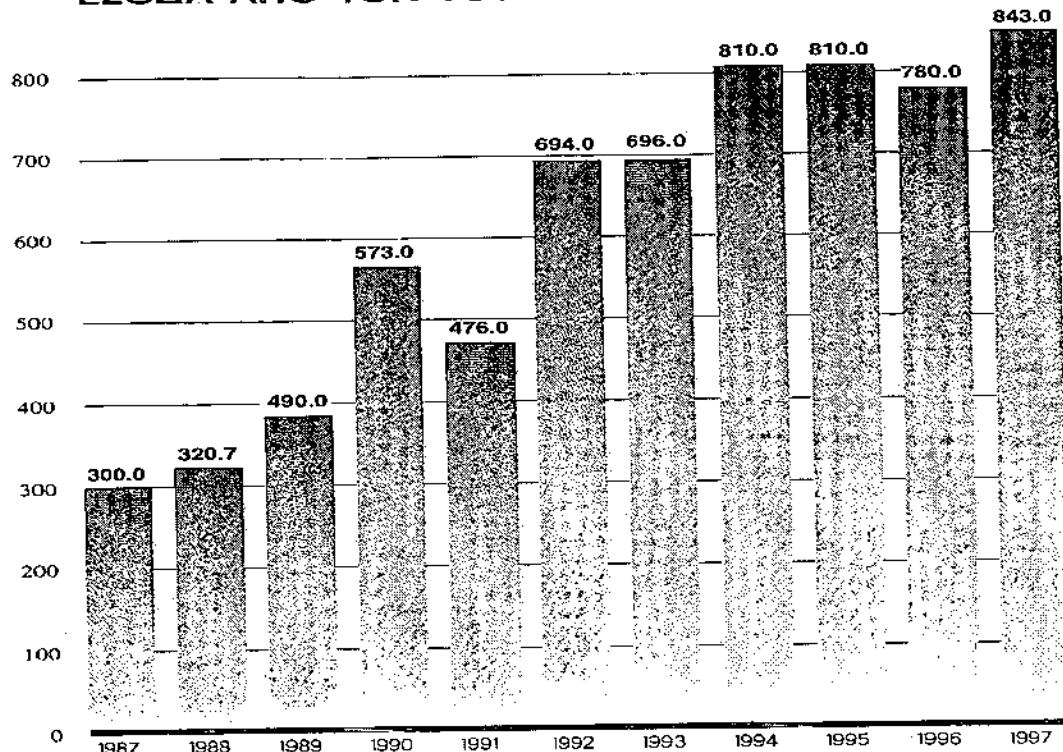
Οι ακαθάριστες εισπράξεις από τον τουρισμό σε ξένο συνάλλαγμα το 1997 υπολογίζεται ότι έφτασαν τα 843 εκ. Λ.Κ. σε σύγκριση με 780 εκ. Λ.Κ. το 1996.

Η μέση δαπάνη κατά περιηγητή ήταν το 1997 393,52 Λ.Κ. σε σύγκριση με 381,71 Λ.Κ. το 1996, αυξήθηκε δηλαδή κατά 3,1%.

Τα έσοδα από τον τουρισμό υπολογίζεται ότι ξεπέρασαν κατά 39,2% τις εισπράξεις από τις συνολικές εξαγωγές αγαθών και αποτελούσαν το 38,4% των εισπράξεων από τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών.

Τα αντίστοιχα ποσά για το 1996 ήταν 30,6% και 40,6%.

ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 1987-1997 (Δ.Κ.Ε.Κ.)

- Κλίνες σε ξενοδοχειακά και άλλα τουριστικά καταλύματα

Κατά το 1997 λειπούργησαν συνολικά 710 νέες κλίνες, σε σύγκριση με 2,329 το 1996. Από αυτές 450 ήταν σε 20 νέες μονάδες ξενοδοχείων αστέρων και 28 αφορούσαν επεκτάσεις σε υφιστάμενα ξενοδοχεία. Από τις υπόλοιπες 232, οι 150 ήταν σε 2 νέες μονάδες οργανωμένων διαμερισμάτων Α' τάξης, οι 8 αφορούσαν επεκτάσεις σε υφιστάμενες μονάδες οργανωμένων διαμερισμάτων και οι υπόλοιπες 74 ήταν σε ένα νέο τουριστικό χωριό. Η συνολική προσφορά κλινών σε αδειούχα ξενοδοχειακά καταλύματα μειώθηκε από 84,549 στο τέλος του 1996 σε 84,368 στο τέλος του 1997.

Η μείωση αυτή οφείλεται στην αναστολή της λειτουργίας και ανάκλησης της άδειας λειτουργίας ορισμένων μονάδων που λειτουργούσαν τα προηγούμενα χρόνια κυρίως ως οργανωμένα διαμερίσματα, ξενώνες και ξενοδοχεία χωρίς αστέρα.

Στο τέλος του 1997 βρίσκονταν επίσης υπό ανέγερση 8 νέα ξενοδοχεία αστέρων με δυναμικότητα 1,595 κλίνες και ένα τουριστικό χωριό με δυναμικότητα 304 κλίνες ενώ γίνονταν επεκτάσεις δυναμικότητας 872 κλινών σε υφιστάμενα ξενοδοχεία αστέρων και 2 μονάδες οργανωμένων διαμερισμάτων.

Πίνακας 5

ΚΛΙΝΕΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ 5 - 1 ΑΣΤΕΡΩΝ 1997 -1996

	5*	4*	3*	2*	1*	ΣΥΝΟΛΟ
1997	7 971	15 545	17 190	3 800	1 444	45 950
1996	8157	15 199	16 797	3 955	1 520	45 628

Πίνακας 6

ΚΛΙΝΕΣ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΔΕΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ 1997 -1996

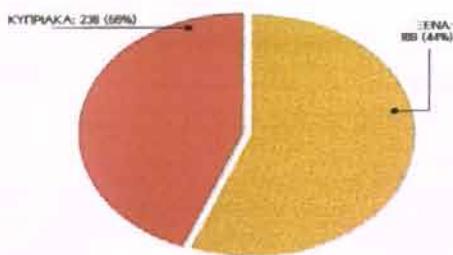
ΟΠΟΥΤ	ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΧΩΡΙΑ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΑΛΛΑ*	ΣΥΝΟΛΟ
	Α' ΤΑΞΗ	Β' ΤΑΞΗ	Γ' ΤΑΞΗ	ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ
1997	149	9 770	13 965	2 831
1996	149	11 529	13 255	2 842

*Τουριστικά διαμερίσματα, επιπλωμένα διαμερίσματα, τουριστικές επαύλεις, ξενοδοχεία χωρίς αστέρα, ξενώνες.

- Μαρίνα Λάρνακας

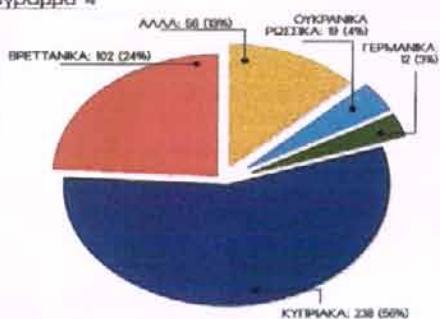
Από τα σκάφη που βρίσκονταν στη Μαρίνα το τέλος του 1997, 56% περίπου ήταν της κυπριακής ιδιοκτησίας. Μέσα στο 1997 πραγματοποιήθηκαν 632 αφίξεις και 630 αναχωρήσεις προς και από τη Μαρίνα αντίστοιχα, σε σύγκριση με 705 αφίξεις και 686 αναχωρήσεις το 1996.

**ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΛΛΙΜΕΝΙΣΜΕΝΩΝ ΣΚΑΦΩΝ
(31.12.97) Διάγραμμα 4**

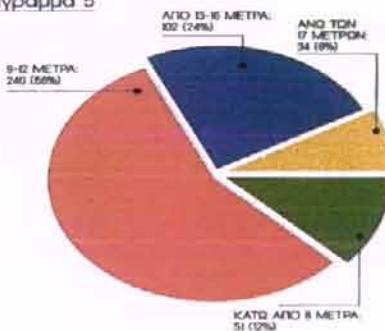
ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ ΣΚΑΦΩΝ (31.12.97)

Διάγραμμα 4

ΜΗΚΟΣ ΣΚΑΦΩΝ (31.12.97)

Διάγραμμα 5

3.8

6.18 / ΕΤΟΣ 1998

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Οργανισμού η χρονιά έκλεισε με πολύ ικανοποιητικά αποτελέσματα χάρη στις προσπάθειες που αναλήφθηκαν από τον Οργανισμό στον τομέα της προβολής του Κυπριακού τουριστικού προϊόντος αλλά και λόγω των θετικών εξελίξεων που σημειώθηκαν σε ορισμένες αγορές και κυρίως στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου η συναλλαγματική αξία της Στερλίνας σε σχέση με την Κυπριακή λίρα ήταν ενισχυμένη.

Στις εξελίξεις αυτές συνέλαβαν επίσης και οι ελκυστικές τιμές που δόθηκαν από τους τουριστικούς φορείς του ιδιωτικού τομέα στους οργανωτές ταξιδιών.

Οι αφίξεις περιηγητών κατά το 1998 ανήλθαν στις 2.222.706 σε σύγκριση με 2.088.000 το 1997.

Αύξηση σημειώθηκε κυρίως στις αφίξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο (20%) και σε μικρότερο βαθμό από την Ιταλία, τις Βόρειες Χώρες, τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της Ιρλανδίας.

Η μέση δαπάνη κατά περιηγητή κατά το 1998 σημείωσε μείωση της τάξης του 3,4% από 939,52 Λ.Κ. το 1997 σε 380,10 Λ.Κ. το 1998.

Η μείωση αυτή είναι αποτέλεσμα της μείωσης της ημερήσιας δαπάνης σε συνδυασμό με τη μείωση της μέσης διάρκειας παραμονής.

Η μέση ημερήσια δαπάνη μειώθηκε από 34,21 Λ.Κ. το 1997 σε 33,73 Λ.Κ. το 1998, δηλ κατά 1,40% ενώ η μέση διάρκεια παραμονής μειώθηκε κατά 2,0% από 11,50 μέρες το 1997 σε 11,27 μέρες το 1998.

- Αφίξεις περιηγητών

Οι αφίξεις επισκεπτών πολυήμερης παραμονής (περιηγητών) ανήλθαν σε 2.222.706 σε σύγκριση με 2.088.000 το 1997.

- Χειμερινός τουρισμός

Οι αφίξεις περιηγητών κατά τους χειμερινούς μήνες (Ιανουάριος – Μάρτιος και Νοέμβριος – Δεκέμβριος) έφτασαν τα 415.989. Οι αφίξεις τουριστών της περιόδου αυτής αποτελούσαν το 18,7% των ολικών αφίξεων κατά τους δύο μήνες αιχμής (Ιούλιος και Αύγουστος) έφτασε το 28,7% των ολικών αφίξεων.

- Αφίξεις περιηγητών με ναυλωμένες πτήσεις

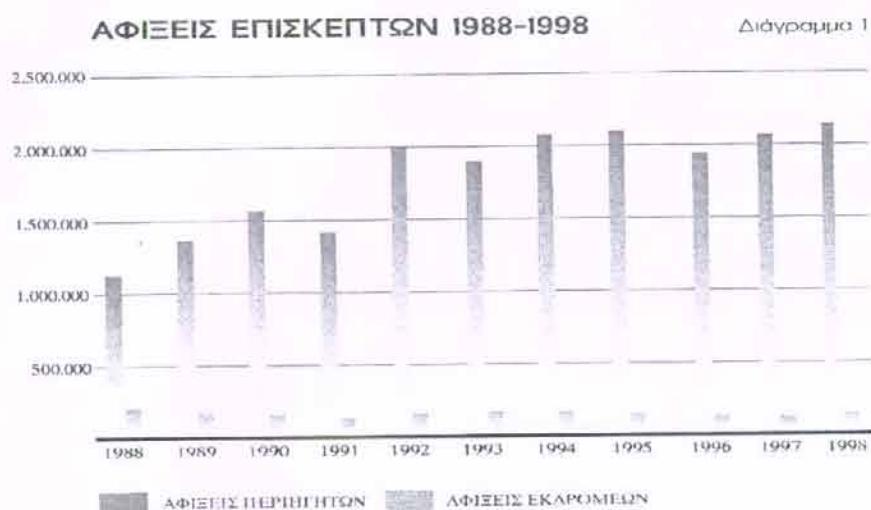
Αύξηση της τάξης του 17,0% σημειώθηκε στις αφίξεις περιηγητών με ναυλωμένες πτήσεις οι οποίες έφτασαν τις 1.132.669 σε σύγκριση με 976.953 το 1997. Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των περιηγητών που ήλθαν με ναυλωμένες πτήσεις ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Σουηδία, η Νορβηγία, η Δανία και η Ελβετία.

- Αφίξεις εκδρομέων

Οι επισκέπτες μονοήμερης παραμονής (εκδρομείς) έφτασαν τους 134.249 σε σύγκριση με 105.525 το 1997, αυξήθηκαν δηλαδή κατά 27,5%. Αύξηση σημειώθηκε στην κατηγορία των εκδρομέων που συμμετείχαν σε κρουαζιέρες

κατά 37,9% (από 57.585 το 1997 σε 75.284 το 1998), ενώ στην κατηγορία των εκδρομέων που ήταν διερχόμενοι από την Κύπρο σημειώθηκε μείωση 2,5% (από 39.940 το 1997 σε 38.951 το 1998).

Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των εκδρομέων που συμμετείχαν σε κρουαζιέρες ήταν η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιταλία.

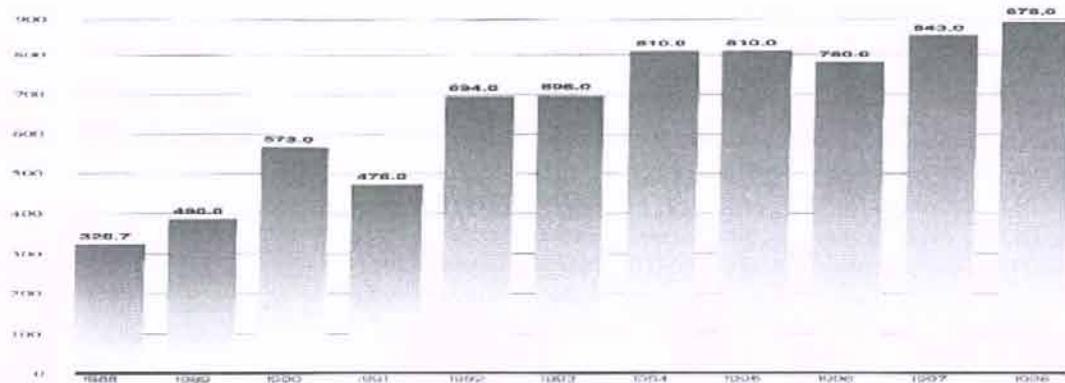

Έσοδα από τον τουρισμό

Οι ακαθάριστες εισπράξεις από τον τουρισμό σε ξένο συνάλλαγμα το 1998 υπολογίζονται ότι έφτασαν τα 878 εκ. Λ.Κ. σε σύγκριση με 843 εκ. Λ.Κ. το 1997. Η μέση δαπάνη κατά περιηγητή ήταν το 1998 380,10 Λ.Κ. σε σύγκριση με 393,52 Λ.Κ. το 1997, μειώθηκε δηλαδή κατά 3,4%.

Τα έσοδα από τον τουρισμό υπολογίζεται ότι ξεπέρασαν κατά 68,8% τις εισπράξεις από τις συνολικές εξαγωγές αγαθών και αποτελούσαν το 39,2% των εισπράξεων από τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Τα αντίστοιχα ποσοστά για το 1997 ήταν 39,2% και 38,4%.

ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 1988-1998 (Δ.Κ. Ε.Κ.)

- Κλίνες σε ξενοδοχεία και άλλα τουριστικά καταλύματα

Κατά το 1998 λειτούργησαν συνολικά 1,300 νέες κλίνες, σε σύγκριση με 710 το 1997. Από αυτές 248 ήταν σε 2 νέες μονάδες ξενοδοχείων και 68 αφορούσαν επεκτάσεις σε υφιστάμενα ξενοδοχεία. Από τις υπόλοιπες 372 οι 30 ήταν σε ένα νέο τουριστικό χωριό Α' τάξης και οι υπόλοιπες 68 αφορούσαν επεκτάσεις σε υφιστάμενες μονάδες οργανωμένων διαμερισμάτων.

Στο τέλος του 1998 βρίσκονταν επίσης υπό ανέγερση 5 νέα ξενοδοχεία αστέρων με δυναμικότητα 1657 κλίνες, ένα νέο τουριστικό χωριό με δυναμικότητα 274 κλίνες και 2 συγκροτήματα τουριστικών επαύλεων δυναμικότητας 82 κλινών. Επιπρόσθετα γίνονταν επεκτάσεις δυναμικότητας 717 κλινών σε 4 ξενοδοχεία αστέρων και 68 κλινών σε ένα τουριστικό χωριό.

Πίνακας 5

ΚΛΙΝΕΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ 5 - 1 ΑΣΤΕΡΩΝ 1998 -1997

	5*	4*	3*	2*	1*	ΣΥΝΟΛΟ
1998	8 323	16 343	17 473	3 800	1 444	47 383
1997	7 971	15 545	17 190	3 800	1 444	45 950

Πίνακας 6

ΚΛΙΝΕΣ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΔΕΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ 1998 -1997

ΠΟΛΥΤ.	ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ Α' ΤΑΞΗ	ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ Β' ΤΑΞΗ	Γ' ΤΑΞΗ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΧΩΡΙΑ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ	ΆΛΛΑ*	ΣΥΝΟΛΟ	
1998	149	9 810	13 965	2 831	1 456	337	10 220	38 768
1997	149	9 770	13 965	2 831	1 152	337	10 214	38 418

* Τουριστικά διαμερισματα, επιπλωμένο διαμερίσματα, τουριστικές επαύλεις, ξενοδοχεία χωρίς αστέρα, ξενώνες

- Μαρίνα Λάρνακας

Από τα σκάφη που βρίσκονταν στη Μαρίνα στο τέλος του 1998, 59% περίπου ήταν της κυπριακής και 41% περίπου ήταν ξένης ιδιοκτησίας. Μέσα στο 1998 πραγματοποιήθηκαν 745 αφίξεις και 761 αναχωρήσεις σε σύγκριση με 632 αφίξεις και 630 αναχωρήσεις το 1997.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΛΛΙΜΕΝΙΣΜΕΝΩΝ ΣΚΑΦΩΝ (31.12.98) (Κατά Εθνικότητα Ιδιοκτήτη)

Διάγραμμα 4

6.19 / ΕΤΟΣ 1999

Οι αφίξεις περιηγητών κατά το 1999 ανήλθαν σε 2.434.285 σε σύγκριση με 2.222.706 το 1998. Αυξήσεις σημειώθηκαν στις αφίξεις από όλες τις Ευρωπαϊκές αγορές –παραδοσιακές και νέες.

Η μέση δαπάνη κατά περιηγητή κατά το 1999 σημείωσε αύξηση της τάξης του 5,3% από 380,10 Λ.Κ. το 1998 σε 400,26 Λ.Κ. το 1999. Η αύξηση αυτή είναι αποτέλεσμα κυρίως της αύξησης της μέσης ημερήσιας δαπάνης δεδομένου ότι η μέση διάρκεια παραμονής παρέμεινε περίπου στα επίπεδα του 1998 (11,27

μέρες το 1998, 11,34 μέρες το 1999). Η μέση ημερήσια δαπάνη αυξήθηκε από 33,73 Λ.Κ. το 1998 σε 35,29 Λ.Κ. το 1999, δηλαδή κατά 4,62%.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Οργανισμού η χρονιά έκλεισε με πολύ καλά ικανοποιητικά αποτελέσματα όπως και οι δύο προηγούμενες χρονιές, χάρη στις προσπάθειες που αναβλήθηκαν από τον Οργανισμό στον τομέα της προβολής του Κυπριακού Τουριστικού προϊόντος αλλά και λόγω των θετικών εξελίξεων που σημειώθηκαν σε ορισμένες αγορές και κυρίως στο Ηνωμένο Βασίλειο όπου η συναλλαγματική αξία της στερλίνας σε σχέση με την κυπριακή λίρα ήταν ενισχυμένη.

Στις εξελίξεις αυτές συνέλαβαν επίσης και οι ελκυστικές τιμές που δόθηκαν από τους τουριστικούς φορείς του ιδιωτικού τομέα στους οργανωτές ταξιδιών.

-Αφίξεις περιηγητών

Οι αφίξεις επισκεπτών πολυήμερης παραμονής ανήλθαν σε 2.434.285 σε σύγκριση με 2.222.706 το 1998.

-Χειμερινός τουρισμός

Οι αφίξεις περιηγητών κατά τους χειμερινούς μήνες (Ιανουάριος – Μάρτιος και Νοέμβριος – Δεκέμβριος) έφτασαν τις 460.654. Οι αφίξεις της περιόδου αυτής αποτελούσαν το 18,9% των ολικών αφίξεων. Το ποσοστό των αφίξεων κατά τους δύο μήνες αιχμής (Ιούλιος και Αύγουστος) μειώθηκε στο 27,2% των ολικών αφίξεων από το 28,7% το 1998.

Αφίξεις περιηγητών με ναυλωμένες πτήσεις

Αύξηση της τάξης του 16,8% σημειώθηκε στις αφίξεις περιηγητών με ναυλωμένες πτήσεις οι οποίες έφτασαν τις 1.323.346 σε σύγκριση με 1.132.669 το 1998. Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των περιηγητών που ήλθαν με ναυλωμένες πτήσεις ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία η Σουηδία, η Νορβηγία, η Δανία και η Ελβετία.

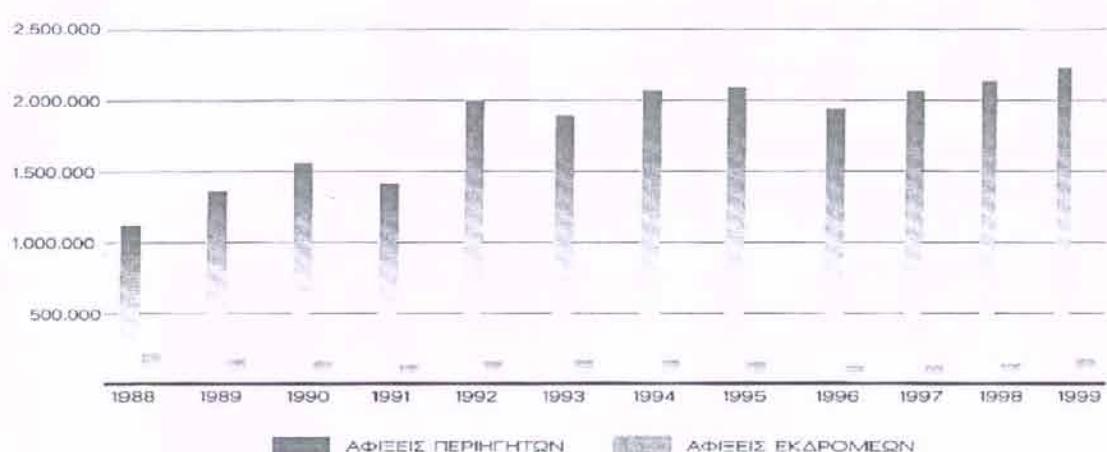
Αφίξεις εκδρομέων

Οι επισκέπτες μονοήμερης παραμονής (εκδρομείς) έφτασαν τις 143.256 σε σύγκριση με 134.249 το 1998, αυξήθηκαν δηλαδή κατά 6,7%. Παράλληλα μεγάλη

αύξηση σημειώθηκε στην κατηγορία των εκδρομέων που ήταν διερχόμενοι από την Κύπρο κατά 27,2% (από 38.951 το 1998 σε 49.546 το 1999).
Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των εκδρομέων που συμμετείχαν σε κρουαζιέρες ήταν η Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία και η Γαλλία.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ 1988-1999

Διάγραμμα 1

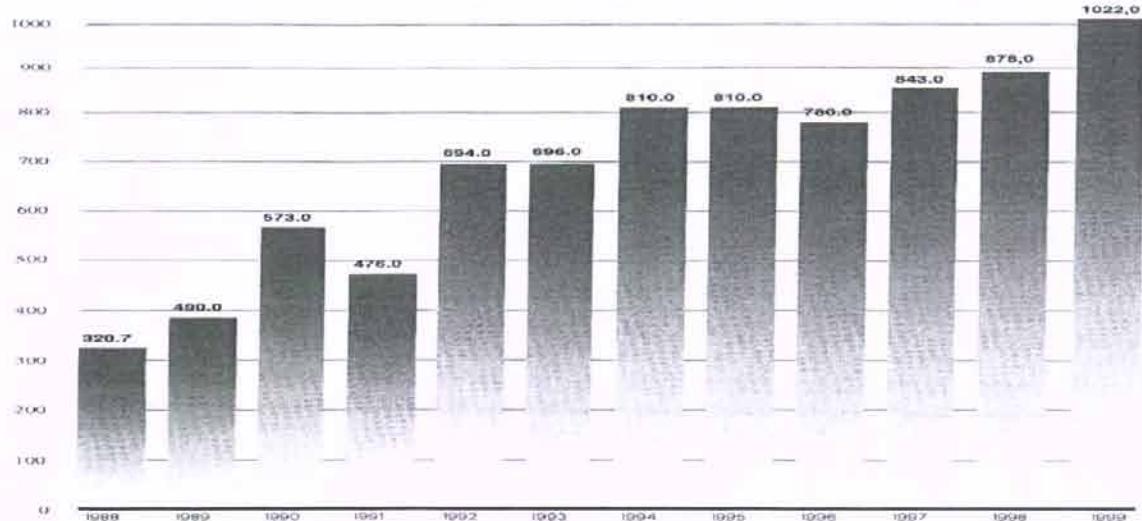

Έσοδα από τον τουρισμό

Οι ακαθάριστες εισπράξεις από τον τουρισμό σε ξένο συνάλλαγμα το 1999 υπολογίζεται ότι έφτασαν τα 1.022 εκ. Λ.Κ. σε σύγκριση με 878 εκ. Λ.Κ. το 1998. Η μέση δαπάνη κατά περιηγητή ήταν το 1999 400,26 Λ.Κ. σε σύγκριση με 380,10 Λ.Κ. το 1998, αυξήθηκε δηλαδή κατά 5,3% .

Τα έσοδα από τον τουρισμό υπολογίζεται ότι ήταν υπερδιπλάσια των εισπράξεων από τις συνολικές εξαγωγές αγαθών (103,2%) και αποτελούσαν το 43,7% των εισπράξεων από τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Τα αντίστοιχα ποσοστά για το 1998 ήταν 68,8% και 39,2%.

ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 1988-1999 (Δ.Κ. ΕΚ.)

- Κλίνες σε ξενοδοχειακά και άλλα τουριστικά καταλύματα

Κατά το 1999 λειτούργησαν συνολικά 1,894 νέες κλίνες, σε σύγκριση με τις 1,300 το 1998. Από αυτές, 1,027 ήταν σε 4 νέες μονάδες ξενοδοχείων και 563 αφορούσαν επεκτάσεις σε υφιστάμενα ξενοδοχεία. Από τις υπόλοιπες 304 οι 274 ήταν σε ένα νέο τουριστικό χωριό Α' τάξης και οι υπόλοιπες 30 σε 5 τουριστικές επαύλεις.

Στο τέλος του 1999 βρίσκονταν επίσης υπό ανέγερση 5 νέα ξενοδοχεία αστέρων, με δυναμικότητα 458 κλίνες και ένα συγκρότημα οργανωμένων διαμερισμάτων δυναμικότητας 156 κλινών. Επιπρόσθετα γίνονταν επεκτάσεις δυναμικότητας 331 κλινών σε 4 ξενοδοχεία αστέρων, 72 κλινών σε ένα τουριστικό χωριό και 120 - κλινών σε τρία συγκροτήματα οργανωμένων διαμερισμάτων.

Πίνακας 5

ΚΛΙΝΕΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ 5 - 1 ΑΣΤΕΡΩΝ 1999 -1998

	5*	4*	3*	2*	1*	ΣΥΝΟΛΟ
1999	8 583	17 540	17 068	4 003	1 514	48 708
1998	8 323	16 343	17 473	3 800	1 444	47 383

Πίνακας 6

ΚΛΙΝΕΣ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΔΕΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ 1999 -1998

	ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ			ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΧΩΡΙΑ		ΆΛΛΑ*	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΟΛΥΤ.	Α' ΤΑΞΗ	Β' ΤΑΞΗ	Γ' ΤΑΞΗ	ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ	ΧΩΡΙΑ		
1999	149	9 842	13 576	2 466	1 804	436	9 987
1998	149	9 810	13 965	2 831	1 456	337	10 220

* Τουριστικά διαμερίσματα, επιπλωμένα διαμερίσματα, τουριστικές επαύλεις, ξενοδοχεία χωρίς αστέρα, ξενώνες

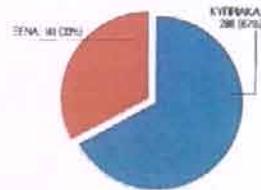
- Μαρίνα Λάρνακας

Η Μαρίνα το 1999 όπως και τα προηγούμενα χρόνια λειτούργησε κάτω από συνθήκες υπέρ-κορεσμού με εξαιρετικά έντονη ζήτηση θέσεων τόσο από το εξωτερικό όσο και από νέους κύπριους ιδιοκτήτες σκαφών.

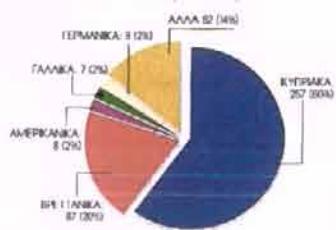
Από τα σκάφη που βρίσκονταν στη Μαρίνα στο τέλος του 1999, 67% (288) περίπου ήταν κυπριακής και 33% (141) περίπου ήταν ξένης ιδιοκτησίας.

Μέσα στο 1999 πραγματοποιήθηκαν 701 αφίξεις και 692 αναχωρήσεις προς και από τη Μαρίνα αντίστοιχα, σε σύγκριση με 745 αφίξεις και 761 αναχωρήσεις το 1998.

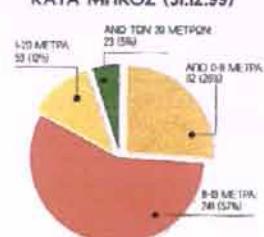
Διάγραμμα 4
ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΛΛΗΝΕΣΜΕΝΩΝ
ΣΚΑΦΩΝ
(31.12.99) (Κατά Εθνικότητα Ιδιοκτήτη)

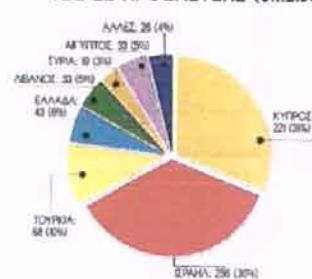
Διάγραμμα 5
ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ ΗΝΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΣΚΑΦΩΝ (31.12.99)

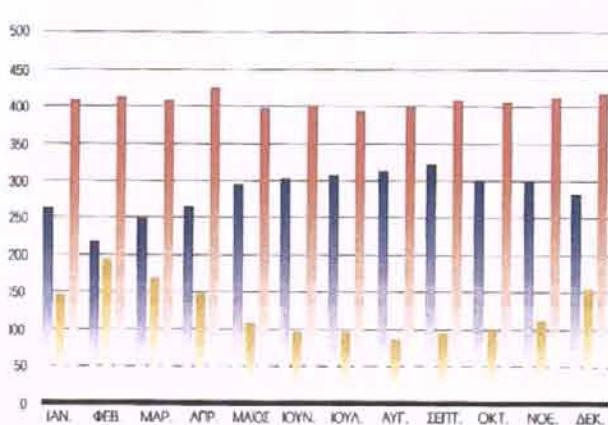
Διάγραμμα 6
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΚΑΦΩΝ
ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ (31.12.99)

Διάγραμμα 7
ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (31.12.99)

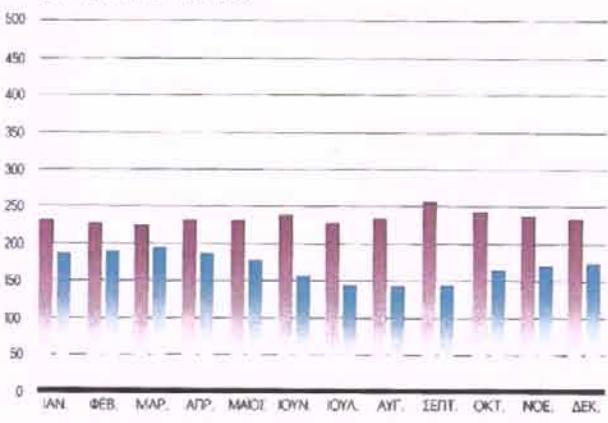
ΣΚΑΦΗ ΣΤΗ ΜΑΡΙΝΑ, 1999

Διάγραμμα

ΣΤΗ ΕΠΑ.
ΣΤΟ ΝΕΡΟ
ΣΥΝΟΛΟ

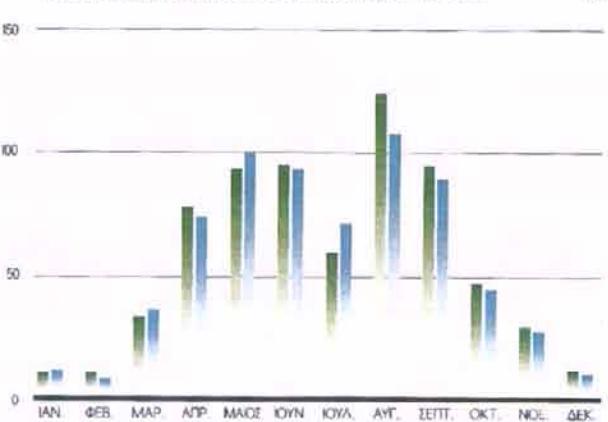
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΣΚΑΦΩΝ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΝ
ΣΤΗ ΜΑΡΙΝΑ ΤΟ 1999

Διάγραμμα

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ
ΚΥΠΡΙΟΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ

ΑΦΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΣΚΑΦΩΝ ΤΟ 1999

Διάγραμμα 10

ΑΦΙΞΕΙΣ ΣΚΑΦΩΝ
ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΣΚΑΦΩΝ

6.20 / ΕΤΟΣ 2000

Οι αφίξεις περιηγητών κατά το 2000 ανήλθαν σε 2.686.205 σε σύγκριση με 2.434.285 το 1999. Αυξήσεις σημειώθηκαν στις αφίξεις από όλες σχεδόν τις Ευρωπαϊκές αγορές, με πιο εντυπωσιακές τις αυξήσεις στις αφίξεις από τις αγορές της Αυστρίας, της Ιταλίας, της Ελλάδας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Στον αντίποδα μεγάλη μείωση παρουσίασαν οι αφίξεις από την Ελβετία.

Η μέση δαπάνη κατά περιηγητή για την περίοδο Ιουνίου - Δεκεμβρίου 2000, την οποία κάλυψε η Έρευνα Περιηγητών 2000, ανήλθε σε 445,67 Λ.Κ., ενώ η μέση ημερήσια δαπάνη κατά περιηγητή ανήλθε σε 93,67 Λ.Κ. και η μέση διάρκεια παραμονής σε 11,23 ημέρες.

- Αφίξεις περιηγητών

Οι αφίξεις επισκεπτών πολυήμερης παραμονής ανήλθαν σε 2.686.205 το 2000 σε σύγκριση με 2.434.285 το 1999.

- Χειμερινός τουρισμός

Οι αφίξεις περιηγητών κατά τους χειμερινούς μήνες (Ιανουάριος – Μάρτιος και Νοέμβριος – Δεκέμβριος) έφτασαν τις 513.485.

Οι αφίξεις της περιόδου αυτής αποτελούσαν το 19,1% των ολικών αφίξεων. Το ποσοστό των αφίξεων κατά τους δύο μήνες αιχμής (Ιούλιος και Αύγουστος) μειώθηκε στο 26,8% των ολικών αφίξεων από 27,2% το 1999.

- Αφίξεις περιηγητών με ναυλωμένες πτήσεις

Αύξηση της τάξης του 22,5% σημειώθηκε στις αφίξεις περιηγητών με ναυλωμένες πτήσεις οι οποίες έφτασαν τις 1.510.091 σε σύγκριση με 1.232.346 το 1999.

Οι κυριότερες ευρωπαϊκές χώρες προέλευσης των περιηγητών που ήλθαν με ναυλωμένες πτήσεις ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Σουηδία, η Νορβηγία, η Δανία και η Ελβετία.

- Αφίξεις εκδρομέων

Οι επισκέπτες μονοήμερης παραμονής έφτασαν τους 222.095 σε σύγκριση με 143.256 το 1999, αυξήθηκαν δηλαδή κατά 57,8%. Μεγάλες αυξήσεις σημειώθηκαν τόσο στην κατηγορία των εκδρομέων που συμμετείχαν που ήταν διερχόμενοι από την Κύπρο (κατά 50,24% από 49.546 το 1999 σε 74.436 το 2000), όσο και στην κατηγορία των εκδρομέων που συμμετείχαν σε κρουαζιέρες (κατά 76,39% από 76.618 το 1999 σε 135.143 το 2000).

Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των εκδρομέων που συμμετείχαν σε κρουαζιέρες ήταν η Ιταλία, το Ήνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία και η Γαλλία.

- Έσοδα από τον τουρισμό

Οι ακαθάριστες εισπράξεις από τον τουρισμό σε ξένο συνάλλαγμα το 2000 έφτασαν τα 1.194 εκ. Λ.Κ. σε σύγκριση με 1.025 εκ. Λ.Κ το 1999.

Τα έσοδα από τον τουρισμό υπολογίζεται ότι αποτελούσαν τα 40,10% των εισπράξεων από τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών σε σύγκριση με 43,7% το 1999.

- Κλίνες σε ξενοδοχειακά και άλλα τουριστικά καταλύματα

Κατά το 2000 λειτούργησαν συνολικά 2.539 νέες κλίνες, σε σύγκριση με 1.894 το 1999. Από αυτές, 582 ήταν σε 2 νέες μονάδες ξενοδοχείων και 315 αφορούσαν επεκτάσεις σε υφιστάμενα ξενοδοχεία αστέρων.

Στο τέλος του 2000 βρίσκονταν επίσης υπό ανέγερση 4 νέα ξενοδοχεία αστέρων με δυναμικότητα 751 κλίνες, πέντε τουριστικά χωριά με δυναμικότητα 1.426 κλίνες και τρία παραδοσιακά διαμερίσματα δυναμικότητας 14 κλινών.

Επιπρόσθετα γίνονταν επεκτάσεις δυναμικότητας 42 κλινών σε ξενοδοχεία αστέρων και 72 κλινών σε τουριστικά χωριά.

- Μαρίνα Λάρνακας

Η Μαρίνα το 2000 όπως και τα προηγούμενα χρόνια λειτούργησε κάτω από συνθήκες υπέρ πληρότητας. Η ζήτηση θέσεων, τόσο από το εξωτερικό όσο και από νέους Κύπριους ιδιοκτήτες σκαφών ήταν έντονη. Από τα σκάφη που βρίσκονταν στη Μαρίνα στο τέλος του 2000, 63% (266) περίπου ήταν κυπριακής και 37% (160) περίπου ήταν ξένης ιδιοκτησίας.

6.21 / ΕΤΗ 2001- 2002

Οι αφίξεις επισκεπτών φαίνεται να μειώνονται το 2001 3,7% και να κατεβαίνουν στις 2.804.654 συνολικά έναντι των 2.912.300 αφίξεων που σημειώθηκαν το 2000 . Από αυτές οι 2.696.732 ήταν επισκέπτες πολυήμερης διαμονής και οι υπόλοιπες 143.922 ήταν επισκέπτες μόνο μιας μέρας. Το 2002 ο αριθμός των αφίξεων φαίνεται να μειώνεται ακόμη πιο πολύ και να αγγίζει τις 2.495.257 αφίξεις, μείωση της τάξεως του 12,2%. Από αυτές τις 2.495.257 αφίξεις, οι 2.418.238 ήταν αφίξεις επισκεπτών πολυήμερης διαμονής, ενώ οι υπόλοιπες 77.024 ήταν επισκέπτες μιας μόνο ημέρας.

- Έσοδα από τον τουρισμό

Το 2001 αν και στις αφίξεις τουριστών παρουσιάζεται μείωση, τα έσοδα από τον τουρισμό δεν φαίνεται να επηρεάζονται. Αντίθετα παρουσιάζουν και μια μικρή αύξηση της τάξεως του 6,95% και ανεβαίνουν από τα 1,194 εκ. Λ.Κ. του 2000 στα 1,277 εκ. Λ.Κ. το 2001.

Αυτό όμως δεν πραγματοποιείται και το 2002, αφού η συνεχής μείωση στις αφίξεις τουριστών, φαίνεται να άρχισε να επηρεάζει τα συνολικά έσοδα από τον τουρισμό.

Συγκεκριμένα το 2002 παρουσιάζεται μείωση στα έσοδα από τον τουρισμό της τάξεως του 11%, ποσοστό σχεδόν διπλάσιο από το ποσοστό αύξησης των εσόδων του προηγούμενου έτους (αύξηση εσόδων του 2001- 6,95%). Τα συνολικά έσοδα από τον τουρισμό κατεβαίνουν το 2002 στα 1,136 εκ. Λ.Κ. σε αντίθεση των 1,277 εκ. Λ.Κ. που καταμετρήθηκαν το 2001.

- Αφίξεις τουριστών

Το μεγαλύτερο μέρος της " αγοράς " τουριστών συνεχίζει να αποτελεί η Ευρώπη με ποσοστό 94,4%. Το Ηνωμένο Βασίλειο συνεχίζει επίσης να αποτελεί την κυριότερη χώρα προέλευσης τουριστών αν και το 2002 παρουσιάζει μείωση στις αφίξεις από αυτό 10,03% έναντι των αφίξεων του 2001.

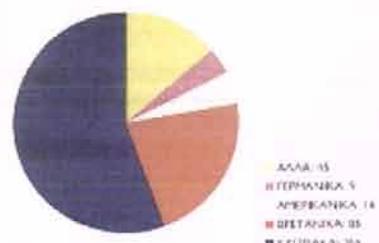
Σημαντική μείωση σημειώνεται όμως και στις αφίξεις που ήλθαν από την Γερμανία αφού το 2002 φαίνεται αν πραγματοποιείται μείωση της τάξεως του 18,88% έναντι των αφίξεων που ήλθαν από την Γερμανία το 2001.

Σημαντικές χώρες προέλευσης τουριστών συνεχίζουν να είναι η Ελλάδα, η Σουηδία, η Νορβηγία, η Φιλανδία, η Δανία, η Γαλλία, η Ελβετία και πολλές άλλες χώρες που αν και μερικές από αυτές παρουσίασαν το 2002 μικρή μείωση στις

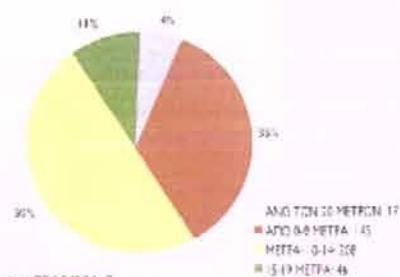
αφίξεις που καταμετρήθηκαν από αυτές, συνέβαλαν στις συνολικές αφίξεις τουριστών του 2002.

-Μαρίνα Λάρνακας

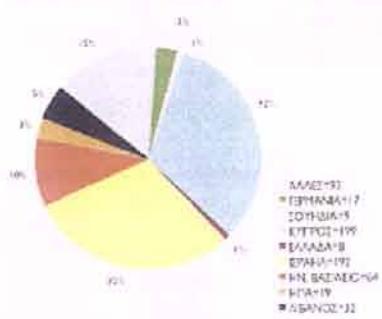
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3
ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ ΗΝΩΛΟΓΗΣΗΣ
ΣΚΑΦΩΝ (31.12.2002)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΚΑΦΩΝ ΚΑΤΑ ΜΗΧΟΣ
(31.12.2002)

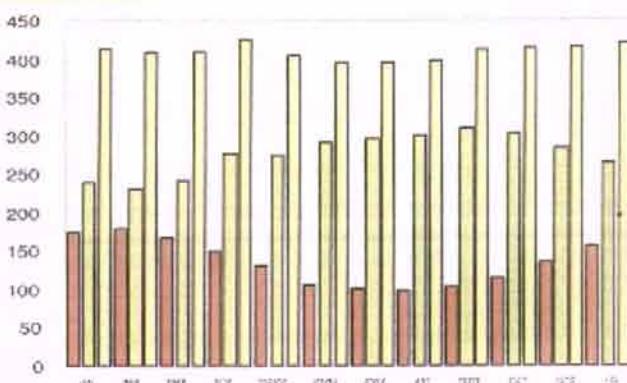

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5
ΑΦΕΞΙΣ ΚΑΤΑ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ
(31.12.2002)

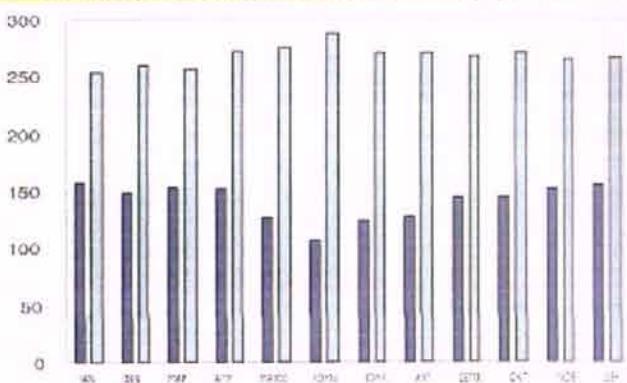
35

ΣΚΑΦΗ ΣΤΗ ΜΑΡΙΝΑ, 2002

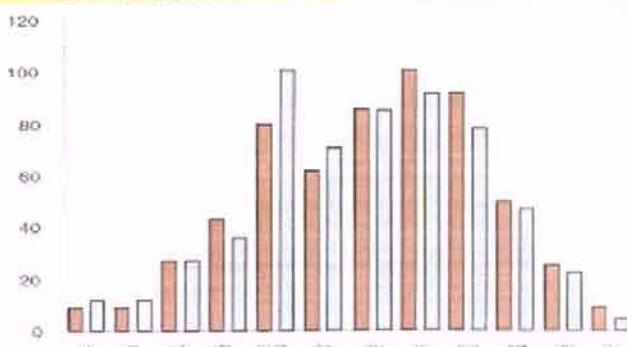
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΣΚΑΦΩΝ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΝ ΣΤΗ ΜΑΡΙΝΑ ΤΟ 2002

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7

ΑΦΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΧΟΡΗΣΙΕΣ ΣΚΑΦΩΝ ΤΟ 2002

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8

6.22 / ΕΤΗ 2003-2004

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι συνολικές τουριστικές αφίξεις κατά το 2003 μειώθηκαν στις 2.416.052 σε σχέση με τις συνολικές αφίξεις του 2002 (2.495.257). Τα δε έσοδα από τον τουρισμό κατεβαίνουν στα 1.020 εκ. Λ.Κ. Η τουριστική βιομηχανία στην Κύπρο επηρεάστηκε αρνητικά τα τελευταία 2 χρόνια μετά τις τρομοκρατικές ενέργειες του Σεπτεμβρίου 2001, τους πολέμους στο Αφγανιστάν το 2002 και στο Ιράκ το 2003, του ιό της άτυπης πνευμονίας (SARS) αλλά και την παγκόσμια οικονομική ύφεση γενικά. Αποτέλεσμα των πιο πάνω εξωγενών παραγόντων ήταν η μείωση στις αφίξεις τουριστών το 2001, το 2002 και το 2003.

Το 2004 ευτυχώς οι τουριστικές αφίξεις αυξάνονται. Έτσι σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας οι συνολικές τουριστικές αφίξεις το 2004 ανήλθαν στις 2.477.544 σε σύγκριση με τις 2.416.052 αφίξεις του 2003 σημειώνοντας αύξηση της τάξεως του 2,53%. Από αυτές τις 2.477.544 αφίξεις οι 2.349.012 είναι αφίξεις περιηγητών πολυόμηρης διαμονής. Ενώ οι υπόλοιπες 128.532 είναι αφίξεις εκδρομέων μιας μόνο ημέρας.

-Αφίξεις περιηγητών

Οι αφίξεις περιηγητών ανήλθαν στις 2.349.012 το 2004 σε σύγκριση με 2.303.247 το 2003.

- Αφίξεις εκδρομέων

Οι επισκέπτες μονοήμερης παραμονής έφθασαν τους 128.532 το 2004 σε σύγκριση με 113.208 το 2003, αυξήθηκαν δηλαδή κατά 13,5%.

- Αφίξεις περιηγητών με ναυλωμένες πτήσεις

Ελαφρά μείωση της τάξης του 1,6% σημειώθηκε στις αφίξεις περιηγητών με ναυλωμένες πτήσεις. Από τις 1.313.315 το 2003 έφθασαν τις 1.292.782 το 2004. Οι κυριότερες χώρες προέλευσης των περιηγητών που ήλθαν με ναυλωμένες πτήσεις ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Σουηδία, η Ρωσία, η Νορβηγία, η Ελβετία, η Γαλλία και η Δανία.

- Έσοδα από τον τουρισμό

Οι ακαθάριστες εισπράξεις από τον τουρισμό το 2004 σε ονομαστικούς όρους έφθασαν τα 988 εκ. Λ.Κ. σε σύγκριση με τα 1,020 εκ. Λ.Κ. το 2003, μειώθηκαν δηλαδή κατά 3,1%.

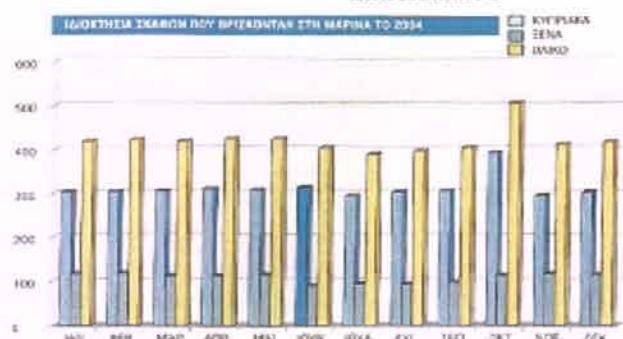
- Κλίνες σε ξενοδοχεία και άλλα τουριστικά καταλύματα

Κατά το 2004 λειτούργησαν συνολικά 2,420 νέες κλίνες σε σύγκριση με 1,788 το 2003. Από αυτές, 971 ήταν σε 4 νέες μονάδες ξενοδοχείων αστέρων, και από τις υπόλοιπες 1,477 κλίνες, οι 104 ήταν σε 1 νέα μονάδα οργανωμένων διαμερισμάτων Α' τάξης, 992 αφορούσαν 2 νέα τουριστικά χωριά Α' τάξης, 290 κλίνες ήταν σε 13 νέες τουριστικές επαύλεις και 63 κλίνες ήταν σε 8 νέες παραδοσιακές οικοδομές.

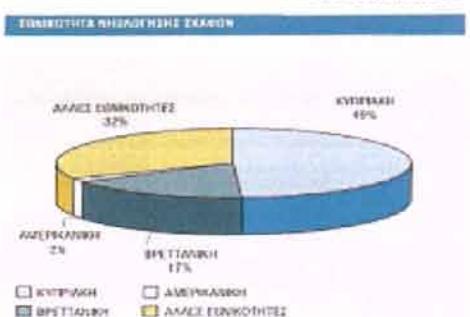
Η συνολική προσφορά κλινών σε αδειούχα ξενοδοχειακά καταλύματα αυξήθηκε από 95,185 στο τέλος του 2003 σε 96,535 στις 31.12.2004. Από τις 96,535 κλίνες, 53,218 ήταν σε 242 ξενοδοχεία αστέρων, 213,313 σε 261

-Μαρίνα Λάρνακας

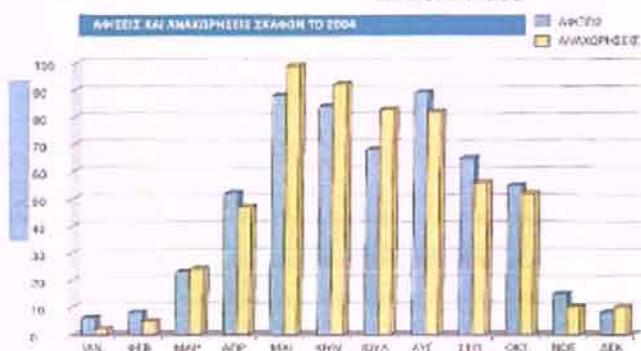
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

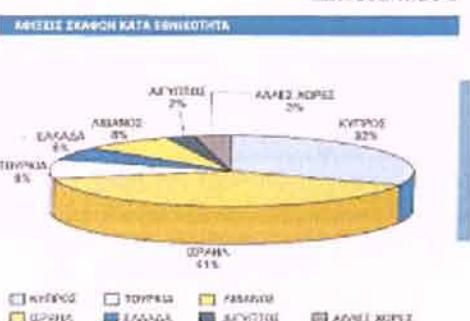
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5

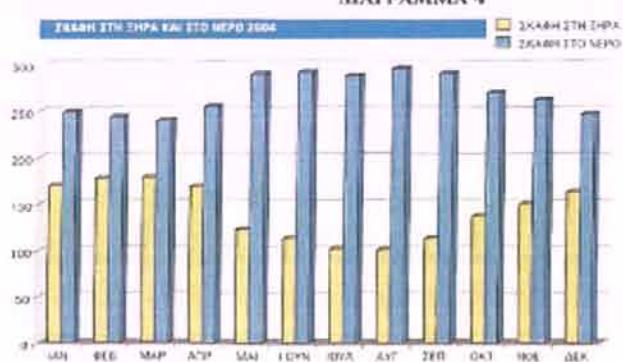
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3

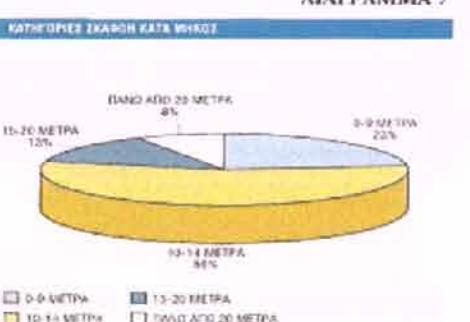
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7

7....ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 2010

Η Κύπρος σαν ένας αναπτυγμένος τουριστικός προορισμός σε ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον, δέχεται τις επιδράσεις της παγκοσμιοποίησης και της ωρίμανσης της τουριστικής αγοράς.

Ο ανταγωνισμός έχει οξυνθεί σημαντικά τόσο μεταξύ νέων τουριστικών προορισμών όσο και τουριστικών επιχειρήσεων με αντίκτυπο στους τουριστικούς προορισμούς οι οποίοι υπόκεινται σε πιέσεις ιδιαίτερα σε θέματα τιμών.

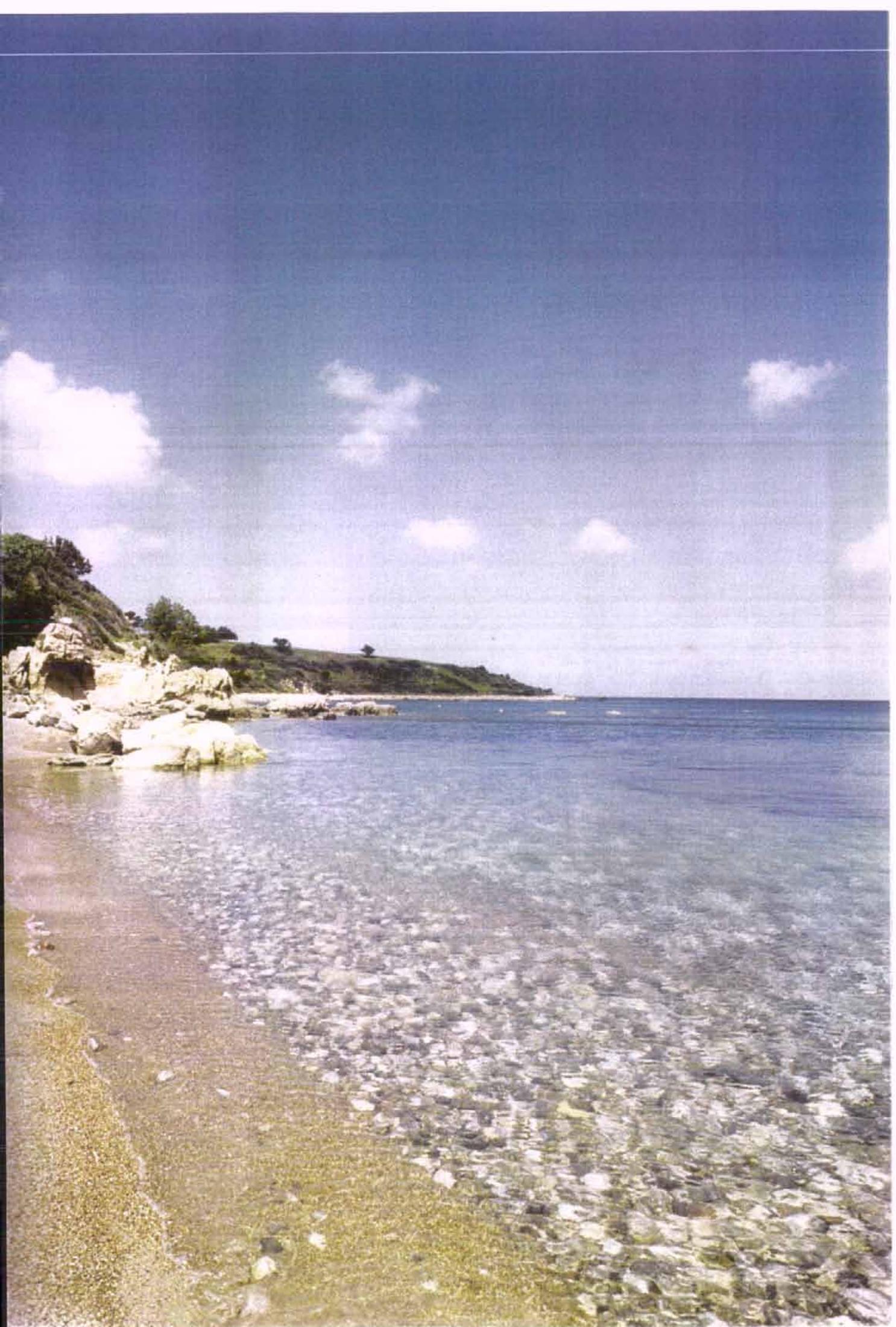
Δημογραφικές, κοινωνικές και τεχνολογικές αλλαγές μεταβάλλουν καθοριστικά τη διεθνή τουριστική αγορά του μέλλοντος η οποία χαρακτηρίζεται από ωριμότητα, καλή πληροφόρηση και πολυπλοκότητα.

Λόγω της εμπειρίας και της μόρφωσης του, ο τουρίστας είναι γενικά πιο απαιτητικός, ανεξάρτητος, δραστήριος και καλός γνώστης των τουριστικών προορισμών, με ανάγκες και προσδοκίες που συνεχώς διαφοροποιούνται.

Το τουριστικό προϊόν της Κύπρου έχει να αντιμετωπίσει συσσωρευμένα προβλήματα και αδυναμίες όπως η μονοδιάστατη ανάπτυξη και τυποποίηση του, η καταπόνηση του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής μας ταυτότητας, τα κρούσματα αντικοινωνικής συμπεριφοράς, το ψηλό λειτουργικό κόστος, η εποχικότητα, η εξάρτηση από ορισμένους οργανωτές ταξιδιών, η ανεπάρκεια των έργων υποδομής, διευκολύνσεων και άλλα.

Οι πρόσκαιρες και σπασμωδικές ενέργειες είναι επικίνδυνες. Η Κύπρος επιβάλλεται να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες και να προστατευθεί από απειλητικές μεταβολές που παρουσιάζονται στο διεθνή τουριστικό στίβο έγκαιρα και αποτελεσματικά, ενώ παράλληλα οφείλει να αντιμετωπίσει τα προβλήματα του τομέα με νέα επιστημονική, δυναμική και αποτελεσματική προσέγγιση. Η εξέλιξη του τουριστικού τομέα βρίσκεται στα χέρια τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα και ο συντονισμός τους στα πλαίσια ενός μακροπρόθεσμου στρατηγικού σχεδίου είναι επιβεβλημένος για τη διασφάλιση της επιτυχίας του τουρισμού.

Με άνω των 30 ετών εμπειρία στον τομέα του τουρισμού, η Κύπρος καλείται να αξιοποιήσει τη γνώση του παρελθόντος και στα πλαίσια των καινούργιων

δεδομένων να ξεκινήσει τη νέα πορεία για τον Κυπριακό Τουρισμό προς τον 21ο αιώνα.

7.1 / ΟΡΑΜΑ:

Το Όραμα που θα καθοδηγεί τη Στρατηγική της επόμενης δεκαετίας είναι: “Κύπρος: ένας ποιοτικός τουριστικός προορισμός που να ικανοποιεί τον επισκέπτη με ποικίλα ενδιαφέροντα και αναζητήσεις και να διασφαλίζει τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας ζωής για τον ντόπιο”.

Η επίτευξη του οράματος θα διασφαλιστεί μέσα από μια Στρατηγική που έχει ως κεντρικό σημείο αναφοράς την Αειφορία η οποία ταυτίζεται με την έννοια της Ποιότητας. Στα πλαίσια της αειφορίας η τουριστική ανάπτυξη θα διασφαλίσει την ποιότητα της τουριστικής εμπειρίας, του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και της ποιότητας της ζωής των κατοίκων, αξιοποιώντας τους διαθέσιμους πόρους χωρίς να τους καταπονεί ή εξαντλεί, επιτρέποντας έτσι στον προορισμό να ανταποκριθεί επιτυχώς στις παρούσες και μελλοντικές ανάγκες τόσο του επισκέπτη όσο και του ντόπιου.

7.1.1 / ΣΤΟΧΟΙ:

Η μεγιστοποίηση των κοινωνικοοικονομικών οφελών θα επιδιωχθεί μέσα από την αύξηση των εσόδων που θα αποτελεί το βασικό δείκτη επιτυχίας του στρατηγικού σχεδίου. Η μεγιστοποίηση των εσόδων από τον τουρισμό θα επιτευχθεί με την:

- Αύξηση της δαπάνης των περιηγητών
- Βελτίωση της εποχικότητας
- Αύξηση των αφίξεων
- Αύξηση της διάρκειας παραμονής
- Αύξηση του επαναλαμβανόμενου τουρισμού.

Κρίσιμο σημείο στην επιτυχία του στόχου της αύξησης των εσόδων είναι η απομάκρυνση από την παραδοσιακή πρακτική επικέντρωσης στη μεγιστοποίηση των αφίξεων και η επικέντρωση στη μεγιστοποίηση των εσόδων. Ο γενικός στόχος επιδιώκεται με τον καθορισμό του βαθμού ανάπτυξης και των προτεραιοτήτων των επί μέρους παραμέτρων που συνθέτουν το στόχο «έσοδα».

7.1.2 / ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:

Στόχος του στρατηγικού σχεδίου είναι ο διπλασιασμός των πραγματικών εσόδων από τον τουρισμό σε σχέση με το 1999 ώστε το 2010 να ανέλθουν σε 1,8 δισεκ. σε πραγματικούς όρους.

Η επίτευξη του στόχου αυτού θα επιδιωχθεί με την ισορροπημένη ανάπτυξη των δυο συνθετικών παραμέτρων - αφίξεις και δαπάνη.

Στόχος είναι μέχρι το 2010 η μέση δαπάνη κατά περιηγητή σε πραγματικούς όρους να ανέλθει από £388 το 1999 σε £ 512 (μέση ετήσια αύξηση 2010 / 1999 2,6%) και οι αφίξεις περιηγητών από 2.434.285 το 1999 στα 3.512.000 το 2010 (μέση ετήσια αύξηση 3,4% για την περίοδο 1999-2010). Ωστόσο, σχετικά με τις αφίξεις υπάρχουν καλές ενδείξεις ότι ο αριθμός μπορεί να ανέλθει στα 4 εκ. μέχρι το 2010 (αύξηση 4% ετησίως για την περίοδο 2000 – 2010).

Οι στόχοι για τις υπόλοιπες αριθμητικές παραμέτρους καθορίζονται ως εξής:
Η μέση Διάρκεια Παραμονής να ανέλθει σε 11,6 μέρες από 11,3 το 1999., η Εποχικότητα να αντιμετωπιστεί με την καλύτερη κατανομή των αφίξεων μέσα στο χρόνο και συγκεκριμένα με μείωση του μεριδίου της περιόδου αιχμής (Ιούλιος - Σεπτέμβριος) σε 33% από 40% όπως είναι τα τελευταία χρόνια και αύξηση του μεριδίου όλων των άλλων μηνών. Τέλος, ποσοστό τουλάχιστο 15% των συνολικών αφίξεων περιηγητών να αποτελεί επαναλαμβανόμενο τουρισμό.

Οποιαδήποτε βελτίωση των τριών πιο πάνω δεικτών θα αποτελεί επιπλέον επιτυχία του προορισμού αφού σύμβαλλε θετικά στα κοινωνικοοικονομικά οφέλη που επιδιώκονται.

7.1.3 / Επανατοποθέτηση

Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Κύπρου αποτελεί βασική προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων. Η Κύπρος θα επιδιώξει να επανατοποθετηθεί στον τουριστικό χάρτη αναδεικνύοντας το πλεονέκτημα που τη διαφοροποιεί από τους ανταγωνιστές της. Ως κυριότερο ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα κρίθηκε η μεγάλη ποικιλομορφία της τουριστικής εμπειρίας σε μικρό γεωγραφικό χώρο:

«Ένα μωσαϊκό φύσης και πολιτισμού, ένας ολόκληρος μαγευτικός κόσμος συγκεντρωμένος σ' ένα μικρό, ζεστό και φιλόξενο νησί της Μεσογείου στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων, μεταξύ Δύσης και Ανατολής που προσφέρει μια πολυδιάστατη ποιοτική τουριστική εμπειρία».

Η στρατηγική πορεία του 2010 υποστηρίζεται από τρεις επί μέρους στρατηγικές: Στρατηγική Μάρκετινγκ, Προϊόντος και Ποιότητας-Πρόσθετης αξίας.

7.2 / ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ:

Η στρατηγική κατεύθυνση που καλείται να ακολουθήσει ο τομέας του Μάρκετινγκ του τουριστικού προϊόντος είναι επικεντρωμένη και επιθετική με κεντρικό στόχο την ανάπτυξη αγορών και τμημάτων αγορών που να είναι πιο αποδοτικά.

Στα πρώτα χρόνια εφαρμογής του στρατηγικού σχεδίου η έμφαση θα δοθεί στη διείσδυση υφιστάμενων αγορών, δηλαδή στη διείσδυση σε υφιστάμενες αγορές / τμήματα με προσπάθεια προσέλκυσης πιο αποδοτικής πελατείας ενώ καθώς διαμορφώνεται το κατάλληλο προϊόν, με την αναβάθμιση υφιστάμενου και δημιουργία νέων προϊόντων, η έμφαση θα δοθεί στη διαφοροποίηση των αγορών, δηλαδή την καλλιέργεια νέων αγορών / τμημάτων.

7.2.1 / Ιεράρχηση Αγορών και Τμημάτων Πελατείας

Η τμηματοποίηση της τουριστικής αγοράς έγινε στα πλαίσια της νέας τοποθέτησης της τουριστικής Κύπρου με βάση τα κίνητρα / λόγους ταξιδιών όπως αυτά εντοπίστηκαν από έρευνες και μελέτες και αναμένεται να διαμορφωθούν τα επόμενα χρόνια σύμφωνα με τα μεταβαλλόμενα χαρακτηριστικά και προσδοκίες της τουριστικής πελατείας.

Τα κίνητρα που εντοπίστηκαν και αξιολογήθηκαν είναι εκείνα που εξυπηρετούν στον καλύτερο βαθμό τους μετρήσιμους στόχους της στρατηγικής και άλλα κριτήρια... Αυτά είναι:

- Κατά κεφαλή δαπάνη
- Αφίξεις περιηγητών

- Μέση διάρκεια παραμονής
- Βελτίωση της εποχικότητας
- Επαναλαμβανόμενος τουρισμός
- Σχέση προϊόντος – αγοράς
- Επένδυση μάρκετινγκ και προϊόντος
- Περιβαλλοντικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και οικονομικές επιπτώσεις

Τα τμήματα της πελατείας που εντοπίστηκαν είναι:

- Ήλιος και θάλασσα
- Πολιτισμός
- Συνέδρια και κίνητρα
- Φύση
- Περπάτημα
- Αθλητικός τουρισμός
- Ποδηλασία
- Θαλάσσια αθλήματα και yachting
- Εκδηλώσεις μεγάλης εμβέλειας
- Γαμήλιες τελετές και γαμήλια ταξίδια
- Κρουαζιέρες

Για τη γεωγραφική τμηματοποίηση της αγοράς εντοπίστηκαν οι χώρες που μπορούν να αποτελέσουν χώρες πηγές τουρισμού οι οποίες αξιολογήθηκαν και ιεραρχήθηκαν με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Ημερήσια κατά άτομο δαπάνη
- Μέση διάρκεια παραμονής
- Μέγεθος αγοράς προς Μεσόγειο σε σχέση με τους άμεσους ανταγωνιστές
- Μερίδιο της Κύπρου στην αγορά
- Βελτίωση της εποχικότητας
- Δυνατότητα πρόσβασης
- Σχέση προϊόντος – αγοράς
- Σχέση επιλεγμένων τμημάτων - αγορών
- Γενικότερες τάσεις και προοπτικές αγορών

Ο βαθμός εφαρμογής ανταπόκρισης των αγορών στα πιο πάνω κριτήρια κατέληξε στην κατάταξη των χωρών σε Χώρες Ψηλής Προτεραιότητας , Μεσαίας Προτεραιότητας και Χώρε Χαμηλής Προτεραιότητας.

Εντοπίστηκε επίσης, μια τέταρτη κατηγορία χωρών οι οποίες θεωρούνται Αναδυόμενες Αγορές στην οποία περιλαμβάνονται οι χώρες οι οποίες προβλέπονται να παρουσιάσουν προοπτικές ανάπτυξης τουρισμού. Οι χώρες αυτές πρέπει να παρακολουθούνται και να γίνεται προετοιμασία ώστε η Κύπρος να μπορέσει να αξιοποιήσει τυχόν ευκαιρίες που θα παρουσιασθούν

Η ιεράρχηση των αγορών μπορεί να αναθεωρείται όταν διαφοροποιούνται ουσιωδώς οι συνθήκες και τα δεδομένα κάθε αγοράς. Με βάση τις αλλαγές που έγιναν και τις εξελίξεις των τελευταίων χρόνων προτείνεται η ακόλουθη ιεράρχηση των αγορών:

Αγορές Ψηλής Προτεραιότητας

- Ηνωμένο Βασίλειο
- Ρωσία
- Ελλάδα
- Γερμανία
- Ιρλανδία
- Γαλλία

Αγορές Μεσαίας Προτεραιότητας

- Χώρες του Αραβικού Κόλπου
- Χώρες της Μέσης Ανατολής
- Ισραήλ
- Βέλγιο
- Σουηδία
- Νορβηγία
- Ολλανδία
- Ιταλία
- Ελβετία
- Αυστρία

Αγορές Χαμηλής Προτεραιότητας

- Πολωνία
- Φιλανδία
- Δανία
- Τσεχία
- Ουγγαρία

- ΗΠΑ
- Ουκρανία και Λευκορωσία

Από τις αναδυόμενες αγορές περισσότερες προοπτικές παρουσιάζουν η Ισπανία, οι χώρες της πρώην Ανατολικής Ευρώπης (π.χ. Ρουμανία, Βουλγαρία), χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας, άλλες χώρες της ΚΑΚ, ο Καναδάς, η Κίνα και η Ινδία.

Αερομεταφορές

Με την πλήρη ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση το Μάιο του 2004, θα επέλθει και η ελευθεροποίηση των αερομεταφορών εντός του Ευρωπαϊκού χώρου. Η εξέλιξη αυτή, παράλληλα και με την αναμενόμενη άρση των περιορισμών εκ μέρους της Κυβέρνησης για την παραχώρηση αδειών για εκτέλεση ναυλωμένων πτήσεων προς και από την Κύπρο από τρίτες χώρες, αναμένεται να διαφοροποιήσει θετικά το σκηνικό σε σχέση με τις αερομεταφορές.

Με βάση τις πιο πάνω εξελίξεις, συγκεκριμένες αγορές που με την υφιστάμενη κατάσταση δεν εξυπηρετούνται επαρκώ, αλλά και εξειδικευμένα τμήματα αγορών όπως για παράδειγμα ο τουρισμός ειδικών ενδιαφερόντων και τουρισμός συνεδρίων και κινήτρων αναμένεται να αποκτήσουν νέα δυναμική, νέες προοπτικές και ευκαιρίες που θα υποβοηθήσουν την αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς την Κύπρο και στην απάμβλυση του προβλήματος της εποχικότητας.

Επιπλέον πιστεύεται ότι με την ελευθεροποίηση των αερομεταφορών και κατά συνέπεια τον εντονότερο ανταγωνισμό μεταξύ των αεροπορικών εταιρειών που θα επιδείξουν ενδιαφέρον για εξυπηρέτηση του προορισμού, ξένων ή κυπριακών, θα επωφεληθεί ουσιαστικά και το ευρύτερο τουριστικό κοινό μέσω της παραχώρησης ελκυστικότερων ναύλων δημιουργώντας ευκαιρίες για την προσέλκυση τουρισμού με ατομικές διευθετήσεις δεδομένου ότι είναι σημαντικός παράγοντας επιλογής προορισμού.

Θέτοντας σαν πρωταρχικούς στόχους την ανάπτυξη συγκεκριμένων αγορών ή τμημάτων αγορών που παρουσιάζουν περαιτέρω προοπτικές, ο προορισμός θα πρέπει να ενθαρρύνει τη δρομολόγηση νέων πτήσεων όπου κρίνεται αναγκαίο. Ο Οργανισμός λαμβάνοντας υπόψη και τους περιορισμούς που απορρέουν από την νομοθεσία περί Δημοσίων Ενισχύσεων που απαγορεύει την οποιαδήποτε

επιχορήγηση στον τομέα των αερομεταφορών θα πρέπει να καταρτίσει ειδικό σχέδιο ενθάρρυνσης και στήριξης πτήσεων που θα εξυπηρετούν τους σκοπούς και στόχους της Στρατηγικής Τουρισμού.

Η επαρκής αεροπορική σύνδεση που δεν περιορίζεται μόνο στη δρομολόγηση νέων πτήσεων, αλλά και στην αύξηση της συχνότητας πτήσεων, τη βελτίωση των ημερών και ωρών πτήσεων, του τρόπου διαχείρισης των θέσεων, την γεωγραφική κάλυψη της κάθε αγοράς, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη οποιασδήποτε αγοράς, ιδιαίτερα στην περίπτωση της Κύπρου που σαν νησί, η τουριστική κίνηση εξαρτάται σχεδόν αποκλειστικά από τις αερομεταφορές.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η προώθηση και ανάπτυξη του Εσωτερικού τουρισμού μπορεί να συμβάλει θετικά στις πληρότητες των ξενοδοχείων, στην ενίσχυση των τοπικών οικονομιών, στη γνωριμία του πολιτισμού μας και γενικά την ενίσχυση των δεσμών με την Κύπρο.

Κυριότερο πρόβλημα στην περαιτέρω ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού αποτελεί το γεγονός ότι στην πλεονότητα των Κυπρίων και ιδιαίτερα αυτών που απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα παραχωρείται άδεια για διακοπές κυρίως κατά τους μήνες Ιούλιο – Αύγουστο. Η αποκέντρωση των αδειών των εργαζομένων χρειάζεται συντονισμένες προσεγγίσεις και συνεργασία μεταξύ εργοδοτών και εργοδοτουμένων.

Παράλληλα με το πιο πάνω πρόβλημα παρατηρείται ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια η τάση μεγάλος αριθμός Κυπρίων, είτε εξαιτίας της μή εξεύρεσης διαμονής στις περιόδους αιχμής, είτε λόγω ψηλών τιμών, είτε λόγω της αυξανόμενης επιθυμίας για απόκτηση εμπειριών και γνωριμίας με άλλους προορισμούς και πολιτισμούς, να περνά τις διακοπές του στο εξωτερικό.

Η τάση αυτή αναμένεται να έχει συνέχεια και να ενταθεί ιδιαίτερα τώρα με την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και με την πλήρη ελευθεροποίηση των αερομεταφορών, όπου θα παρέχεται και η δυνατότητα επιλογής ναυλωμένων πτήσεων από Κύπρο προς διάφορους προορισμούς και κατά συνέπεια προσφοράς πιο ελκυστικών τιμών για εκδρομικά πακέτα για το εξωτερικό.

Η ξενοδοχειακή βιομηχανία στην Κύπρο θα πρέπει, ενόψει του έντονου ανταγωνισμού, να δώσει μεγαλύτερη σημασία στον Κύπριο καταναλωτή, προσφέροντας του ελκυστικά προγράμματα διακοπών και κίνητρα σε ανταγωνιστικές τιμές δεδομένου ότι ο Κύπριος αποτελεί πολύ καλό πελάτη.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού με όλους τους εμπλεκόμενους στον εσωτερικό τουρισμό, θα πρέπει να αναβαθμίσει και να αυξήσει τις προσπάθειες του για προβολή του εσωτερικού τουρισμού με διαφήμιση και ενέργειες προβολής. Η προσπάθεια αυτή δεν θα πρέπει να επικεντρωθεί μόνο την περίοδο των καλοκαιρινών διακοπών, αλλά και κατά τη διάρκεια του χειμώνα και της άνοιξης.

7.2.2 / Επικοινωνία

Η Στρατηγική Επικοινωνίας στοχεύει στη δημιουργία μιας ξεκάθαρης μοναδικής εικόνας και ταυτότητας και επανατοποθέτηση της Κύπρου στη διεθνή τουριστική αγορά. Η Στρατηγική Επικοινωνίας προτείνει την ορθολογική αξιοποίηση της διαφήμισης και διαφόρων εργαλείων προβολής και δημοσίων σχέσεων για τη συστηματική προβολή μιας ομοιόμορφης και μοναδικής εικόνας βάσει της επανατοποθέτησης, και την αποτελεσματική στόχευση των επιλεγμένων αγορών και τμημάτων τους. Προτείνονται τρόποι στενής συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα ούτως ώστε οι προσπάθειες επικοινωνίας να ενταχθούν σε ένα κοινό πλαίσιο βάσει της επανατοποθέτησης για την επίτευξη των στόχων και επιδιώξεων της στρατηγικής.

7.2.3 / Διανομή

Το μεγαλύτερο ποσοστό του τουριστικού ρεύματος θα συνεχίσει να διοχετεύεται μέσω των Οργανωτών Ταξιδιών, με διαφοροποιημένο όμως τον τρόπο συνεργασίας. Στόχος είναι η επιλεκτική επέκταση της συνεργασίας με μεγάλους Οργανωτές Ταξιδιών για να καλύψει νέους τομείς (αναβαθμισμένη παρουσία στους γενικούς καταλόγους, συμπεριληφθη σε εξειδικευμένα προγράμματα, επέκταση των εξειδικευμένων προγραμμάτων) και η ενδυνάμωση της στήριξης και συνεργασίας με εξειδικευμένους οργανωτές και με οργανωτές που ειδικεύονται στον προορισμό.

Παράλληλα, θα επιδιωχθεί ένα σύστημα διαχείρισης του προορισμού το οποίο θα προσφέρει σε δυνητικούς επισκέπτες εναλλακτικούς τρόπους οργάνωσης του ταξιδιού και των κρατήσεων τους, με στόχο την αύξηση του ατομικού τουρισμού..

7.2.4 / Πληροφόρηση / Έρευνα

Η επιτυχής εφαρμογή της στρατηγικής προϋποθέτει ένα σύστημα συλλογής, επεξεργασίας, αξιοποίησης και διοχέτευσης πληροφοριών, παρακολούθησης και αξιολόγησης των πληροφοριών μάρκετινγκ. Η έγκαιρη, σωστή και συστηματική πληροφόρηση όλων των τουριστικών εταίρων αποτελεί τον κύριο στόχο της Στρατηγικής Πληροφόρησης / Έρευνας.

7.2.5 / Οργάνωση Μάρκετινγκ

Τέλος, η Στρατηγική Μάρκετινγκ προτείνει τη διαφοροποίηση και βελτίωση της οργάνωσης μάρκετινγκ του προορισμού και τη δημιουργία μηχανισμών συνεργασίας των τουριστικών φορέων τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

7.3 / ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ:

Η Στρατηγική Προϊόντος με γνώμονα την αειφορία του τουριστικού τομέα, κτίζει στο συγκριτικό πλεονέκτημα της Κύπρου έτσι ώστε να διαμορφωθεί έγκαιρα το τουριστικό προϊόν το οποίο θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την επανατοποθέτηση του νησιού στον τουριστικό χάρτη και θα επιτρέψει την προσέλκυση των επιλεγμένων τμημάτων της τουριστικής πελατείας.

Το τουριστικό προϊόν το οποίο προσφέρει ένας προορισμός καθορίζει και το είδος της τουριστικής πελατείας. Η επιτυχία ή αποτυχία του τουριστικού προορισμού στη διεθνή τουριστική αγορά έξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ευρύτητα και την ποιότητα του τουριστικού προϊόντος που προσφέρει. Μέσα στις συνθήκες έντονου ανταγωνισμού που έχουν διαμορφωθεί στη διεθνή αρένα, κερδίζει το προϊόν εκείνο, το οποίο ανταποκρίνεται και ικανοποιεί στο μεγαλύτερο

δυνατό βαθμό στις ανάγκες και απαιτήσεις της πελατείας στην οποία απευθύνεται ο προορισμός.

Η αντιμετώπιση των συνθηκών ανταγωνισμού επιβάλλει όπως ο προορισμός αξιοποιήσει το συγκριτικό πλεονέκτημα που διαθέτει και διαμορφώσει το κατάλληλο προϊόν το οποίο θα του επιτρέψει να προσελκύσει τα επιθυμητά τμήματα της τουριστικής πελατείας.

Η Κύπρος σαν ένας νησιώτικος τουριστικός προορισμός έχει επενδύσει κυρίως στη πελατεία Ήλιου και Θάλασσας. Ο προσανατολισμός αυτός ήταν σωστή επιλογή με τα δεδομένα που ίσχυαν την δεκαετία του '80 – νέος προορισμός, ζήτηση διακοπών Ήλιου και Θάλασσας, διαφορετικές απαιτήσεις πελατείας, λιγότεροι προορισμοί κ.λ.π.

Η επιλογή όμως αυτή είχε σαν αποτέλεσμα την δημιουργία ενός μόνο μονοδιάστατου προϊόντος το οποίο σήμερα δεν διαφέρει από πολλούς άλλους προορισμούς και τοποθετεί την Κύπρο σε μειονεκτική θέση όσον αφορά την ανταγωνιστική της ικανότητα.

Η Στρατηγική Προϊόντος που προτείνεται στοχεύει:

- Στη διαμόρφωση του προϊόντος εκείνου το οποίο θα αξιοποιήσει το συγκριτικό πλεονέκτημα που διαθέτει η Κύπρος σαν τουριστικός προορισμός και θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την επανατοποθέτηση της στον τουριστικό χάρτη σαν ένα προορισμό ο οποίος προσφέρει τη δυνατότητα για μια πολυδιάστατη τουριστική εμπειρία σε μικρό γεωγραφικό χώρο.
- Στην ανάπτυξη προϊόντος με γνώμονα την αειφορία του τουριστικού τομέα.
- Στη διαμόρφωση προϊόντος που να εξυπηρετεί τις ανάγκες και απαιτήσεις των επιλεγμένων τμημάτων της πελατείας.

7.3.1 / Αξόνες

Η επιτυχία της Στρατηγικής θα κριθεί από την ικανότητα δημιουργίας του κατάλληλου τουριστικού προϊόντος το συντομότερο δυνατό. Οι διάφορες πτυχές του τουριστικού προϊόντος θα αναπτυχθούν με κεντρικό σημείο αναφοράς τον πολιτισμό και το περιβάλλον. Σημειώνεται ότι το φυσικό περιβάλλον και ο

πολιτισμός είναι οι δύο βασικοί άξονες, οι οποίοι θα βοηθήσουν την τουριστική Κύπρο να αναδείξει την ταυτότητά της και να αποκτήσει μοναδικότητα. Ο πολιτισμός στη διάσταση που του αποδίδεται περιλαμβάνει και τον παράγοντα «άνθρωπος» από τον οποίο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η ανάδειξη της ταυτότητας και μοναδικότητας του προορισμού.

7.3.2 / Ειδικά Προϊόντα

Η Κύπρος έχει δυνατότητες για ανάπτυξη μεγάλου φάσματος ειδικών προϊόντων...

Η Στρατηγική Προϊόντος - Ειδικά Προϊόντα επικεντρώνεται στη δημιουργία προϊόντων που μπορούν να αναδείξουν τη μοναδικότητα της Κύπρου ως προορισμού. Τα προϊόντα αυτά περιστρέφονται κυρίως γύρω από τους δύο βασικούς άξονες - πολιτισμός και περιβάλλον.

Τα «ειδικά προϊόντα» θα λειτουργήσουν σαν προσελκυστικά /εμπλουτιστικά στοιχεία και ταυτόχρονα θα προσφέρουν ευκαιρίες για δραστηριότητες και ψυχαγωγία. Ταυτόχρονα θα αντιμετωπισθεί η βασική αδυναμία του τουριστικού μας προϊόντος που εστιάζεται στην ανεπαρκή προσφορά ευκαιριών για δραστηριότητες (όπως προκύπτει από σχετικές έρευνες / μελέτες που κατά καιρούς πραγματοποιήθηκαν τόσο από τον κυπριακό οργανισμό τουρισμού, όσο κι από άλλους φορείς).

Με βάση την έρευνα και μελέτη του κυπριακού οργανισμού τουρισμού που πραγματοποιήθηκε λαμβάνοντας υπόψη τα επιλεγμένα τμήματα αγοράς (βάσει κινήτρου), τα κοινωνικοδημογραφικά χαρακτηριστικά κάθε τμήματος και την εποχικότητα για εντοπισμό των ειδικών προϊόντων που πρέπει να δημιουργηθούν (νέα προϊόντα) και των προϊόντων που πρέπει να αναβαθμιστούν ή και να εμπλουτισθούν (υφιστάμενα προϊόντα) προκύπτουν τα ακόλουθα προτεινόμενα ειδικά προϊόντα τα οποία εξυπηρετούν τα διάφορα τμήματα αγοράς που επιλέγηκαν και παρατίθενται χωρίς ιεράρχηση:

- Μουσεία
- Διαδρομές: Πολιτιστικές, Σύνθετες, Θεματικές
- Μονοπάτια Μελέτης της Φύσης

- Κέντρα πληροφόρησης
- Αγροτουρισμός
- Γήπεδα ποδοσφαίρου
- Υποδομή για κολύμβηση και στίβο κ.ά. αθλήματα προτεραιότητας
- Γκολφ
- Εθνικά Δασικά Πάρκα
- Θαλάσσια Πάρκα
- Βοτανικοί Κήποι
- Εκθέσεις
- Ποδηλατικά Κέντρα – Ποδηλατόδρομοι – Ποδηλατικές Διαδρομές
- Χώροι συνεδρίων
- Οργανωμένες εκδρομές
- Μαρίνες / Καταφύγια
- Κέντρα Θαλάσσιων Αθλημάτων
- Εκδηλώσεις
- Παράκτιες Κρουαζιέρες

Τα περισσότερα από τα πιο πάνω προϊόντα εξυπηρετούν και το βασικό τμήμα της πελατείας "Ηλιος και Θάλασσα".

Για τη δημιουργία των ειδικών προϊόντων απαιτούνται επενδύσεις από το Δημόσιο Τομέα περιλαμβανομένων των Τοπικών Αρχών και τον Ιδιωτικό Τομέα. Για την ενθάρρυνση του Ιδιωτικού Τομέα να αναλάβει επενδύσεις προτείνεται η εισαγωγή και λειτουργία Σχεδίων Κινήτρων. Είναι απαραίτητο να επισπευτεί η δημιουργία και συμπλήρωση μιας σειράς έργων που αφορούν ειδικά τουριστικά προϊόντα, τα οποία τυγχάνουν μελέτης εδώ και καιρό.

- Προτάσεις για συγκεκριμένες δράσεις για τα ακόλουθα προϊόντα:

(α) Υποδομή για Αθλητικό Τουρισμό: Αξιολογήθηκαν εκ νέου οι προοπτικές ανάπτυξης του Αθλητικού Τουρισμού, υπό το φως και των ευκαιριών που παρουσιάστηκαν λόγω της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων "Αθήνα 2004" και της απόφασης ξένων ολυμπιακών ομάδων για προπόνηση στην Κύπρο. Έτσι σε διϋπουργική σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στις 28/08/2003 έχει διεξαχθεί έρευνα για τα αθλήματα που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον και ετοιμάζεται σχέδιο δράσης για τους ακόλουθους τομείς:

- Συμπλήρωση και δημιουργία υποδομής διεθνών προδιαγραφών για τα αθλήματα προτεραιότητας (ποδόσφαιρο, κολύμβηση, ποδηλασία, στίβος) και άλλα αθλήματα, περιλαμβανομένων και των θαλάσσιων αθλημάτων.
- Λειτουργία συστήματος διαχείρησης και κρατήσεων όλων των αθλητικών εγκαταστάσεων που προσφέρονται για σκοπούς
- Διοργάνωση διεθνών αθλητικών συναντήσεων, εκδηλώσεων κ.λ.π.

(β) Γήπεδα Γκολφ: Για να ενθαρρυνθούν ουσιαστικά επενδυτές να δημιουργήσουν ψηλής ποιότητας γήπεδα γκολφ σε ιδιωτικής ιδιοκτησίας εκτάσεις, μελετάται ξανά η υφιστάμενη πολιτική και τα κριτήρια σε ότι αφορά τις επιτρεπόμενες αναπτύξεις και τις προϋποθέσεις έγκρισης.

(γ) Μαρίνες και υποδομή για Ναυτικό Τουρισμό: Είναι ενδεχόμενο να ανατεθεί σύντομα η ανάπτυξη και λειτουργία των Μαρίνων Λεμεσού, Λάρνακας και Αγίας Νάπας. Θα αποφασιστεί η διαδικασία δημιουργίας Μαρίνας στην Πάφο και θα ετοιμαστούν εισηγήσεις για άλλα έργα υποδομής καθώς και ρυθμίσεων που είναι απαραίτητες για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του Ναυτικού Τουρισμού.

(δ) Αγροτουρισμός – Ανάπτυξη Τουρισμού στη Ύπαιθρο: Έχει καταρτισθεί Σχέδιο Ανάπτυξης που αφορά τον Τουρισμό στην Ύπαιθρο και που συνάδει με το Εθνικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2004-2006 και το Ενιαίο Έγγραφο Προγραμματισμού – Στόχος Δύο. Στο σχέδιο αυτό έχουν τύχει επεξεργασίας δράσεις και σχέδια κινήτρων που στοχεύουν:

- Στη δημιουργία νέων και ποιοτική αναβάθμιση υφιστάμενων αγροτουριστικών καταλυμάτων και παραδοσιακών εσπιατορίων, προώθηση άλλων δραστηριοτήτων π.χ. εκθετήρια, μουσεία, εργαστήρια παραδοσιακών τεχνών και άλλων ασχολιών.
- Στη στήριξη μεταποιητικών μονάδων που έχουν σχέση με τοπικά προϊόντα
- Στη δημιουργία μονοπατιών μελέτης της φύσης, ποδηλατικών διαδρομών, θεματικών και σύνθετων διαδρομών, θεαματικών μουσείων, κέντρων πληροφόρησης κ.λ.π.

Το σχέδιο αυτό είναι συμπληρωμένο με δράσεις που αφορούν την προώθηση, οργάνωση και προβολή του τουριστικού προϊόντος της Υπαίθρου.

(ε) Προϊόντα και Υποδομή για Πολιτιστικό Τουρισμό: Ο πολιτισμός αποτελεί άξονα της επανατοποθέτησης και κύριο εμπλουτιστικό στοιχείο της τουριστικής εμπειρίας για όλα τα τμήματα της πελατείας. Η δυνατότητα της Κύπρου να εξυπηρετήσει σειρά πολιτιστικών ενδιαφερόντων όπως η ιστορία, αρχαιολογία, θρησκεία, παράδοση / έθιμα, τέχνες, χειροτεχνία κ.λ.π., είναι ευρύτατη και οι δυνατότητες που παρέχονται σήμερα για να γνωρίσει ο επισκέπτης τον πολιτισμό μας με την ευρύτερη έννοια πρέπει να επεκταθούν με βελτιώσεις στον τρόπο ανάδειξης και παρουσίασης των μνημείων, των αξιοθέατων και γενικά του πολιτιστικού μας πλούτου.

Οπως αναλύει το Σχέδιο Υλοποίησης της Στρατηγικής, σοβαρές επενδύσεις πρέπει αν αναληφθούν από το Δημόσιο Τομέα και συγκεκριμένα από το Τμήμα Αρχαιοτήτων, τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες, τις Επαρχιακές Διοικήσεις, την Υπηρεσία Χειροτεχνίας καθώς και τις Τοπικές Αρχές. Ο ΚΟΤ περιέλαβε στις δραστηριότητες του φιλόδοξο πρόγραμμα για τη δημιουργία πολιτιστικών εκδηλώσεων όπως Διεθνών Φεστιβάλ (π.χ. Ετήσιο Φεστιβάλ Ταινιών, Όπερα), δημιουργία μουσείων, κέντρων πληροφόρησης, εργαστηρίων και διάφορων δραστηριοτήτων – καλλιτεχνικών, πολιτιστικών, λαϊκής τέχνης κ.λ.π.

(στ) Περιβάλλον και Περιβαλλοντικά Προϊόντα: Πέραν της αναγνώρισης της αμφίδρομης σχέσης που έχουν τουρισμός και περιβάλλον, επιβάλλεται άμεσα η δραστηριοποίηση προς την κατεύθυνση της προστασίας και ανάδειξης του περιβάλλοντος σαν συντελεστή της προσπάθειας επανατοποθέτησης της Τουριστικής Κύπρου.

Επενδύσεις σε έργα Τουρισμού Φύσης όπως Μονοπάτια, Διαδρομές, Περιβαλλοντικά Κέντρα, Ποδηλατικές Διαδρομές, ανάδειξη Αλυκών, τοπικής χλωρίδας και πανίδας, ευκαιρίες για κατασκήνωση και ψυχαγωγία στα δάση κ.ά. παίρνουν προτεραιότητα τόσο στα προγράμματα του ΚΟΤ όσο και στα προγράμματα άλλων αρμόδιων υπηρεσιών, όπως το Τμήμα Δασών, Υπηρεσία Περιβάλλοντος και άλλοι.

7.3.3 / Διαμονή

Η Στρατηγική Προϊόντος-Διαμονή στοχεύει στη δημιουργία νέων τύπων καταλυμάτων (*mixed use destination resorts*), στην αναβάθμιση των υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων, στην ενθάρρυνση της ανάπτυξης μικρών μονάδων με χαρακτήρα και παράλληλα στην κατάργηση ορισμένων κατηγοριών και τον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου για τη ρύθμιση όλων των κατηγοριών καταλυμάτων.

Για την ικανοποίηση της ζήτησης υπολογίζεται ότι απαιτούνται 131.000 κλίνες συνολικά έτσι η στρατηγική στοχεύει στη δημιουργία 22.000 πρόσθετων κλινών σε Mixed use destination resorts: Ξενοδοχεία 3* - 5*, Τουριστικά Χωριά, Αγροτουριστικά καταλύματα, Τουριστικές επαύλεις και μικρές μονάδες με χαρακτήρα.

7.3.4 / Διατροφή

Η Στρατηγική για τη διατροφή στοχεύει στην ικανοποίηση των γαστρονομικών αναγκών του επισκέπτη με την προσφορά επιλογής ποιοτικού επιπέδου διατροφής σε διαφορετικές τιμές.

Η αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου που θα διέπει τη δημιουργία και τη λειτουργία των Κέντρων Αναψυχής τα οποία γενικά χαρακτηρίζονται από τυποποιημένο προϊόν, έλλειψη αυθεντικότητας, χαμηλά επίπεδα εξυπηρέτησης και άλλα, η ανάδειξη της κυπριακής κουζίνας και φιλοξενίας και η προσφορά παραδοσιακού εδεσματολογίου με περιφερειακή εξειδίκευση, αποτελούν τις κύριες επιδιώξεις της στρατηγικής για τη διατροφή.

7.3.5 / Γενική Υποδομή

Η επέκταση και αναβάθμιση των αεροδρομίων τόσο από πλευράς δυναμικότητας όσο και από πλευράς παροχής πολύ καλών γενικών και εξειδικευμένων διευκολύνσεων και ψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης, η βελτίωση των λιμανιών έτσι ώστε να χρησιμοποιούνται όχι μόνο ως σημεία πρόσβασης αλλά και ως σημεία που θα εξυπηρετούν τους επιβάτες κρουαζιερόπλοιων είναι θέματα μεγάλης προτεραιότητας.

Κρίσιμης σημασίας είναι η βελτίωση και αναβάθμιση του οδικού δικτύου διότι η μοναδικότητα της τουριστικής εμπειρίας της Κύπρου βασίζεται στη δυνατότητα του επισκέπτη να διακινείται με ευκολία και ασφάλεια στον τόπο. Επείγει επίσης

η δημιουργία ικανοποιητικού δικτύου πεζοδρομίων, πεζόδρομων και ποδηλατοδρόμων, ιδιαίτερα στις τουριστικές περιοχές.

7.3.6 / Συγκοινωνίες

Η βελτίωση των συγκοινωνιών είναι απόλυτα συνυφασμένη με τη στρατηγική επανατοποθέτησης της Κύπρου, γι' αυτό και ο στόχος σε ότι αφορά τις συγκοινωνίες είναι να διασφαλιστεί καλύτερη οργάνωση, αναβάθμιση των προσφερομένων υπηρεσιών και εμπλουτισμός των συγκοινωνιών με νέα μέσα προσαρμοσμένα στις ανάγκες των επισκεπτών.

7.3.7 / Εμπόριο

Το εμπόριο μπορεί να αποτελέσει μέσο προβολής και ανάδειξης του πολιτισμού της Κύπρου καθώς και βασικό στοιχείο εμπλουτιστικό στοιχείο. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαία η λήψη μέτρων που θα προσανατολίσουν την υφιστάμενη προσφορά τυποποιημένων, μη παραδοσιακών προϊόντων προς την προσφορά αυθεντικών κυπριακών προϊόντων και θα παρέχουν στους επισκέπτες αυξημένες ευκαιρίες για ψώνια σε διάφορα σημεία της Κύπρου.

7.3.8 / Περιφερειακή Στρατηγική

Μέσα στα πλαίσια της στρατηγικής επανατοποθέτησης της Κύπρου η κάθε περιοχή θα κληθεί να ετοιμάσει το δικό της όραμα για την τουριστική της ανάπτυξη και θα δημιουργήσει ένα ξεχωριστό προϊόν που θα εξυπηρετεί τα τμήματα της αγοράς στα οποία θα στοχεύει.

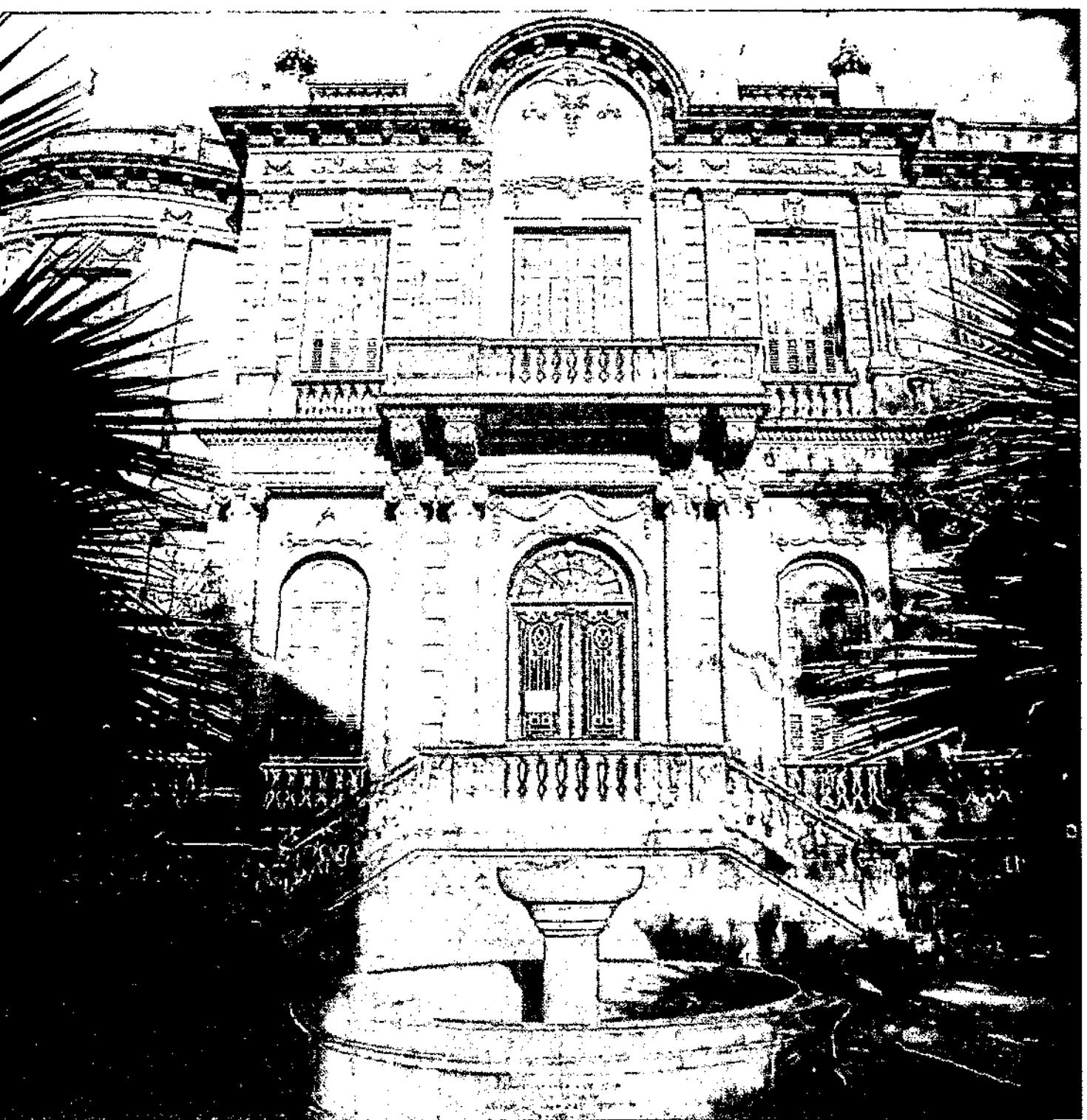
7.4 / ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΑΞΙΑΣ:

Η Στρατηγική Ποιότητας και Πρόσθετης Αξίας στην τουριστική εμπειρία θα επιδιώξει να αναχαιτίσει τη διάβρωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού τομέα.

Η αύξηση της προσφερόμενης αξίας και η βελτιωμένη σχέση μεταξύ ποιότητας και τιμής θα επιδιωχθεί μέσα από την προσπάθεια μεγιστοποίησης της

ικανοποίησης του επισκέπτη, την προσφορά μιας πλούσιας και πολυδιάστατης τουριστικής εμπειρίας, την καλλιέργεια μοναδικού χαρακτήρα και ταυτότητας στον προορισμό, την παροχή τουριστικών διευκολύνσεων και υποδομής μεγαλύτερης ευρύτητας και ελκυστικότητας και η διατήρηση τους σε υψηλά επίπεδα ποιότητας, την αύξηση της παραγωγικότητας και αποδοτικότητας του τομέα και την κάλυψη των αναγκών του τομέα σε ανθρώπινο δυναμικό κυρίως από Κυπρίους.

Οι βασικοί τομείς παρέμβασης που θα διασφαλίσουν την επιτυχία της Στρατηγικής είναι : Τα θέματα ποιότητας (καθορισμός προτύπων, συστήματα ολικής ποιότητας, νοοτροπία ποιότητας), η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού (ισοζύγιο προσφοράς και ζήτησης, τουριστική εκπαίδευση, κατάρτιση και επιμόρφωση τόσο των επαγγελματιών του τουρισμού όσο και πολλών άλλων επαγγελματιών που άμεσα ή έμμεσα σχετίζονται με τον τουρισμό), και τέλος, το θέμα των τιμών (συσχετισμός ποιότητας-τιμής, ενίσχυση διαπραγματευτικής ικανότητας, μεσοπρόθεσμη / μακροπρόθεσμη προσέγγιση, καλή πληροφόρηση και συλλογική προσέγγιση και συνεργασία.

8....ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

8.1 / ΠΟΛΕΙΣ- ΠΟΛΟΙ ΕΛΕΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ...Η ΜΟΙΡΑΣΜΕΝΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ

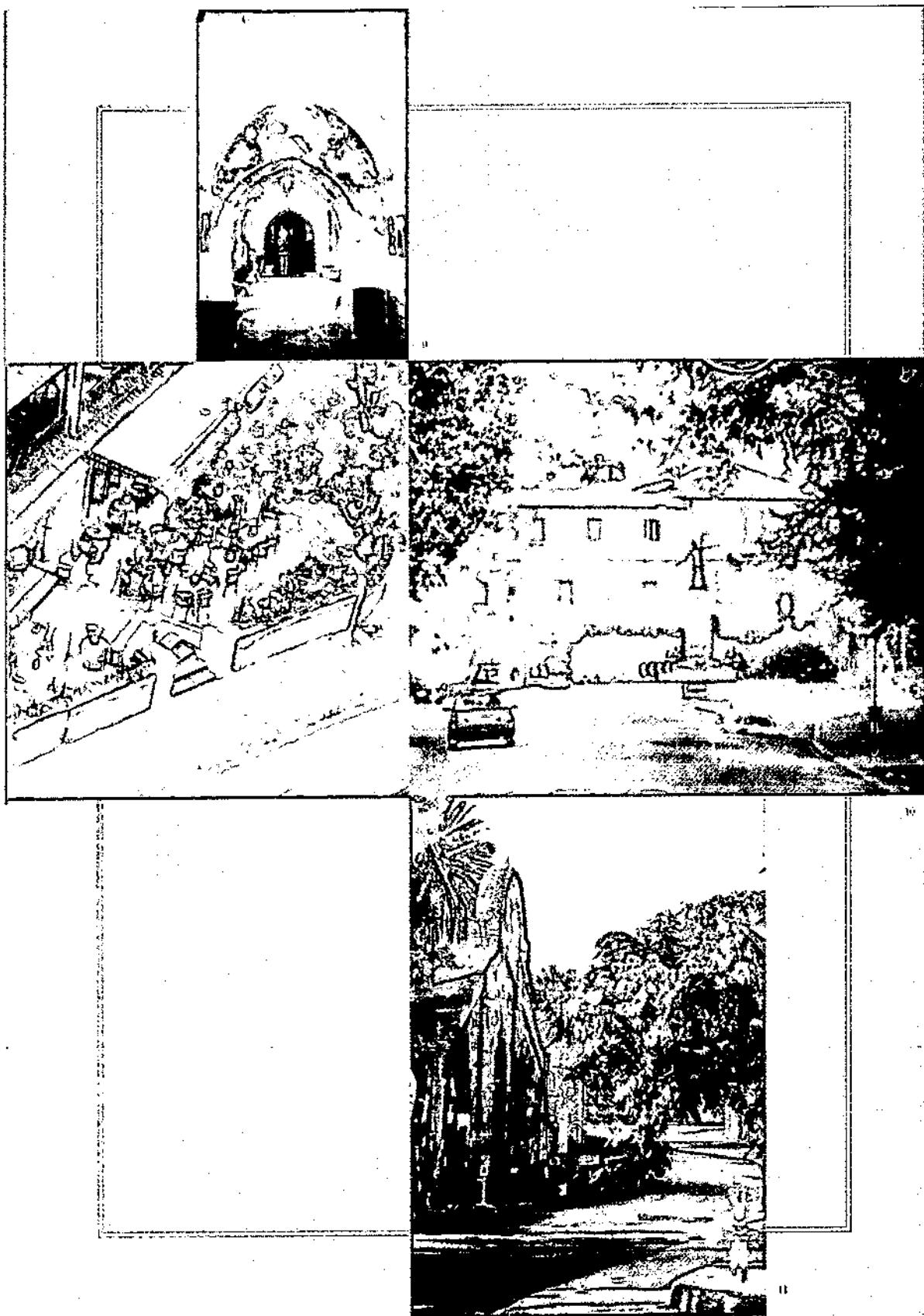
Χωρίς αμφιβολία η επίσκεψη στη χιλιόχρονη πρωτεύουσα επιβάλλεται για κάθε επισκέπτη. Βρίσκεται σχεδόν στο κέντρο του νησιού, με εύκολη πρόσβαση από τις άλλες πόλεις και αποτελεί ένα πλούσιο πολιτιστικό πυρήνα. Οι αρχές της ανάγονται στην εποχή του χαλκού. Στην αρχαιότητα και στους πρώτους χριστιανικούς αιώνες ήταν γνωστή με το όνομα Λήδρα. Είναι πρωτεύουσα της Κύπρου από την Ύστερη Βυζαντινή Εποχή (11^ο αιώνα). Οι Λουζινιανοί την μετέτρεψαν σε μια μεγαλοπρεπή πόλη με βασιλικά ανάκτορα και 50 τόσες εκκλησίες. Η Λευκωσία του σήμερα συνδυάζει το ιστορικό παρελθόν με τη ζωηρή κίνηση μιας σύγχρονης πόλης. Το κέντρο της πόλης, η παλιά Χώρα που περιβάλλεται από τα Ενετικά τείχη του 16^{ου} αιώνα, περιλαμβάνει μουσεία, παλιές εκκλησίες, μεσαιωνικά κτίρια και διατηρεί τη νωχελική ατμόσφαιρα του παρελθόντος. Έξω από τα τείχη η νέα πόλη με τις σύγχρονες ανέσεις ζει σε κοσμοπολίτικους ρυθμούς. Η Λευκωσία παραμένει η μοναδική μοιρασμένη πρωτεύουσα στον κόσμο. Λίγα χιλιόμετρα έξω από την Λευκωσία υπάρχουν εξαίρετες βυζαντινές εκκλησίες και μοναστήρια. Ο επισκέπτης της μπορεί να γνωρίσει την παλιά πόλη και να νοιώσει τους παλμούς της μέσα από τους οργανωμένους περιπάτους που προσφέρονται δωρεάν δύο μέρες την εβδομάδα.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

Κυπριακό Μουσείο, Καστελιώτισσα (Μεσσαιωνική Αίθουσα), Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας, Βυζαντινό Μουσείο και Συλλογές Τέχνης, Εθνογραφικό Μουσείο Κύπρου, Μουσείο Εθνικού Αγώνος, Καθεδρικός Ναός Αγίου Ιωάννη, Παλιό και Νέο Αρχιεπισκοπικό Μέγαρο, Αρχοντικό Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου, Ταχυδρομικό Μουσείο, Μουσείο Χρυσοχοΐας – Αργυροχοΐας, Πύλη Αμμοχώστου,

Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας, Κρατική Συλλογή Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης, Εκκλησία Παναγίας Χρυσαλινιώτισσας, Τζαμί Ομέριε, Ιερός Ναός Φανερωμένης, Ιερός Ναός Τρυπιώτη, Παρατηρητήριο Οδού Λήδρας, Λαϊκή Γειτονιά, Πολυεργαστηριακό Κέντρο Χρυσαλινιώτισσας, Δημοτικό Θέατρο, Μετόχι Μονής Κύκκου, Κέντρο Κύπριακής Χειροτεχνίας, Φυλακισμένα μνήματα, Τύμβος Μακεδονίτισσας, Μουσείο Ιστορίας Κυπριακής Νομισματοκοπίας, Ευρύτερη περιοχή Λευκωσίας

ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ: Περιοχή Ιδαλίου, Παναγία Χρυσοσπηλιώτισσα, Ταμασσός, Μονή Αγίου Ηρακλειδίου, Μονή Μαχαιρά, Φικάρδου (Τοπικό Αγροτικό Μουσείο), Μονή Αγίου Παντελεήμονα (Αχερά), Μοναστήρι Αρχαγγέλου Μιχαήλ, Ναός Αγίων Βαρνάβα και Ιλαρίωνος.

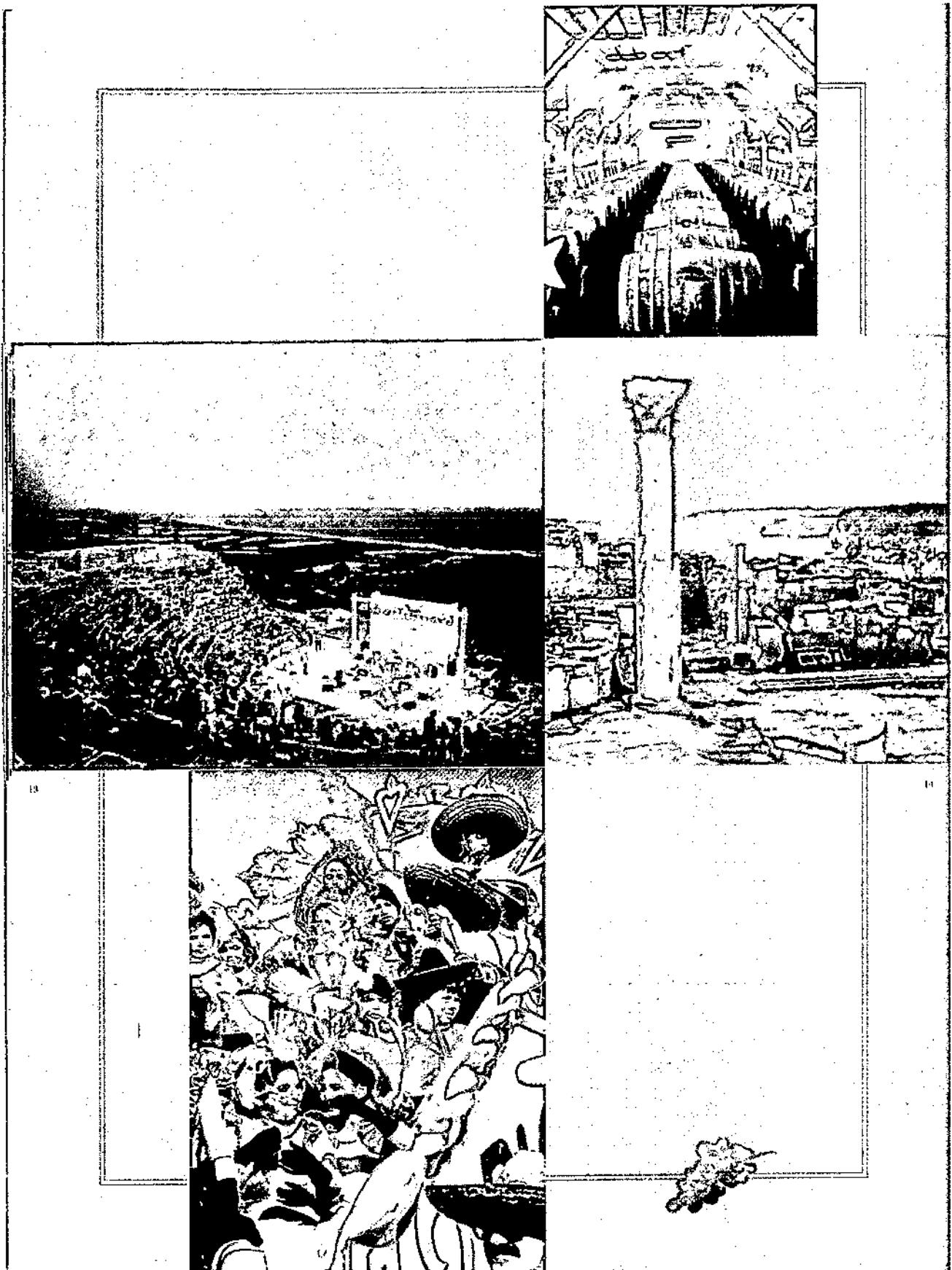
ΛΕΜΕΣΟΣ....Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ

Η Λεμεσός είναι σήμερα το πιο σημαντικό τουριστικό και εμπορικό κέντρο της Κύπρου. Βρίσκεται ανάμεσα σε δύο αρχαίες πόλεις- βασίλεια, στην Αμαθούντα (ανατολικά) και το Κούριο (δυτικά), και σε μιας ώρας απόσταση από τις άλλες περιοχές της Κύπρου. Με το όνομα Νεάπολις άρχισε να αναφέρεται ήδη από την πρώιμη Βυζαντινή Εποχή. Η νεώτερη πόλη της Λεμεσού είναι το κέντρο της οινοβιομηχανίας και το κυριότερο λιμάνι. Επίσης, είναι γνωστή για το Καρναβάλι της, τη Γιορτή του Κρασιού και την παραδοσιακή αυθόρμητη φιλοξενία των κατοίκων της. Στην επαρχία Λεμεσού υπάρχουν πολλοί αρχαιολογικοί χώροι, τα ωραιότερα Κρασοχώρια στα ορεινά της επαρχίας, το μαγευτικό θέρετρο των Πλατρών και η γραφική Πιτσουλιά στις νότιες πλαγιές του Τροόδους.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ:

Φρούριο Λεμεσού – Μεσαιωνικό Μουσείο Κύπρου, Επαρχιακό Αρχαιολογικό Μουσείο, Δημοτικό Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, Δημοτική Πινακοθήκη.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΕΜΕΣΟΥ : Κολόσσι - Μεσαιωνικό Κάστρο, Τοπικό Μουσείο Κουρίου, Κούριο, Ιερό του Απόλλωνα Υλάτη, Αμαθούς, Ναός Παναγίας Ιαματικής, Ναός Αγίας Αναστασίας, Ναός Αγίας Χριστίνας, Μονή Αγίου Γεωργίου Αλαμάνου, Κοιλάδα του Κούρρη.

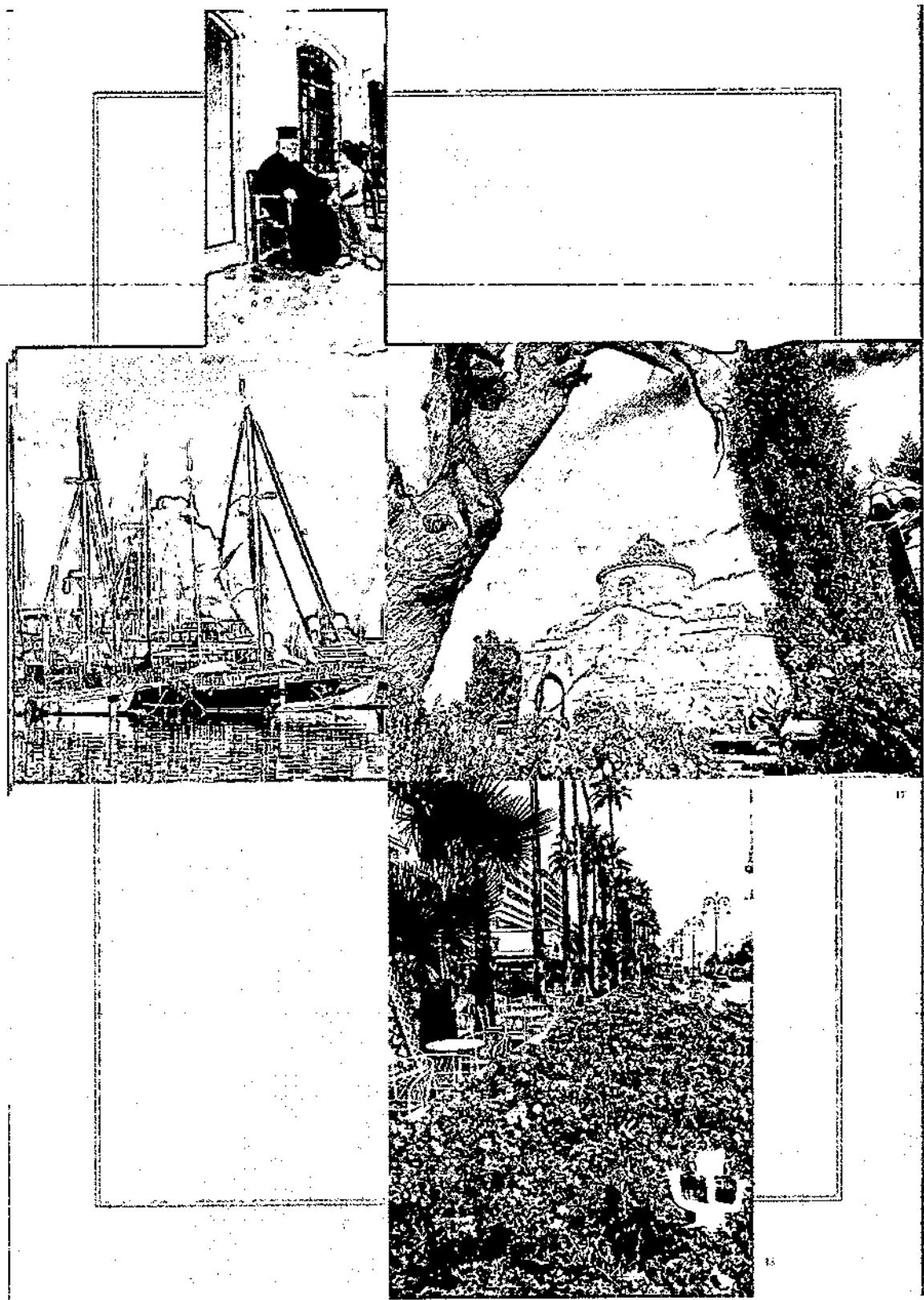
ΛΑΡΝΑΚΑ....Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ

Η Λάρνακα μπορεί να περηφανεύεται για τη δική της πλούσια συμβολή στην πολιτιστική κληρονομιά του νησιού, που αποτελεί σήμερα πόλο έλξης τουρισμού. Κτισμένη στη θέση του αρχαίου Κίτιου είναι διάδοχος μιας από τις πόλεις – βασίλεια της αρχαιότητας και έδρας του Χριστιανισμού από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια. Το Κίτιον είναι η γενέτειρα του διάσημου φιλόσοφου Ζήνωνα, ιδρυτή της Στωϊκής Σχολής και δεύτερη πατρίδα του φίλου του Χριστού Λαζάρου. Κατά τον 18^ο αιώνα είχε γίνει εμπορικό κέντρο της Κύπρου όπου είχαν τις έδρες τους όλα τα ευρωπαϊκά προξενεία. Η νεότερη πόλη, η Λάρνακα, έχει ένα δικό της μοναδικό χαρακτήρα. Κατά τους χειμωνιάτικους μήνες χιλιάδες αποδημητικά πουλιά, φοινικόπτεροι, άγριοι κύκνοι, και πολλά άλλα είδη, κάνουν τον ετήσιο σταθμό τους στην Αλυκή.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ:

Η Προτομή του Κίμωνα, Επαρχιακό Αρχαιολογικό Μουσείο, Μουσείο Πιερίδη, Φρούριο Λάρνακας – Τοπικό Μεσαιωνικό Μουσείο, Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο Λάρνακας, Εκκλησία Αγίου Λαζάρου, Κίτιον, Καμάρες – Υδραγωγείο, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Δήμου Λάρνακας.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΑΡΝΑΚΑΣ : Τεκκές Χαλά Σουλτάν, Εκκλησία Παναγίας Αγγελόκτιστης, Βασιλικό Παρεκκλήσι, Μονή Σταυροβουνίου, Χοιροκοπία, Καλαβασός – Τέντα, Λεύκαρα, Μονή Αγίου Μηνά, Ναός Αγίου Αντωνίου, Μουσείο Κώστα Αργυρού, Ναός Αγίου Ευφημιανού.

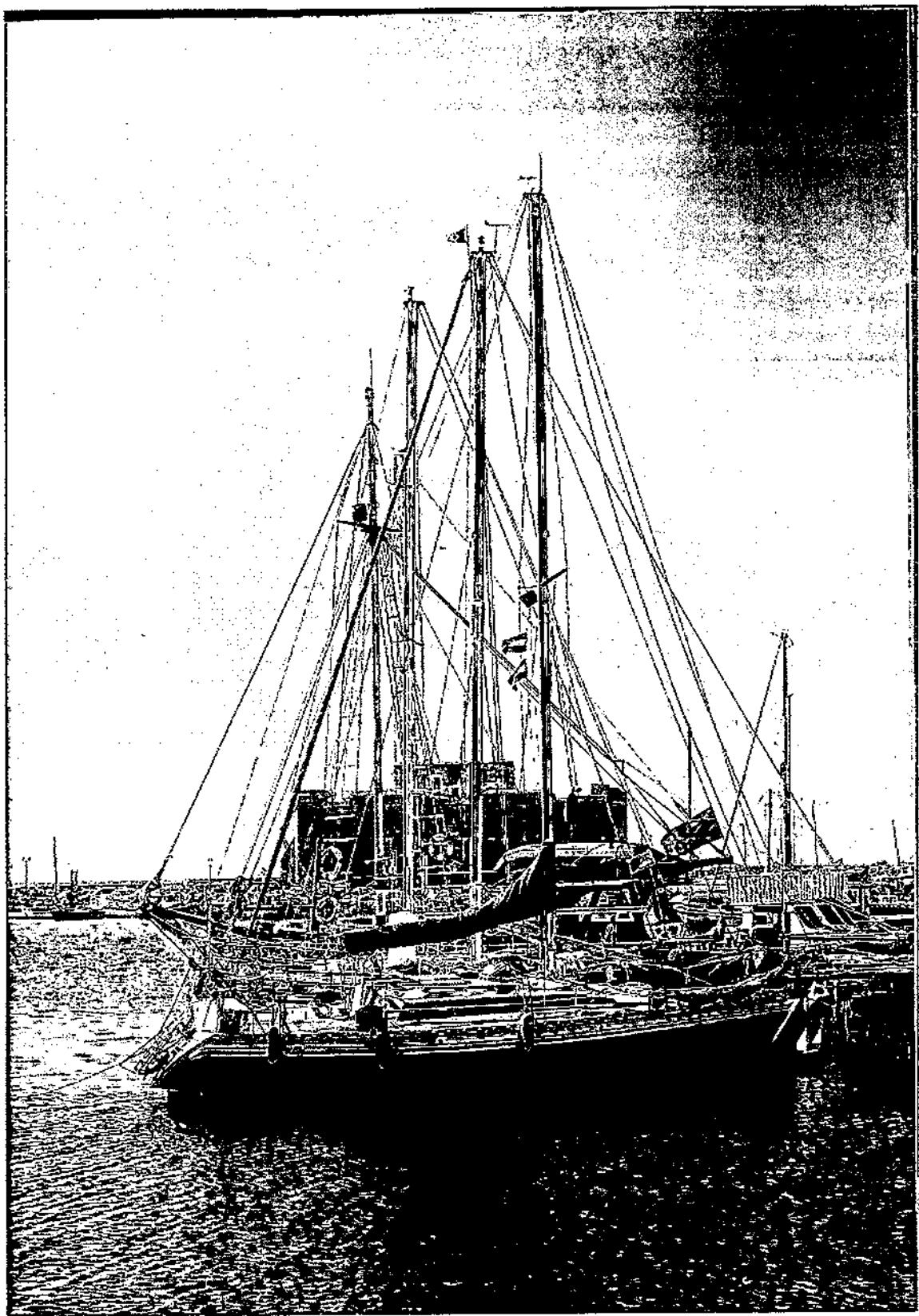
ΠΑΦΟΣ....Η ΓΕΝΕΤΕΙΡΑ ΤΗΣ ΘΕΑΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

Ολόκληρη η πόλη της Πάφου περιλαμβάνεται στον επίσημο κατάλογο της ΟΥΝΕΣΚΟ για την Πλαγκόσμια Πολιτιστική και Φυσική Κληρονομιά της. Στην αρχαιότητα, η Πάφος ήταν για ένα μεγάλο διάστημα η πρωτεύουσα της Κύπρου. Σήμερα είναι μια γοητευτική πόλη στα δυτικά παράλια της Κύπρου και ένας σημαντικότατος πόλος έλξης τουρισμού για την Κύπρο. Από το κέντρο της σύγχρονης πόλης μέχρι το γραφικό λιμάνι, καθώς και σ' όλο το μήκος της παραλίας, βρίσκονται αναρίθμητοι αρχαιολογικοί χώροι. Εδώ, σε μια ακτή αναδύθηκε από τη θάλασσα η Αφροδίτη, η Θεά του Έρωτα και της Ομορφιάς, και εδώ βρισκόταν το κέντρο λατρείας της. Η μαγεία της Θεάς διατηρείται σ' όλη την περιοχή. Η περιοχή της Πάφου περιβάλλεται από μια υπέροχη ακτή. Στο εσωτερικό και στα ορεινά μέρη, υπάρχουν ωραία μοναστήρια και γοητευτικά χωριά, όπου οι παραδόσεις και έθιμα διατηρούνται ζωντανά από τα πολύ παλιά χρόνια. Βόρεια της Πάφου βρίσκεται η Πόλη της Χρυσοχούς, μια ήρεμη και όμορφη πόλη (χρυσή γη, όπως υποδηλώνει και η ονομασία της) με θέα τον Κόλπο της Χρυσοχούς και γραφικό ψαρολίμανο στο Λατσί. Το τοπίο γύρω από την Πάφο, με τις κατάφυτες από μπανανιές περιοχές του και με φόντο τους πρόποδες της δυτικής οροσειράς του Τροόδους, είναι η είσοδος προς την χερσόνησο του Ακάμα. Μια περιοχή απαράμιλλης άγριας ομορφιάς με πανέμορφα φαράγγια, υπέροχες μαγευτικές τοποθεσίες που προκαλούν τον κάθε επισκέπτη της περιοχής για ένα περίπατο σ' αυτές.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ:

Επαρχιακό Αρχαιολογικό Μουσείο, Βυζαντινό Μουσείο, Μεσαιωνικό Φρούριο, Εκκλησία Αγίας Σολομονής, Αρχαιολογικό Πάρκο Κάτω Πάφου, Τάφοι των Βασιλέων, Τα Ψηφιδωτά της Πάφου, Ωδείο Πάφου, Σαράντα Κολόνες (κοντά στο λιμάνι), Βασιλική Παναγίας Λιμενιώτισσας, Εκκλησία της Παναγίας Χρυσοπολίτισσα, Εκκλησία της Θεοσκέπαστης, Τα “Λουτρά” στην Πάφο.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΦΟΥ: Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, Ναός Αγίας Παρασκευής, Ιερό της Αφροδίτης και τοπικό Μουσείο Παλαίπαφου, Πέτρα του Ρωμιού (Βράχος ή Ακτή της Αφροδίτης), Ναός Παναγίας Χρυσελεούσας (χωριό Έμπα), Μετόχι Μονής Κύκκου, Βασιλικές Αγίου Γεωργίου – “Βρύσες της Πέγειας”, Μάα – Παλαιόκαστρο, Μοναστήρι Αγίου Νεοφύτου, Λέμπα, Μονή Χρυσορρογιάτισσας, Ναός Αγίου Κηρύκου και Ιουλίτη, Ναός Παναγίας Χρυσελεούσας (χωριό Πολέμι), Μονή Παναγίας του Σίντη, Πάνω Παναγιά, Περιοχή Λαόνας, Πόλη Χρυσοχούς, Λουτρά της Αφροδίτης – Ακάμας,

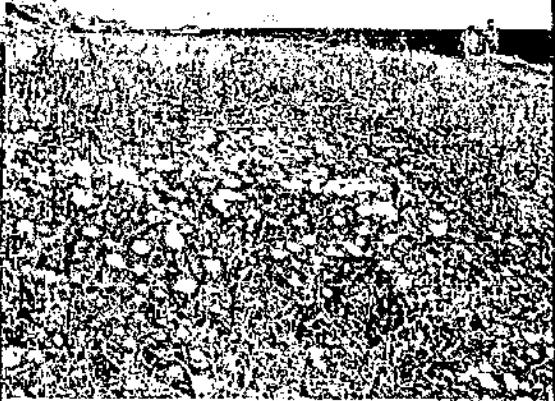
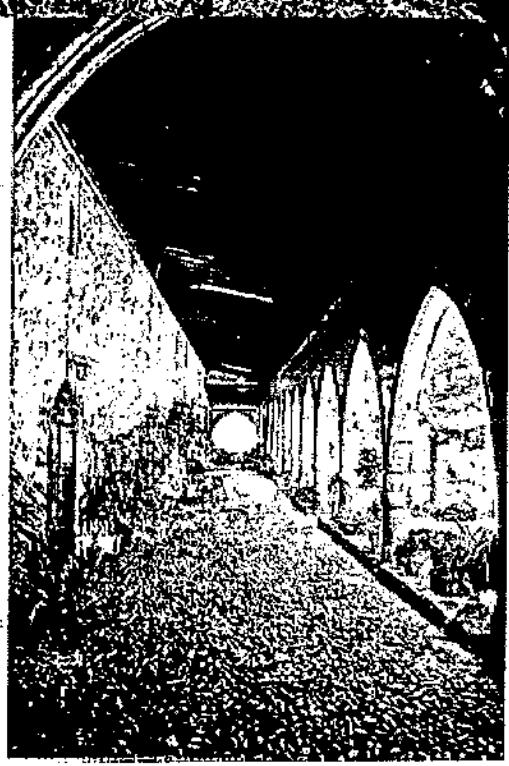
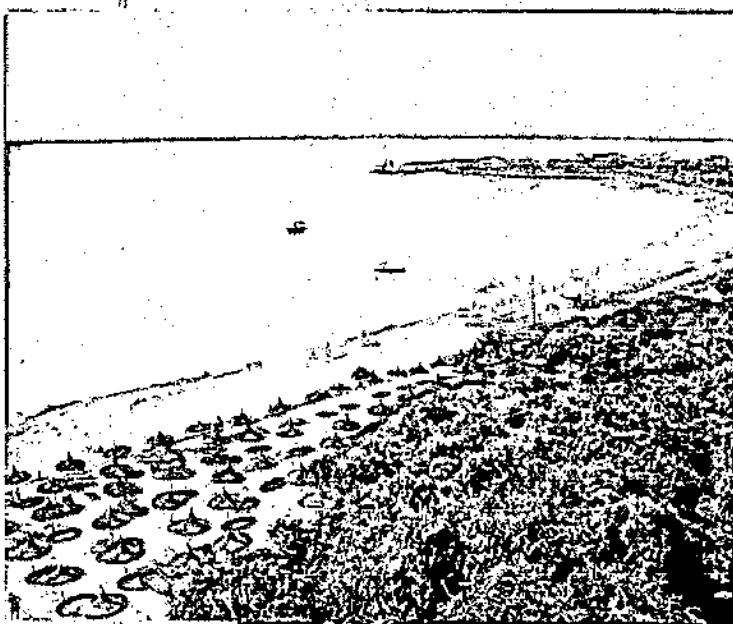

ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ, ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ, ΠΡΩΤΑΡΑΣ....ΟΙ ΧΡΥΣΕΣ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΕΣ

Χρυσές αμμουδερές ακρογιαλίες απλώνονται στην ανατολική γωνιά της Κύπρου, στην επαρχία Αμμοχώστου. Τα δημοφιλή κέντρα παραθερισμού της Αγίας Νάπας και του Παραλιμνίου που βρίσκονται στο ελεύθερο τμήμα της επαρχίας, είναι πραγματικός παράδεισος για όσους αγαπούν τη θάλασσα και τα θαλάσσια αθλήματα. Το μαγευτικό τοπίο της περιοχής περιλαμβάνει το μικρό ψαρολίμανο της Αγίας Νάπας και το Μεσαιωνικό μοναστήρι στο κέντρο του χωριού, εκατοντάδες ανεμόμυλους και πολλά βυζαντινά εκκλησάκια στην περιοχή Παραλιμνίου, Πρωταρά και στα γύρω χωριά. Η περιοχή έχει πλούσιες πατατοφυτείες και είναι γνωστή με το όνομα Κοκκινοχώρια, λόγω του χρώματος της γης. Από τα χωριά της γύρω περιοχής αυτής προέρχονται οι καλύτεροι ποιητές της Κύπρου.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ:

Παραλίμνι, Αγία Νάπα, Δερύνεια, Σωτήρα, Λιοπέτρι, Φρέναρος, Ποταμός του Λιοπετρίου,

ΤΡΟΟΔΟΣ.....Η ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΙΑ ΤΟΥ!

Η επιβλητική οροσειρά του Τροόδους ορθώνει την ψηλότερη κορυφή της πέρα από τα 1950 μέτρα και απλώνει τις κορυφογραμμές της στο μεγαλύτερο μέρος της νότιας και δυτικής Κύπρου. Οροσειρά μαγευτική προσφέρεται το καλοκαίρι σαν δροσερό καταφύγιο και το χειμώνα ντυμένη στα άσπρα, προσφέρει θαυμάσιες ευκαιρίες για χιονοδρομίες και άλλα χειμερινά αθλήματα. Οι πλαγιές του Τροόδους είναι κατάσπαρτες από ωραιότατα θέρετρα και πηγές, βυζαντινά μοναστήρια και εκκλησίες (εννέα από τις οποίες μάλιστα περιλαμβάνονται στον επίσημο κατάλογο της Ουνέσκο για την Παγκόσμια κληρονομιά), και γραφικά χωριά κτισμένα κλιμακωτά στις πλαγιές των βουνών που προσφέρουν ανεπανάληπτες ευκαιρίες να ζήσει κάποιος και αυτόν τον εναλλακτικό τρόπο ζωής που προσφέρει η παράδοση. Πληθώρα περιπάτων στα πανέμορφα μονοπάτια της φύσης προσφέρονται στον επισκέπτη, για να θαυμάσει τη χλωρίδα και την πανίδα του τόπου που είναι ενδιαφέρουσα και μοναδική, ενώ οι φυσικοί καταρράκτες της περιοχής είναι πανέμορφοι. Ειδικοί εκδρομικοί χώροι έχουν διαμορφωθεί κατάλληλα για τον μονοήμερο επισκέπτη που αναζητά το οξυγόνο των βουνών. Η ευωδιά της απαλής πρωινής δροσιάς στις ψηλές κορυφές, ο κρύος αέρας, η εξαίσια θέα και οι μελωδίες των πουλιών, κάνουν την παραμονή του κάθε επισκέπτη ένα πραγματικό ευχάριστο διάλειμμα στην καθημερινότητά του.

“Τ’ αιδόνια δε σ’ αφήνουνε να κοιμηθείς στις Πλάτρες”, έγραφε ο Γιώργος Σεφέρης στο περίφημο ποίημά του για την Ελένη.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ:

Πιτσούλιά, Λουβαράς, Αγρός, Παλαιχώρι, Πλατανιστάσα, Λαγουδέρα, Κουρδάλι, Σπηλιά, Πελέντρι, Κυπερούντα, Κοιλάδα της Σολέας, Κακοπετριά, Γαλάτα, Νικητάρι, Κοιλάδα της Μαραθάσας, Καλοπαναγιώτης, Μουτουλάς, Πεδουλάς, Τρία Παλαιά Μοναστήρια – Μονή Κύκκου, Μονή Τροοδίτισσας, Μοναστήρι Μέσα Ποταμού, Κρασοχώρια, Όμοδος, Φοινί, Κοιλάνι.

8.2 / ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ

Οι επισκέπτες στην Κύπρο έχουν να διαλέξουν από μια πολύ μεγάλη ποικιλία από χώρους διαμονής. Μπορούν να επιλέξουν να περάσουν τις διακοπές τους σε ένα αναπαλαιωμένο παραδοσιακό σπίτι σε κάποιο από τα γραφικά ορεινά χωριά του νησιού, ή να απολαύσουν την παραμονή τους στην Κύπρο σε ένα από τα εξαιρετικά ξενοδοχεία τριών, τεσσάρων ή πέντε αστέρων.

Στα ξενοδοχεία οι επισκέπτες απολαμβάνουν άνετους και ευχάριστους κοινόχρηστους χώρους, δωμάτια εξοπλισμένα με όλες τις ανέσεις και το υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης για το οποίο φημίζεται η Μεσόγειος. Τα περισσότερα διεθνή ξενοδοχεία (με τρία ή περισσότερα αστέρια) διαθέτουν τουλάχιστο μια πισίνα και συνήθως περισσότερα από ένα εστιατόρια. Πολλά ξενοδοχεία σερβίρουν πλούσιο μπουφέ κι έτσι οι επισκέπτες έχουν την ανεπανάληπτη ευκαιρία να γευτούν τις νοστιμότατες λιχουδιές που προσφέρει το νησί.

Πολλοί τουρίστες επιλέγουν να μείνουν σε οργανωμένα διαμερίσματα τα οποία αποτελούν την ιδεώδη λύση για όσους θέλουν να περάσουν περισσότερο χρόνο στο νησί, είναι μια πιο οικονομική λύση, και πάνω από όλα είναι τέλεια για όσους επιθυμούν πλήρη ελευθερία και ανεξαρτησία.

Η τεράστια ποικιλία τουριστικών καταλυμάτων που προσφέρει η Κύπρος καλύπτει κάθε επιθυμία των επισκεπτών, οι οποίοι μπορούν να επιλέξουν από τα πιο σύγχρονα και πολυτελή ξενοδοχειακά συγκροτήματα μέχρι και τις πιο ζεστές και μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις.

Οι τύποι καταλυμάτων περιλαμβάνουν:

- (α)Ξενοδοχεία
- (β)Οργανωμένα Διαμερίσματα
- (γ) Τουριστικά Χωριά
- (δ) Τουριστικές Επαύλεις
- (ε) Χώρους Κατασκήνωσης
- (στ) Παραδοσιακά Σπίτια (Ξενοδοχεία, Διαμερίσματα)
- (ζ) Τουριστικά Διαμερίσματα
- (η) Επιπλωμένα Διαμερίσματα

(θ)Μικρές Μονάδες
(ι)Ξενώνες Νεότητος

Τα περισσότερα Ξενοδοχεία και Οργανωμένα Διαμερίσματα διαθέτουν πισίνες, γήπεδα τένις, αθλητικές εγκαταστάσεις, σάουνα, κλιματισμό στα δωμάτια κλπ. Οι τιμές υπόκεινται στην έγκριση του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού. Τα περισσότερα καταλύματα προσφέρουν ειδικές τιμές εκτός της περιόδου αιχμής, συνήθως μεταξύ 16 Νοεμβρίου και 15 Μαρτίου, με εξαίρεση την περίοδο μεταξύ 20 Δεκεμβρίου και 6 Ιανουαρίου.

Σε όλα τα ξενοδοχεία ομιλούνται τα Αγγλικά. Σε πολλά ξενοδοχεία ομιλούνται και τα Γαλλικά και Γερμανικά.

Επιπρόσθετα οι Ξενώνες Νεότητος παραμένουν ανοιχτοί ολόχρονα, ενώ αξίζει να σημειώσω ότι στην Κύπρο δε διατίθεται διαμονή σε ιδιωτικές κατοικίες.

Οδηγός Ξενοδοχείων

Ο Οδηγός Ξενοδοχείων Κύπρου περιλαμβάνει τα Ξενοδοχεία και Τουριστικά Καταλύματα τα οποία έχουν εγγραφεί και ταξινομηθεί από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού σύμφωνα με τις πρόνοιες του Περί Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων Νόμου και Κανονισμών. Τα Ξενοδοχεία ταξινομούνται σε κατηγορίες από 5 ως 1 Αστέρα, Παραδοσιακά Ξενοδοχεία, «Ξενοδοχεία χωρίς Αστέρα» και «Ξενώνες», σε αντίθεση με τις κατηγορίες των Τουριστικών Καταλυμάτων που χωρίζονται σε Πολυτελή, Α', Β' και Γ' κατηγορίας (δηλαδή Οργανωμένα Διαμερίσματα, Τουριστικές Επαύλεις, Τουριστικά Χωριά, Αγροτουριστικά, και Χώροι Κατασκήνωσης). Όλα τα καταλύματα είναι καταχωρημένα κατά πόλη / περιοχή, τύπο, κατηγορία, και κατά αλφαριθμητική σειρά. Λεπτομέρειες για τους όρους διαμονής, τις τιμές, τις εκπτώσεις και τις διευκολύνσεις που προσφέρει η κάθε μονάδα περιλαμβάνονται στον Οδηγό, ο οποίος διατίθεται δωρεάν από όλα τα Γραφεία του ΚΟΤ στην Κύπρο και το εξωτερικό.

8.3 / ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ

Οι επισκέπτες που επιθυμούν να φτάσουν στην Κύπρο αεροπορικώς, μπορούν να εισέλθουν στη Δημοκρατία μόνο από τα δύο διεθνή αεροδρόμια, της Λάρνακα και της Πάφου.

Όλα τα αεροδρόμια στην κατεχόμενη μεριά της Κύπρου, που κρατιούνται παράνομα από τις τουρκικές δυνάμεις, 'έχουν ανακηρυχθεί, απαγορευμένα αεροδρόμια εισόδου και εξόδου , από την Κυπριακή Δημοκρατία, και κανένας επισκέπτης δεν μπορεί να εισέλθει ή να εξέλθει από τη Δημοκρατία .μέσω των αεροδρομίων αυτών.

Διεθνές Αεροδρόμιο Λάρνακας

Το αεροδρόμιο βρίσκεται 5χμ από την πόλη της Λάρνακας .

Διεθνές Αεροδρόμιο Πάφου

Το αεροδρόμιο βρίσκεται 15χμ από την πόλη της Πάφου.

Οι υπηρεσίες που προσφέρονται και στα δυο αεροδρόμια περιλαμβάνουν:

- 24ωρη υπηρεσία τουριστικών πληροφοριών
- ξένο συνάλλαγμα
- κρατήσεις σε ξενοδοχεία
- καρτοτηλέφωνα
- καταστήματα αφορολόγητων ειδών
- καφετέριες
- καταστήματα ειδών σουβενίρ
- υπηρεσίες μεταφοράς
- γραφεία ενοικιάσεως αυτοκινήτων
- ταχυδρομείο
- χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων

8.4 / ΜΑΡΙΝΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Η Μαρίνα Λάρνακας λειτουργεί με βάση τις πρόνοιες του Περι Μαρίνων Νόμου 4/77 και τις σχετικές αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου. Η διαχείριση, εκμετάλλευση και λειτουργία της, έχει ανατεθεί στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού από τον Ιούνιο του 1976.

Οι βασικές υπηρεσίες που παρέχονται στην Μαρίνα είναι οι ακόλουθες:

- Διευκολύνσεις για ασφαλή πρόσδεση σκαφών και σύνδεσή τους σε παροχές ηλεκτρικού ρεύματος και νερού.

- Ανέλκυση, καθέλκυση και επισκευή / συντήρηση σκαφών αναψυχής από ανεξάρτητες εταιρείες.
- Δίκτυο πυρασφάλειας με πυροσβεστικά σημεία συνδεδεμένα με κεντρικό σύστημα παροχής νερού υπό πίεση.
- Παροχή βιόθειας και ρυμούλκησης σκαφών.
- Παροχή ναυτικών πληροφοριών μέσω ασυρμάτου πολύ υψηλών θαλάσσιων συχνοτήτων (VHF).
- Συλλογή και απομάκρυνση σκυβάλων, άχρηστων μηχανελαίων, τοξικών αποβλήτων και υλικών των σκαφών.
- Παροχή μετεωρολογικών πληροφοριών και μετάδοση προειδοποιητικών δελτίων θύελλας σε συνεργασία με τη Μετεωρολογική Υπηρεσία.
- Παροχή γενικών πληροφοριών για τη Μαρίνα και την Κύπρο γενικά.
- Αυτόματη τηλεφωνική σύνδεση με όλα σχεδόν τα μέρη του κόσμου.
- Σύνδεση και παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) μέσω του διαδικτύου (internet).
- Διεκπεραίωση αλληλογραφίας και μηνυμάτων μέσω τηλεομοιότυπου (fax).
- Κτίριο κοινόχρηστων υπηρεσιών με αποχωρητήρια, ντους, πλυντήρια ρούχων και μίνι αποθηκευτικούς χώρους για τα
- σκάφη.

Η Μαρίνα διαθέτει επίσης καταστήματα πώλησης ειδών για σκάφη αναψυχής, snack bar, supermarkets, και κατάστημα αδοσμολόγητων ειδών.

Επιπρόσθετα από τα γραφεία Διοίκησης και τα καταστήματα, η Μαρίνα παρέχει χώρο για τη στέγαση των Γραφείων και τον ελλιμενισμό των ακάτων της Λιμενικής Αστυνομίας, τη στέγαση του Τελωνείου και χώρους για χρήση από Λειτουργούς του Τμήματος μετανάστευσης και του Υπουργείου Υγείας.

Τα δικαιώματα που καταβάλλονται για τον ελλιμενισμό των σκαφών αναψυχής ρυθμίζονται με σχετικούς κανονισμούς που υπόκεινται στην έγκριση της Βουλής των Αντιπροσώπων.

8.5 / ΕΚΔΡΟΜΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ-ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

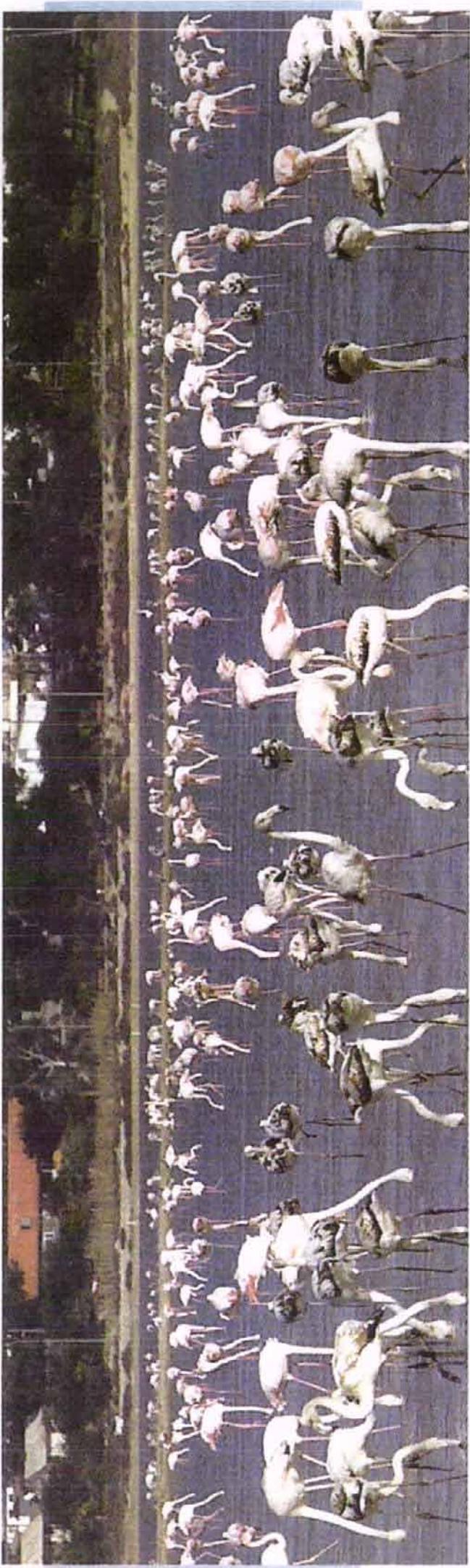
Όλοι οι Εκδρομικοί Χώροι είναι εξοπλισμένοι με χώρους στάθμευσης, αποχωρητήρια, πόσιμο νερό, τραπέζια και παγκάκια, εγκαταστάσεις για σούβλα και παιγνιδότοπο για τα παιδιά. Οι τοποθεσίες των εκδρομικών χώρων φαίνονται στο χάρτη.

Καθώς αυξάνεται η δημοτικότητα τους οι τοποθεσίες συντηρούνται, αναβαθμίζονται και επεκτείνονται κάθε χρόνο από το Τμήμα Δασών σε συνεργασία με τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού. Για να παραμείνουν ελκυστικοί και να διατηρηθούν τα επίπεδα εξυπηρέτησης, οι επισκέπτες καλούνται να σέβονται το περιβάλλον και να τηρούν τους κανονισμούς του Τμήματος Δασών.

Οι κατασκηνωτικοί χώροι στην Κύπρο είναι αδειούχοι από τον Κυπριακό οργανισμό τουρισμού και περιλαμβάνουν διευκολύνσεις όπως :

Μπάνια , τουαλέτες, εστιατόριο και οι οποίοι αναφέρονται παρακάτω:

- Κατασκηνωτικός χώρος Αγίας Νάπας
- Κάλυμνος-παραλιακή κατασκήνωση
- Κατασκηνωτικός χώρος Γεροσκήπου
- Κατασκηνωτικός χώρος Φεγγάρι
- Πόλης Χρυσοχούς
- Τροόδους

9....ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ

ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

Ο στρατηγικός στόχος του Οργανισμού στον τομέα της προβολής και δημοσιότητας είναι η καθιέρωση της Κύπρου ως ενός μοναδικού, ποιοτικού τουρισμού στην Ανατολική Μεσόγειο που προσφέρει ένα ολοκληρωμένο τουριστικό προϊόν που επεκτείνεται πέρα από την προσφορά ήλιου και θάλασσας.

9.1 / ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ

Στα πλαίσια της αναθεωρημένης Στρατηγικής Τουριστικής Ανάπτυξης 2003 – 2010 ο Οργανισμός άρχισε τη συστηματική υλοποίηση της Στρατηγικής Μάρκετινγκ εφαρμόζοντας ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα επικοινωνίας και δραστηριοτήτων με στόχο την επανατοποθέτηση της Κύπρου με μία ενιαία και μοναδική εικόνα στον τουριστικό χάρτη.

Η στρατηγική επικοινωνίας περιλαμβάνει μια σειρά ενεργειών, οι οποίες προωθούν άμεσα το τουριστικό προϊόν της Κύπρου, όπως η διεξαγωγή διαφημιστικών εκστρατειών, η διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής, η φιλοξενία στην Κύπρο τουριστικών επαγγελματιών, δημοσιογράφων και άλλων προσωπικοτήτων και η συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις. Ιδιαίτερη σημασία το 2004 δόθηκε στον Τουρισμό Συνεδρίων και Κινήτρων μετά και τα πορίσματα εξειδικευμένων μελετών και στον Τουρισμό Ειδικών Ενδιαφερόντων και κυρίως για τον Αθλητικό και Θρησκευτικό Τουρισμό, τους Περιπατητές και τον Τουρισμό Τρίτης Ηλικίας.

Όλες οι πιο πάνω ενέργειες υποστηρίζονται από τα κατάλληλα έντυπα, οπτικοακουστικά και ηλεκτρονικά μέσα προβολής περιλαμβανομένης και της συνεχούς αναβάθμισης της ιστοσελίδας του Οργανισμού.

Ο Οργανισμός προσδίδει επίσης μεγάλη σημασία στην καλλιέργεια άριστων σχέσεων με τους τουριστικούς επαγγελματίες και τα ΜΜΕ τόσο στο εσωτερικό όσο και στις χώρες - πηγές τουρισμού μέσα στα πλαίσια των προσπαθειών του για προώθηση του τουριστικού προϊόντος.

9.2 / ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Κατά το 2004 υλοποιήθηκε διαφημιστική εκστρατεία σε 20 αγορές / πηγές τουρισμού με στόχο την αναζωογόνηση του καταναλωτικού ενδιαφέροντος για την Κύπρο και την προώθηση των κρατήσεων πάντα μέσα στα πλαίσια του γενικότερου στρατηγικού στόχου της επανατοποθέτησης της Κύπρου ως τουριστικού προορισμού. Η διαφημιστική εκστρατεία περιλάμβανε τηλεοπτική διαφήμιση, καταχωρήσεις στον τύπο και εξωτερική διαφήμιση. Παράλληλα πραγματοποιήθηκε διαφημιστική εκστρατεία στα διεθνή τηλεοπτικά δίκτυα CNN International και Eurosport με στόχο την ενίσχυση της πιο πάνω διαφημιστικής εκστρατείας. Η εκστρατεία από αυτά τα διεθνή τηλεοπτικά δίκτυα είχε ιδιαίτερη σημασία για τις αγορές εκείνες στις οποίες διατέθηκαν μικρότερα ποσά για διαφήμιση ή/ και δεν καλύπτονταν με τηλεοπτική διαφήμιση.

Κατά το 2004 συνεχίστηκε η συνεργασία με τον διαφημιστικό οίκο, Scholz & Friends και χρησιμοποιήθηκε η νέα δημιουργική ιδέα, η οποία χρησιμοποιεί το σλόγκαν « Κύπρος το νησί για όλες τις εποχές».

Επίσης κατά το 2004 πραγματοποιήθηκε διαφημιστική εκστρατεία στην Κύπρο για την οποία χρησιμοποιήθηκε το σλόγκαν « Κύπρος , άλλο να τη ζεις και άλλο να τη χαίρεσαι», με στόχο την προώθηση του εσωτερικού τουρισμού.

Εντός του 2004 ολοκληρώθηκε και ο σχεδιασμός για την διαφημιστική εκστρατεία του Οργανισμού για το 2005 σε 20 χώρες. Αποφασίστηκαν η στρατηγική και οι στόχοι της εκστρατείας, οι χώρες στις οποίες θα πραγματοποιηθεί εκστρατεία, τα ποσά που θα διατεθούν και τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν. Ετοιμάστηκαν οι γενικοί και τεχνικοί όροι και ζητήθηκαν προσφορές για τον σχεδιασμό και την αγορά χώρου / χρόνου στα ΜΜΕ και ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση και κατακύρωση των προσφορών. Σημειώνεται ότι για πρώτη χρονιά οι όροι

προσφορών προσαρμόστηκαν στις πρόνοιες της νέας νομοθεσίας, η οποία είναι εναρμονισμένη στα πρότυπα της Ε.Ε.

Επιπρόσθετα των πιο πάνω συνεχίστηκε η καταχώρηση μεμονωμένων διαφημίσεων για την υποστήριξη ειδικών αφιερωμάτων για την Κύπρο και ο Οργανισμός συνεργάστηκε με τους οργανωτές ταξιδιών για τη διαφήμιση και προβολή της Κύπρου.

9.3 / ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Ο Οργανισμός συνέχισε και το 2004 να καταβάλλει ιδιαίτερες προσπάθειες για αναβάθμιση των εκδηλώσεων προβολής και δημοσίων σχέσεων που διοργανώνει. Προς την κατεύθυνση αυτή προωθήθηκε η συνεργασία με οίκους δημοσίων σχέσεων σε σημαντικές αγορές και η ενίσχυση των γραφείων εξωτερικού με εξειδικευμένο προσωπικό. Όλες οι εκδηλώσεις προβολής που είναι ένα σημαντικό εργαλείο προγραμματισμού και παρακολούθησης των δραστηριοτήτων του Οργανισμού στον τομέα της Προβολής. Διοργανώνεται ένα μεγάλο φάσμα εκδηλώσεων όπως κυπριακές βραδιές / κυπριακές εβδομάδες, παρουσιάσεις ή εκπαιδευτικά σεμινάρια (workshops), παρουσιάσεις για την Κύπρο σε μια σειρά από πόλεις (roadshows), ειδικές εκδηλώσεις προβολής της Κύπρου σους καταναλωτές, ημέρες πληροφόρησης του κοινού σε ταξιδιωτικά γραφεία, παρουσιάσεις σε εξειδικευμένες ομάδες για θέματα τουρισμού ειδικών ενδιαφερόντων, κ.ά.

Παράλληλα τα γραφεία του Οργανισμού συμμετέχουν και σε εκδηλώσεις που διοργανώνονται από οργανωτές ταξιδιών, άλλους τουριστικούς επαγγελματίες, φορείς, κ.λ.π.

10....ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Όλα τα παραπάνω στοιχεία μαρτυρούν πως το νησί της Κύπρου αποτελεί ένα σημαντικότατο τουριστικό προορισμό στην ολοένα πιο ανταγωνιστική περιοχή της Μεσογείου και γενικότερα της Ευρώπης.

Αυτό άλλωστε αποδεικνύεται από την μέχρι τώρα αυξανόμενη πορεία του νησιού στον τομέα του τουρισμού. Οι χρονικές περίοδοι στις οποίες παρατηρήθηκε κάμψη του τουρισμού (π.χ. πόλεμος 1974), δεν στάθηκαν ικανές να μειώσουν την περαιτέρω ανάπτυξη του νησιού, αλλά ούτε και να αφαιρέσουν από το νησί την κυρίαρχη θέση που κατέχει στον τουριστικό χάρτη τα τελευταία χρόνια.

Η πληθώρα όμως των τουριστικών προορισμών στη σημερινή εποχή επιβάλλει τη συνεχή προσπάθεια από όλους τους αρμόδιους φορείς για μελέτη και εύρεση τρόπων, για καθιέρωση της Κύπρου ως έναν μοναδικό προορισμό, ευρείας προσφοράς τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΩΤ

ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

	Ενέργειες		Χρονοδιάγραμμα				Σχόλια ~ Παρατηρήσεις
			2003	2004	2005	2006	
I	ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ						
A.	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΥΠΑΘΕΡΟΥ - ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ						
1.	Ετοιμασία μελέτης (Master Plan) για την ανάπτυξη του τουρισμού στην ύπαιθρο.						Η μελέτη εντάσσεται στην προεργασία που απαιτείται για αποτελεσματική εφαρμογή του Προγράμματος που υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την περιφερειακή ανάπτυξη (Διαρθρωτικά Ταμεία - Στόχος 2).
"	Ετοιμασία δρών και προδιαγραφών	Okt - Δεκεμβ.	A' εξάμηνο	A' εξάμηνο	A' εξάμηνο		
"	Παρακολούθηση της ετοιμασίας της Μελέτης						
"	Οριστικοποίηση κριτήριων αξιολόγησης αιτήσεων για έργα στης περιοχές του Στόχου 2 και των προτεραιοτήτων των δράσεων με βάση τα πρόβλημα της Μελέτης.						
2.	Επενδυτικό Σχέδιο Αγροτουρισμού και Συνδρόμων Δραστηριοτήτων (MME) για τις περιοχές της υπαίθρου που εντάσσονται στο Στόχο 2 (Σχέδιο Κινήτρων)						Το Σχέδιο θα συγχρηματοδοτηθεί από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε. (ΕΤΠΑ)
"	Συμμετοχή στην ομάδα Εργασίας για διαμόρφωση του Σχεδίου.	Okt - Δεκεμ.	j	j	j	j	
"	Συμμετοχή σε επιπροπές που θα συσταθούν για αλοποίηση των προγραμματισμένων δράσεων.						

		2003	2004	2005	2006	2007-2010
3. Καταρισμός και γλωποίηση σχεδίου Δράσης ΚΟΤ.		A' τρίμηνο				
4. Ενημέρωση και διαφώνηση για κινητοποίηση των Τοπικών Αρχών και Φορέων στην Υπαιθρο.		A' τρίμηνο				Θα γίνει σε συνεργασία με Υπουργείο Εσωτερικών και Επαρχιακές Διοικήσεις.
Β. ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ						
1. Συμπληρωματικές εργασίες και έκδοση έντυπου αλικού για τη Διαδρομή Αφροδίτη.		A' τρίμηνο				
2. Διερεύνηση επιλογών για τη διαχείριση και προβολή θεματικών διαδρομών.		A' τρίμηνο	B' εξάμηνο	V	V	Οι διαδρομές προτίθηκαν και στα πλαίσια του Προγράμματος που ετοιμάστηκε για την περιφερειακή ανάπτυξη (Στόχος 2 των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε.).
3. Διαδρομή με θέμα το Κρασί.						
4. Διαδρομή με θέμα τα Μοναστήρια και τις Εκκλησίες της Κύπρου.		B' εξάμηνο	V	V	V	V
5. Δημιουργία δύο ακόμα θεματικών διαδρομών.						
6. Οργάνωση σύνθετων διαδρομών						
▪ Σχεδιασμός, ετοιμασία πληροφοριακού αλικού, σηματοδότηση κλπ.						

Γ. ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ (ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ)		2003	2004	2005	2006	2007	2010
1. Ευρωπαϊκό Μονοπάτι Ε4 · Ολοκλήρωση και λειτουργία · Έκδοση φυλλαδίου - Οδηγού	J	A' εξόμηνο J					
2. Διάνοιξη 3-4 νέων θεματικών μονοπατών.							
3. Ετοιμασία Σχεδίου Δημιουργίας νέων μονοπατών σε συνεργασία με Τμήμα Δασών.	J	A' εξόμηνο J					
4. Διάνοιξη και λειτουργία των νέων μονοπατών που θα προβλέπονται στο Σχέδιο.							
Δ. ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ							
1. Ετοιμασία εισηγήσεων για εμπλουτισμό / διεμόνιση και διαφοροποίηση των οργανωμένων εκδρομών. 2. Ετοιμασία προγράμματος Επιμόρφωσης Ξεναγών και Τουριστικών Αντιπροσώπων για τις νέες εκδρομές.		A' εξόμηνο A' εξόμηνο					
Ε. ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - (ΧΩΡΟΙ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ)							
1. Αξιολόγηση πορισμάτων Μελέτης για τη δημιουργία υποδομής. 2. Ετοιμασία Σχεδίου Δράσης με βάση τα προϊσματα της Μελέτης.	J			A' τριμήνο			

		2003	2004	2005	2006	2007-2010
		A'	τρίμηνο			
3. Υιοθέτηση κριτήρων για χρήση χώρων Ιστορικού ενδιαφέροντος.						
ΣΤ. ΥΠΟΔΟΜΗ ΓΙΑ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ						
1. Ετοιμασία Σχεδίου Δράσης για την ανάπτυξη και διαχείριση προϊόντος για αθλήματα προτεραιότητας.	✓					
2. Υλοποίηση ενεργειών.						
3. Αξιολόγηση εφαρμογής υφιστάμενου Σχεδίου Κινήτρων για δημιουργία αποδομής για λήψη σπόφασης για συνέχιση ή/και αναθεώρηση του.			✓	Α' τρι- μήνο		
Z. ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΑΘΛΗΜΑΤΑ						
Ετοιμασία Σχεδίου Δράσης για αναβίωμα και βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών		A'	εξάμηνο			
H. ΠΑΡΑΚΤΙΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ						
Αξιολόγηση υφιστάμενου προϊόντος και υποβολή εισηγήσεων για αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρονται.		A'	εξάμηνο			
Θ. ΓΗΠΕΔΑ ΓΚΟΛΦ						
Μελέτη υφιστάμενης πολιτικής και ετοιμασία εισηγήσεων για αναθεώρηση / διαφοροποίηση.	✓					

		2003	2004	2005	2006	2007	2010
I. ΜΑΡΙΝΕΣ							
1. Διαβουλεύσεις με το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για καθορισμό του ρόλου του ΚΟΤ στο θέμα της λειτουργίας και εποπτείας Μαρίνων.		B' τρίμηνο					
2. Εισήγηση για δημιουργία δάλλων υποδομής για την ανάπτυξη του Ναυτικού Τουρισμού		Γ- τρίμηνο					
K. ΆΛΛΑ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ (Θεραπεικά πάρκα, Wellness-Pampering & Spa, Καζίνο, κλπ.)							
1. Επομεσιά Μελετών και Σχεδίων Δράσης για καθοδήγηση υποβοήθηση ιδιωτικού τομέα για ανάληψη επενδύσεων, (α) Ετοιμασία δρών ενταής. (β) Γροκήρωση και ανάθεση (γ) Επομεσιά Μελετών		A' εξάμηνο B' εξάμηνο					
2. Επομεσιά Σχεδίου Κινήτρων για ενθάρρυνση ανάπτυξης επενδύσεων.		J	J	J	J	J	J
3. Έγκριση και εφαρμογή Σχεδίου Κινήτρων.							

11. ΔΙΑΜΟΝΗ

	2003	2004	2005	2006	2007..2010
1. Ετοιμασία πρότασης για αναθεώρηση απόφασης Υπουργικού Συμβουλίου για ρύθμιση δημιουργίας ξενοδοχειακών κλινών.		A' εξάμηνο			Για την ετοιμασία πης πρότασης θα γίνουν διαβουλεύσεις με Τμήμα Πολεοδομίας και φορείς του Ιδιωτικού Τομέα.
2. Αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου που ρυθμίζει τη δημιουργία και λειτουργία των τουριστικών καταλυμάτων, (σύστημα κατάταξης, εισαγωγή ποιοτικών κριτηρίων, νέες Μορφές /ήπαι καταλυμάτων κλπ.)					Περιλήφθηκε στο ΕΣΔΑ.
(α) Ετοιμασία πρότασης (β) Διαβουλεύσεις για εμπλεκόμενους φορείς	j	A' εξάμηνο B' εξάμηνο			
(γ) Υποβολή Νομοσχεδίου και προσχεδίων Κανονισμών στο Υπουργικό Συμβούλιο					Τα Σχέδια Κινήτρων περιληφθηκαν στο ΕΣΔΑ και θα προωθηθούν νοούμενου ότι θα εγκριθούν οι αναγκαίες πιστώσεις.
(α) Ετοιμασία Σχέδιων Κινήτρων για αναβάθμιση /απόσυρση κλινών (β) Προκήρυξη /ανάθεση μελέτης	j	A' τρίμηνο			Είναι απαραίτητη η συνεργασία του ΚΟΤ με το Τμήμα Πολεοδομίας και τους φορείς του Ιδιωτικού Τομέα.
(γ) Ετοιμασία μελέτης (δ) Αξιολόγηση μελέτης και ετομασία σχεδίων κινήτρων		B' τρίμηνο Γ+Δ' τρίμηνο	j	j	j
(ε) Εφαρμογή					

		2003	2004	2005	2006	2007	2007 - 2010
4. Μελέτη για τη ρύθμιση των αυθαίρετων επεκτάσεων στα υφιστάμενα τουριστικά καταλύματα και πρόβληψη παραδομών φαινομένων.							Είναι απαραίτητη η συνεργασία του Τμήματος Πολεοδομίας με τον ΚΟΤ.
(α) Προκήρυξη προσφορών για μίσθιση υπηρεσιών αρχιτεκτόνων και ανάθεση	J	A' εξάμηνο εξάμηνο	B' εξάμηνο				
(β) Υλοποίηση εργασίας							
(γ) Προώθηση υλοποίησης ευρημάτων της έρευνας							
5. Μελέτη για της επιδράσεις στον τουρισμό από την ενθάρρυνση απόκτησης ακίνητης ιδιοκτησίας (διέμερη κατοικία) από μη κατοικους Κύπρου.		A' τριμήνο B' τριμήνο Γ'					
(α) Ετοιμασία δρών εντολής για ανάθεση διεξαγωγής της Μελέτης.							
(β) Προκήρυξη και ανάθεση							
(γ) Ετοιμασία της Μελέτης							
(δ) Υποβολή πρότασης για διαμόρφωση πολιτικής							
111. ΔΙΑΤΡΟΦΗ							
1. Αναθεωρηση θεσμικού πλαισίου που ρυθμίζει τη δημιουργία και λειτουργία Κέντρων Αναψυχής		B' εξάμηνο					Περιλήφθηκε στο ΕΣΑ.
2. Ετοιμασία σχεδίου κινήτρων για αναβάθμιση /εξυγίανση επιστημονικών επιχειρήσεων.		B' εξάμηνο					Περιλήφθηκε στο ΕΣΑ. Θα πρωθηθεί νομομένου ότι θα εγκριθούν οι απαραίτησης πιστώσεις.
3. Εφαρμογή Σχεδίου κινήτρων		J	J				

	2003	2004	2005	2006	2007	2010
4. Μελέτη για την καθιέρωση συστήματος αξιολόγησης επιστητικών επιχειρήσεων και ετοιμασία και κυκλοφορία οδηγού καλού φαγητού.						Περιλήφθηκε στο ΕΣΑ.
~ Ετοιμασία δρών / ανάθεση / διεξαγωγή	B'					Ο πρώτος Οδηγός προγραμματίζεται να κυκλοφορήσει μέχρι τέλους του 2005. Θα εκδιδεται αυτή διετία.
5. Πρόγραμμα ανάδειξης Κυπριακής Παραδοσιακής Κουζίνας.	εξάμηνο					Το Πρόγραμμα ετοιμάστηκε σε συνεργασία με το ΑΕΙΚ και άλλους φορείς και εξαγγέλθηκε σε πλοτική βάση για Ταβέρνες. Στα πλαίσια του Προγράμματος έγινε καταγραφή παραδοσιακών συνταγών και επεξεργάσια προτύπων.
(α) Αξιολόγηση αιτήσεων που υποβλήθηκαν και ένταξη των επιλεγμένων επιχειρήσεων (περίπου 15) στο Πρόγραμμα.	Δ'					
(β) Εκπαίδευση και επιμόρφωση των επιλεγμένων επιχειρηματιών σε θέματα παραδοσιακού εδεσματολογίου και διακρατικής / διαμόρφωσης χώρου.	τρίμηνο	A.	εξάμηνο			
(γ) Επέκταση Προγράμματος με τη συμπεριληψη και άλλων καπνογριών επισποτικών επιχειρήσεων.	B'	V	V	V		
VI. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	εξάμηνο					
1. Μελέτη για την ετοιμασία Σχεδίου Δράσης για την ανάπτυξη / δημιουργία υποδομής και προγραμματισμό διοργανώσεων εκδηλώσεων πολιτισμού, καλλιτεχνικού και αθλητικού περιεχομένου συμπεριλαμβανομένων mega events.					Γ	τρίμηνο
(α) Ετοιμασία δρών, προκήρυξη και ανάθεση.					Δ'	τρίμηνο
(β) Ετοιμασία Μελέτης.					V	
2. Γίνεται προεργασία σε συνεργασία με Διεθνή Οργανισμό για αξιοποίηση της δυνατότητας καθεξωσης και διεξαγωγής σημαντικού προγράμματος.						

Ενέργειες	Χρονοδιάγραμμα						Σχέλια - Παραπορήσεις
	2003	2004	2005	2006	2007	2010	
I. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ							
1. Διεξαγωγή Μελέτης η οποία θα καλύψει τα ακόλουθα:							
(α) Καθορισμός των ποιοτικών και ποσοτικών αναγκών της Τουριστικής Βιομηχανίας κατά τομέα δραστηριότητας, ειδικότητες και επίπεδα.		B' εξάμηνο					Η Μελέτη θα γίνει από το Υπουργείο Εργασίας σε συνεργασία με ΚΟΤ, ΑΑΔΔ, Γραφείο Προγραμματισμού. Ο ΚΟΤ θα συγχρηματοδοτήσει τη Μελέτη.
(β) Αξιολόγηση προσφερόμενων εκπαιδευτικών προγραμμάτων (ειδικότητες και συνεισφορά στην συγκράτησης).							
(γ) Αξιολόγηση επιμορφωτικών προγραμμάτων και εισηγήσεις για διεύρυνση με στόχο να καλυφθεί όλο το φάσμα των εργαδοτομένων καθώνς και νέων τομείς και ειδικότητες.							
2. Διεξαγωγή μελέτης για διαπίστωση των λόγων αποχώρησης προσαντούχων υπαλλήλων από τη Ξενοδοχειακή Βιομηχανία.							Θα γίνει διαβούλευση με ΑΞΙΚ για να αναλύσει τη μελέτη.
3. Ακαδημία Τουρισμού							σ ρόλος και τρόπος λειτουργίας της Ακαδημίας, θα καθοριστεί με βάση τα ευρήματα της Μελέτης για την ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού
Προκαταρκτική διερεύνηση		j					
Καθορισμός του ρόλου και τρόπου λειτουργίας της Ακαδημίας		j					
4. Καθορισμός και έλεγχος ελάχιστων προσόντων για αποσχόληση αλλοδαπών στην τουριστική βιομηχανία. Θεσμοθέτηση υποχρεωτικού εισαγωγικού προγράμματος για όλο το νεοεισερχόμενο αλλοδαπό προσωπικό.		B' εξάμηνο				Συνεργασία με ΑΞΙΚ, ΑΑΔΔ, Υπουργείο Εργασίας	

	2003	2004	2005	2006	2007	2007 - 2010
5. Μελέτη για επέκταση του υφιστάμενου Σχεδίου κινήτρων για ενθάρρυνση της πλεοδόχειακής και Επισποτικής Bioμηχανίας για εφαρμογή συστημάτων ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης.		B' εξάμηνο				
6. Εφαρμογή νέου διευρυμένου Σχεδίου Κινήτρων για αυστηρότερα ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης.					V	Ο ΚΟΤ θα συνεργαστεί με φορείς διατίτσιτευσης.
7. Έρευνα για την επιμέτρηση του βαθμού ικανοποίησης των Επισκεπτών και την αξιολόγηση των διαφόρων πτυχών του τουριστικού προϊόντος.		A' τρίμηνο B' τρίμηνο Γ' τρίμηνο				Η Έρευνα θα επαναλαμβάνεται ώστε να παρακολουθείται ο βαθμός επίτευξης των στόχων του Στρατηγικού Σχεδίου.
(α) Διερεύνηση τρόπων διεξαγωγής της Έρευνας και εποιμανία δρών εντολής για ανάθεση. (β) Προκήρυξη και ανάθεση						
(γ) Εποιμανία της Μελέτης						
11. ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ		A' τρίμηνο				
1. Δημιουργία τράπεζας πληροφοριών (data bank) για τιμές ανταγωνιστικών προορισμών κατά οικορά, τημήμα πελατείας και εποχή.						
2. Σύσταση Ομάδας με συμμετοχή εκπροσώπων των Συνδέσμων Ξενοδόχων, Ταξιδιωτικών Πρακτόρων και Συνδέσμων Αεροπορικών Εταιρειών για παρακολούθηση του θέματος της τιμολογιακής πολιτικής.	A' εξάμηνο				Τα μέλη της Ομάδας θα αλληλοενημερώνονται για οποιεσδήποτε εξελίξεις, θα ανταλλάσσουν απόψεις και θα έχουν την ευθύνη της καθοδήγησης των μελών των Συνδέσμων τους με στόχο την καθερωση σωστής τιμολογιακής πολιτικής για την επίτευξη του στόχου της αύξησης της κατά δισμού δαπάνης και προστέλκυσης των επιλεγμένων τημημάτων της πλεατείας.	

Ενέργειες		Χρονοδάγματα					Σχόλια - Παραπρήσεις	
	Ενέργειες	2003	2004	2005	2006	2007-2010		
Σημαντική Επικοινωνίας								
1. Ετοιμασία και υλοποίηση τριετούς προγράμματος μάρκετινγκ.	J	J	J	J	J	J	Έγινε αρχικά για το 2001-2003. Θα ετοιμαστεί για το 2004-2006 και θα αναθεωρείται σε επόμενα βάση	
2. Ετοιμασία επήσιου σχεδίου δράσης.	J	J	J	J	J	J		
3. Λειτουργία συστήματος παρακολούθησης των εξελίξεων στης τουριστικές αγορές σε σχέση με τα κριτήρια εφάρχησης αγορών και τυμπάτων.	J	J	J	J	J	J		
4. Έναρξη νέας εκστρατείας επικοινωνίας με βάση την επαναποποθέτηση.	J	J	J	J	J	J		
5. Προώθηση στρατηγικής επικοινωνίας και branding που θα καλύψουν όλους τους τομείς επικοινωνίας (π.χ. εκθέσεις, προβολή μέσων κλπ).	J	J	J	J	J	J	Συνεχής εργασία. Η πρώτη φάση της έρευνας αποδοτικότητας διαφημιστικής εκπροσότερας έγινε για την περίοδο Χειμώνα 2003 - καλοκαίρι 2004 στις αγορές Ηνωμένου Βασαντού, Γερμανίας, Ρωσίας, Ελλάδας, Γαλλίας.	
6. Μέτρηση αποτελεσματικότητας διαφημιστικής εκπροσότερας του οργανισμού.	J	J	J	J	J	J		
7. Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας διλλων ενεργειών μάρκετινγκ	J	J	J	J	J	J		
του ΚΟΤ.								

	2003	2004	2005	2006	2007	2010
8. Ετοιμασία πλαισίου συνεργασίας με φορείς του εξωτερικού και δομών αλληλοενημέρωσης στον τομέα του μάρκετινγκ, διαφήμισης, προβολής και δημοσίων σχέσεων.						
Εφαρμογή συστήματος.	j	j	j	j	j	
9. Εφαρμογή ευελικτής πολιτικής φιλοξενίας που συνδέει με στρατηγικούς στόχους για προσελκυση επιλεγμένων τημάτων.	j	j	j	j	j	
10. Διεύρυνση και αξιοποίηση ηλεκτρονικού μάρκετινγκ.	j	j	j	j	j	
11. Δημιουργία Συστήματος Διαχείρισης Προσφιλιών			j	j	j	
Στρατηγική Πληροφόρησης						
Ανάπλαση των γραφείων πληροφοριών και προβολή νέας εικόνας.	j	j				
Στρατηγική Διανομής						
1. Εφαρμογή νέας πολιτικής συνεργασίας με τουριστικούς επαγγελματες του εξωτερικού.						
2. Διεύρυνση και αξιοποίηση ηλεκτρονικού μάρκετινγκ για την προώθηση τουρισμού Αττικών Διευθετήσεων.			j			

Ενέργειας	2003	2004	2005	2006	2007	2010
Ανάπτυξη Αγορών / Πμημάτων Αγορών						
1. Συστηματική διερεύνηση αγορών και τμημάτων αγορών.	J	J	J	J	J	
2. Ενέργειες προβολής και προώθησης επιλεγμένων τμημάτων αγορών όπως για παραδειγματικό:						
· Α γροτουρισμός / Τουρισμός Υπαίθρου Αθλητικός τουρισμός	J	J	J	J	J	
· Κρουαζιέρες Συνεδριακός τουρισμός	J'	J	J	J	J	
3. Παρακολούθηση των εξελίξεων στις αερομεταφορές σε σχέση με το βαθμό ευπηρέτησης των αγορών και τημέρων προτεραιότητας	J	J	J	J	J	

Εποχή	2003	2004	2005	2006	2007	2010		
							Οργάνωση Μάρκετινγκ	Συνολικός
1. Επανακαθορισμός του ρόλου των γραφείων εξωτερικού και εισαγωγή συστήματος αξιολόγησης της αποδοτικότητάς τους στα πλαίσια της νέας στρατηγικής και δουμής. Εφαρμογή συστήματος.	j				j			
2. Επανακαθορισμός του ρόλου των γραφείων εξωτερικού και εισαγωγή συστήματος αξιολόγησης της αποδοτικότητάς τους στα πλαίσια της νέας στρατηγικής και δουμής. Εφαρμογή συστήματος.	j	j			j			
3. Ηθανή αύσταση Convention and Visitors Bureau.	j	j	j	j	j		Αποτελεί εισήγηση της μελέτης για την προώθηση του Συνεδριακού Τουρισμού Κινήτρων η οποία αξιολογείται προκειμένου να ληφθούν αποφάσεις.	

		ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ	
Φορείς /Χρονοδιαγραμματα	Ενέργειες	Φορείς /Χρονοδιαγραμματα	Ενέργειες
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	Εviaίος Φορέας Αμεση προτεραιότητα	Διαμόρφωση Περιφερειακών Στρατηγικών Τουρισμού που να συμπεριλαμβάνει τις επιμέρους στρατηγικές που θα συνάθουν με τα πλαίσια της Στρατηγικής για τον Τουρισμό.	Από την πιο πάνω Περιφερειακή Στρατηγική Τουρισμού, θα προέλθει και η διαμόρφωση της Στρατηγικής Μάρκετινγκ για κάθε περιοχή /περιφέρεια.
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	Στρατηγική Επικοινωνίας	Εviaίος Φορέας Μάρκετινγκ	Εviaίος Φορέας
Πρέστες Πλοδότος Μάρκετινγκ	2004 - 2006	Λαμβάνοντας υπόψη την αναγκαιότητα για δημιουργία ξεκάθαρης, μοναδικής εικόνας /ταυτότητας και επαναποθετήση της κάθε περιοχής σημ διεθνή Τουριστική αγορά, καταρισμός τριετούς προγράμματος Μάρκετινγκ.	Εviaίος Φορέας
Επίχειο Σχέδιο Δράσης	2004	Καταρισμός Επίσημου Σχέδιου Δράσης (ενεργειών Προβολής, Δημοσίου Σχέσεων και διαφημιστικών ενεργειών) με στόχο την ανάπτυξη επιλεγμένων Αγορών ή τηματών αγορών λαμβάνοντος πάντα υπόψη της ιδιαιτερότητας κάθε περιοχής.	Επίχειο Σχέδιο Δράσης
Μέσα Πλοδότος	2004 - 2006	Πρόγραμμα για την παραγωγή των αναγκαίων οπτικοακουστικών μέσων προβολής συμπεριλαμβανούντων και ιστοσελίδας με ιδιαίτερη έμφαση σημ συνδεσιμή των ίδιατερων και μοναδικών χαρακτηριστικών της κάθε περιοχής.	Εviaίος Φορέας
Στρατηγική Πληροφόρησης	2004 - 2006	Μελέτη για προστική δημιουργίας τοπικών κέντρων πληροφόρησης με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των επισκεπτών της κάθε περιοχής.	Εviaίος Φορέας
Στρατηγική Διανομής	2004	Μελέτη εξεύρεσης τρόπων παροχής κινητρών στους ξένους οργανωτές ταξιδίων για πρώωθηση της συγκεκριμένης περιοχής. Παράλληλα εξυπερηφάνευση για ενθάρρυνση και καθοδηγηση των επαγγελματιών κάθε περιοχής ώστε να χρησιμοποιούν το εργαλείο της τημολογιακής πολιτικής και διλλων μέσων προς αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς την περιοχή.	Εviaίος Φορέας
Ανάπτυξη Αγορών Τημάτων Αγορών	Εviaίος Φορέας	Ιεράρχηση Αγορών και Τμήματος Αγορών με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες /δυνατότητες κάθε περιοχής. Τα αποτελέσματα της ποι πάνω ιεράρχησης θα αντανακλώνται μέσα στα πλαίσια τόσο της Περιφερειακής Στρατηγικής όσο και της Στρατηγικής Μάρκετινγκ της κάθε περιοχής.	Εviaίος Φορέας

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	Φορείς / Χρονοδιάγραμμα	Αξονας: Πολιτισμός	Δήμοι και Κοινότητες 2004 - 05	Επενδύσεις στην αποκατάσταση και ανάδειξη ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων ΙΙ.χ. παλιά γεφύρια, νερόμυλοι, ληνοί, καμίνια, υδραγωγεία κλπ., ώστε να αποκτήσουν ζωντανή παρουσία και να γίνουν προστά στους επισκέπτες.
Αξονας: Παραδοσιακή Τέχνη	Δήμοι και Κοινότητες 2004 - 05	Αξιοποίηση του αποθέματος παραδοσιακών τεχνών, χειροτεχνών κλπ. και ενθάρρυνση στην καλύτερη οργάνωση της τέχνης τους αντλώντας και οικονομικά από τον τουρισμό. Ενθάρρυνση της δημιουργίας δραστηριοτήτων και ευκαιριών ενασχόλησης των περιηγητών σε θέματα που πηγάζουν από τη λαϊκή παραδοσιακή τέχνη όπως είναι τα εργαστήρια και πρακτική συμμετοχή.		
Αξονας: Περιβάλλον Δομημένο Περιβάλλον	Δήμοι Αμεση προτεραιότητα Αισθητική Εικόνα	Δήμοι Αμεση προτεραιότητα Δήμοι Αμεση προτεραιότητα Δήμοι και Κοινότητες Αμεση προτεραιότητα	Εξυγίανση και αναβάθμιση της εικόνας των αναπτυγμένων τουριστικών περιοχών: Επομέσια σχέδιων σε πλοτική βάση και υλοποίηση μελετών που εκπονήθηκαν ήδη (π.χ. Κάτω Πάφος, Παραλίνι, Αγία Νάπα). Να μελεπθούν και να προταθούν στην Κυβέρνηση τρόποι επιβολής των προνοιών της νομοθεσίας και τρόληψης του προβληματος. Εφαρμογή Νομοθεσίας για τα Γιοι κάτω: · Απομάκρυνση αυθαίρετων κατασκευών. · Αφαίρεση διαφημιστικών πινακίδων.	

Ενέργειες

**Φορείς /
Χρονοδιάγραμμα**

	Χρονοδιάγραμμα	<p>Προσπατα διαφημιστικών πινακίδων. Προδιαγραφές βάσει νομοθεσίας. Εξωραιίσμός προσδύψεων (κέντρα αναψυχής, περίπτερα, καταλύματα(κλπ.)</p>
	Δήμοι και Κοινότητες Αμεση προτεραιότητα.	<p>Δημιουργία γραφικών πλατειών, πάρκων και κήπων με στόχο την ενίσχυση του πρασίνου.</p>
	Δήμοι και Κοινότητες Αμεση προτεραιότητα.	<p>Αυστηρή εφαρμογή νομοθεσιών για ανημετάπτωση των αρνητικών εξωτερικοτήτων όπως η χορύπανση, οχληρία, παρενόχληση περιηγητών, συμφόρηση, ακαστασία.</p>
	Πτυχή: Γενική Υποδομή	
	Δημόσιοι Χώροι	<p>Καθαριότητα και αναβάθμιση των Δημόσιων Χώρων</p> <p>Δήμοι και Κοινότητες Αμεση προτεραιότητα.</p> <p>Εφαρμογή πρακτικών και μεθόδων διασφάλισης καθαριότητας και συντήρησης δημόσιων Χώρων σε συστηματική βάση (σκύβαλα, άχρηστα μεταλλικά υλικά, παραλίες, χώροι υγειενής κλπ.)</p>
	Πεζοδρόμια! Πεζόδρομοι! Ποδηλατόδρομοι	<p>Ασφάλεια διακίνησης των επισκεπτών στις τουριστικές περιοχές:</p> <p>Εφαρμογή των κανονισμών χρήσης πεζοδρομίων και ποδηλατόδρομων ώστε να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για εξυπηρέτηση των πεζών και ποδηλατών.</p> <p>Προώθηση πις δημηουργίας δικτύων ποδηλατόδρομων και πεζόδρομων (σύνδεση σημείων τουριστικού ενδιαφέροντος μεταξύ τους και με χώρους διαμονής, προσφορά εναλλακτικών τρόπων διακίνησης για άτομα με ειδικές ανάγκες κλπ.)</p>
	Δήμοι 2004 - 2005	

Ενέργειες

Φορείς /

Χρονοδιάγραμμα	Φορείς / Χρονοδιάγραμμα	Ενέργειες
Δήμοι 2004 - 2005	Κατάλληλη ενημέρωση των επισκεπτών για τα δίκτυα.	
Οδικό Δίκτυο - Αποχετευτικό και άλλα έργα στις πουριστικές περιοχές	Αμεσητή εφαρμογή περιόδους αιχμής.	Έγκαιρος προγραμματισμός ώστε να αποφεύγεται η εκτέλεση έργων κατά της
Πτυχή: Συγκοινωνίες	Δήμοι 2004 - 2005	Πρωτοβουλία στη δημιουργία υποστηρικτικής υποδομής συγκοινωνιών, π.χ. στέγαση στρα λεωφορείων, πληροφοριακές πινακίδες για αρδρια και δρομολόγια κλπ.
Πτυχή: Ειδικά Προϊόντα	Δήμοι και Κοινότητες 2004 +	Στήριξη ιδιωτικής πρωτοβουλίας για σύνδεση της ενδοχώρας με τις τουριστικές περιοχές και χώρων ειδικών προϊόντων μεταξύ τους (μέσω επιχορήγησης ή συγχρηματοδότησης δρουμολογίων, δημιουργίας υποδομής κ.ά.)
Θεματικές και Σύνθετες Διαδρομές	Δήμοι και Κοινότητες 2004 +	Συνεργασία στη δημιουργία θεματικών και σύνθετων διαδρομών.
Θεματικά Μουσεία	Δήμοι και Κοινότητες 2004 +	Συνεργασία με επαρχιακές διοικήσεις οι οποίες έχουν δεσμευτεί ότι θα συμβάλουν στη δημιουργία περιφερειακών μουσείων (αφού τεθούν πρώτα οι προτεραιότητες από το Υπουργείο Παιδείας). Παραχώρηση κατάλληλων χώρων,

Επίσης βλέπετε ενέργειες "Εργαστήρια, Κέντρα Πληροφόρησης.....Πρακτική συμμετοχή" πιο κάτω.

Αγροτουρισμός
Κοινότητες
2004 - 2006
Περιλαμβάνονται θέματα
τουριστικών καταλυμάτων,
τουριστικών υπηρεσιών και
ειδικών προϊόντων Π.Χ.
εργαστήρια, θεματικά μουσεία,
κέντρα πληροφόρησης κλπ.

Αξιοποίηση κονδυλίων που θα προκύψουν από τα Διαθρηστικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο τη δημιουργία ολοκληρωμένου αγροτουριστικού προϊόντος σημηνίας στην Επαίθριο και ανάπτυξη των πολιτιστικών και περιβαλλοντικών της σποιχείων.

Συμβολή και συνεργασία με τις αρμόδιες κυβερνητικές αρχές για στήριξη και αποκατάσταση του υφιστάμενου παραδοσιακού αποθέματος.

Ευαισθητοποίηση και διαφάνιση των καταίκων /επιχειρηματιών σε θέματα διαπήρησης του παραδοσιακού χαρακτήρα, της τοπικής ταυτότητας και αυθεντικότητας

Παραδοσιακή αρχιτεκτονική /αποκατάσταση και συντήρηση οικοδομών,
καφενεία.. Πλατείες(τοποτεχνηση). Ενθάρρυνση της δημιουργίας ειδικών προϊόντων και η προώθηση τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.

Διαφάνηση και ανάληψη πρωτοβουλιών για αναβράθμιση της αισθητικής εικόνας των χωριών Π.Χ. απομάκρυνση πινακίδων, μεταλλικών αντικειμένων και γενικά μείωση της οπικής ρύπανσης.

Συντήρηση και καθαριότητα υφιστάμενου δικτύου μονοπατιών εκτός δασικών περιοχών.

Κοινότητες
2004 - 2006
Περιλαμβάνονται θέματα
τουριστικών καταλυμάτων,
τουριστικών υπηρεσιών και
ειδικών προϊόντων Π.Χ.
εργαστήρια, θεματικά μουσεία,
κέντρα πληροφόρησης κλπ.

Μονοπάτια μελέτης της φύσης

Κοινότητες
Αμεση προτεραιότητα.

Ενέργειες

Φορείς / Χρονοδιάγραμμα

<p>Εκδηλώσεις:</p> <p>Μικρής Εμβέλειας</p>	<p>Δήμοι και Κοινότητες Γίνεται.</p> <p>Δήμοι και Κοινότητες Αμεσητή προτεραιότητα.</p> <p>Δήμοι και Κοινότητες Αμεσητή προτεραιότητα.</p> <p>Μεγάλης Εμβέλειας</p>	<p>Διοργάνωση εκδηλώσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.</p> <p>Ενημέρωση κατ για τυχόν προγραμματισμένα έργα αναβάθμισης ή δημιουργίας κατάλληλης υποδομής π.χ. αιθουσες, διαμόρφωση υπαθριων χώρων κλπ.</p> <p>Συνενόηση, συντονισμός και συνεργασία ώστε να αποφεύγεται η εποχιακή και τοπική συγκέντρωση των εκδηλώσεων (ο συντονισμός των εκδηλώσεων των κοινοτήων από της Επαρχιακές Διοικήσεις να ενδυναμωθεί).</p> <p>Μακροπρόθεσμος προγραμματισμός (μέχρι 2010) για δημιουργία υποδομής και διοργάνωση εκδηλώσεων.</p> <p>Δήμοι α καταρπισμός του προγράμματος να αρχίσει άμεσο.</p>	<p>Δήμοι και στόχευση εκδηλώσεων που θα προσελκυσθούν, ώστε να εξυπηρετούνται τα στοχευμένα τμήματα του τουρισμού (π.χ. αθλητικές εκδηλώσεις), σε συνεργασία με ΚΟΤ / ΚΟΑ.</p> <p>Αποφυγή τοπικής και εποχιακής συγκέντρωσης.</p> <p>Συντονισμός και συνεργασία με άλλες Τοπικές Αρχές για αποφυγή θεματικής επικάλυψης και με τις αρμόδιες Κυβερνητικές Υπηρεσίες. Δημιουργία δικτύωσης και κατάλληλων δομών.</p>	<p>Δήμοι και Κοινότητες Να αρχίσει άμεσα.</p> <p>Εργαστήρια, Κέντρα Πληροφόρησης, Χώροι Συνέδριων, Συνέδρια και Εκθέσεις με θέματα φύσης και πολιτισμού πρακτική συμμετοχή</p>
--	---	---	--	--

Αξιοποίηση του Σχεδίου Δημιουργίας Πολιτιστικής Υποδομής.

Οργάνωση, λειτουργία και στελέχωση τέτοιων χώρων.

Γήπεδα Γκολφ, Θεματικά Πάρκα, Δήμοι και Κοινότητες
2004 +

Αθλητικές εγκαταστάσεις:
Χήπεδα ποδοσφαιρου,
κολυμβητηρια κλπ.

Μαρίνες και άλλη υπόδομή για
ναυτικό τουρισμό

Ανάληψη πρωτοβουλίας για τη δημιουργία των εδικών προϊόντων που αναφέρονται (συμπράξεις με ιδιώτες επενδυτές κλπ).

Ανάληψη πρωτοβουλίας για τη δημιουργία ειδικών προϊόντων (συμπράξεις με ιδιώτες επενδυτές κλπ).

Δημιουργία υποδομής (ράμπες) και διαχείριση χώρων για διευκόλυνση σκαφών αναψυχής.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΑΞΙΑΣ

ΠΟΙΟΤΗΤΑ

Δήμοι και Κοινότητες

Άμεση εφαρμογή

- (i) Αυστηρή Εφαρμογή Νομοθεσίων:
  - Μεγάφωνα / οχληρία
  - Εξασφάλιση διάφορων αδειών
  - Ανημερώπιση αυθαίρετων επεκτάσεων
  - Δίωξη παράνομων υποστατικών
  - Υγειονομικές εγκαταστάσεις τουριστικών επιχειρήσεων

- (ii) Συστήματα πιστοποίησης:
  - Υφιστάμενα συστήματα

Ανατολική ουσιαστικότητα
σε τοπικό επίπεδο
(destination systems) π.χ.

Φορείς / Χρονοδιάγραμμα	Φορείς / Χρονοδιάγραμμα
	<p>Green Key, WTO, S. best program</p> <p>(111) Εισαγωγή και επέκταση από Τοπικές Αρχές Βραβεύσεων και Διακρίσεων.</p>
<u>Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού</u>	<p>Δήμοι και Κοινότητες Αμεση έφαρμογή</p> <ul style="list-style-type: none"> Εισαγωγή προγραμμάτων ανάπτυξης Τουριστικής Συνείδησης σε τοπικό επίπεδο (κοινό, επαγγελματίες, σχολεία). Επιμορφωτικά /εκπαιδευτικά προγράμματα που να απευθύνονται σε ομάδες στόμων που εργοδοτούν ή εκτελούν εργασίες για η τοπικές αρχές βάσει συμβολαίων (π.χ. κρεβάτια και ομπρέλες παραλιών).
<u>Τιμές</u>	<p>Δήμοι</p> <ul style="list-style-type: none"> Ορθολογικός καθορισμός διαφόρων τελών από Τοπικές Αρχές. Αποφυγή επιβολής σημαντικών αυξήσεων χωρίς επαρκή προειδοποίηση.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Έργα / Ενέργειες Στρατηγική Προϊόντος	Υπηρεσία / Τμήμα	Χρονοδιάγραμμα	Σχόλια / Παραπηρήσεις
A. Γενική Υποδομή			
1. Δημόσιο Χώροι / Τουριστική Εικόνα	Επαρχιακές Διοικήσεις	Συνεχής εργασία	Θα υποδεικνύει ο ΚΟΤ χώρους που ενισχύονται. Παράλληλα οι Επαρχιακές Διοικήσεις με τις Υπηρεσίες που διαθέτουν θα πρέπει να δραστηριοποιούνται και αυτεπάγγελτα.
(α) Καθαρισμός προβληματικών χώρων που αποτελούν εστίες ακαθαρσιών και οπτικής ρύπανσης.			
(β) Σκυβαλόποι (κατάργηση υφιστάμενων και δημιουργία νέων)			
Διεξαγωγή Μελέτης			
Καθαρισμός Πράσινων Σημείων για απόθετη στέρεων αποβλήτων			
Χώροι ολοκληρωμένης διαχείρισης στερεών οικιακών αποβλήτων			
2. Βελτίωση Διομηνέου Περιβάλλοντος -			
Αισθητική Εικόνα			
(α) Ρυθμιστικά Σχέδια Περιοχής	Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως		

Παραλιακό Μέτωπο Πάφου (ανάπλαση)
Υλοποίηση έργων

A' φάση - 2004
Για τις επόμενες
φάσεις δεν
καθορίζεται
χρονοδιάγραμμα

Περιοχή δρόμου Αγίας Μαύρις (Αγ.Νάπα)

3. Δρόμοι - Πεζόδρομοι

(α) Δρόμος πολιτικής Χρυσοχούς - Λασιτί

- Ετοιμασία Ρυθμιστικού Σχεδίου

- Υλοποίηση έργου

(β) Παραλιακός Λεμεσού (ολοκλήρωση
έργου)

(γ) Γιαραλιακός Δεκέλεια - Λάρνακα

(δ) Λεωφόρος Σιρατηγού Τιμάγια (Λάρνακα)

(ε) Παραλιακή Λεωφόρος Πάφου (Βελτίωση)

(στ) Νέος δρόμος προς αεροδρόμιο Πάφου

(ε) Νέος δρόμος από νότιο παρακαμπτήριο
Πάφου μέχρι τη λεωφόρο Απ. Παύλου και
επέκταση μέχρι τον Κόλπο των Κοραλλίων

Na καθοριστεί χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του
έργου.

Το έργο ανάλαβε η Τοπική Αρχή. Για την ασθητική
αναβάθμιση των κτιρίων το Τμήμα Πολεοδομίας
εισηγείται αρχιτεκτονικό διαγωνισμό.

Τμήμα Πολεοδομίας

B' εξάμηνο 2004

2006 - 2007

2005 - 2006

Δεν καθορίζεται

2003 - 2008

2006

2005-2006
A'φάση

Το έργο

Το έργο θα υλοποιηθεί σε τέσσερεις φάσεις. Να
δοθούν συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα
εκτέλεσης των έργων κάθε φάσης.

Να καθοριστεί χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση
του έργου.

2006-2007 -
Υλοποίηση B'
φάσης

Να δοθούν χρονοδιαγράμματα υλοποίησης των
δύλιων δύο φάσεων του έργου.

(η) Παραλιακός Πεζόδρομος Πρωταρά

4. Πλατείες / Αστικά Κέντρα

(α) Γλαυτία Τρούδους	Τμήμα Πολεοδομίας	2003 - 2005	Να καθοριστούν χρονοδιαγράμματα μετά την Δεν υπάρχουν χρονοδιαγράμματα
(β) Κάστρο - Αγ. Νάπα (Λεμεσός)		χρονοδιαγράμματα	ολοκλήρωση του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού.
(γ) Ανάπλαση παραδοσιακού κέντρου πλατείας Μέσα Γειτονιάς			
(δ) Ανάπλαση παραδοσιακού κέντρου πλατείας Αγ. Αθανασίου		Ετοιμάζονται σχέδια και προσφορές	Να καθοριστεί χρονοδιαγράμμα αλοποίησης Έναρξη εκτέλεσης
(ε) Άρσος		2004	Να δοθεί χρονοδιαγράμμα ολοκλήρωσης του έργου
5. Ανάπλαση υποβαθμισμένων χώρων εντός τουριστικών περιοχών	Τμήμα Πολεοδομίας		
(α) Κέντρο Αγίας Νάπας		Περιλαμβάνεται Πολιτική στο Τοπικό Σχέδιο Αγίας Νάπας. Θα πρωθηθεί σε συνδυασμό με τα Σχέδια Κινήτρων για αναβάθμιση / απόσυρση κλινών όσον αφορά τη ξενοδοχειακή υποδομή.	
(β) Περιοχή Μαρίνας Λεμεσού		Έγινε χωροταξική μελέτη	Να καθοριστεί χρονοδιαγράμμα εκτέλεσης των έργων
(γ) Αστικό Κέντρο Λάρνακας		2004 - Προκήρυξη προσφορών	
Πλατεία Αγ. Λαζάρου Πλατεία Μεσαιωνικού Κάστρου			
11 Πλατεία Ερού			

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

Έργα / Ενέργειες	Υπηρεσία / Τμήμα	Χρονοδιάγραμμα	Σχόλια / Παρατηρήσεις
Α. Στρατηγική Προϊόντος			
Γενική Υποδομή			
1. Οδικό Δίκτυο (α) Πρόγραμμα ανάπτυξης Οδικού Δικτύου 2004 - 2010. (β) Εκτέλεση έργων σε φάσεις - Διακοπή εργασιών την περίοδο αιχμής. (γ) Αυστηρή πήρηση χρονοδιαγραμμάτων και επιπλέοντη εκτέλεσης έργων. (δ) Τοποθέτηση πινακίδων για χώρους τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. Μαρίνες, Αγροτουρισμός κλπ.). (ε) Συχνότερος και συστηματικός καθαρισμός των δρόμων.	Τμήμα Δημοσίων Εργών	Κατά την εποιμανσία του Προγράμματος να παρέχεται η δυνατότητα στον ΚΟΤ να εκφέρει απόψεις για τις προπεραιότητες. Γίνεται Να συνεχίσει η ίδια πρακτική. Γίνεται Να συνεχίσει Να γίνεται σε συνεργασία με ΚΟΤ σε συνεχή βάση Να εγκρίνονται οι αναγκαίες πιστώσεις	
2. Κυματοθραύστες και άλλα έργα προστασίας των ακτών	Τμήμα Δημοσίων Εργών		

" Υλοποίηση εισηγήσεων Μελέτης
Μετσοβείου Πολυτεχνείου

Επιβάλλεται να προβληματίσει την Κυβέρνηση το
θέμα και να εξυρεθούν λύσεις σύντομα.

		Δεν μπορεί να δοθεί δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα λόγω δυσκολιών στην εξασφάλιση της συνεισφοράς των Τοπικών Αρχών	Επιβάλλεται να προβληματίσει την Κυβέρνηση το θέμα και να εξυρεθούν λύσεις σύντομα.
3. Αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου		Να πηρηθούν πιστά τα χρονοδιάγραμματα	
	" Ανέγερση νέων κτηρίων στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου		Θα συζητηθούν με τον επιτυχόντα προσφοροδότη στο στόδιο των τελικών διαπραγματεύσεων
	" Παραχώρηση χώρου στα δύο αεροδρόμια στον ΚΟΤ για τουριστική πληροφόρηση		
	" Διασφάλιση λειτουργίας χώρων διάθεσης παραδοσιακών αιθεντικών προϊόντων		
4. Λιμάνια		2004 - 2007	Να γίνει προσπάθεια για επίσημευση
	" Νέα αίθουσα επιβατών στο λιμάνι Λεμεσού	Αρχή Λιμένων	
Ειδικά Προϊόντα		Τμήμα Αρχαιοτήτων 2003 (τέλος)	
Αρχαιολογικοί χώροι			Προσωθίται η προκήρυξη αρχιπετονικού διαγωνισμού σε συνεργασία με το Τμήμα Πολεοδομίας. Να δοθεί χρονοδιάγραμμα αλοποίησης του έργου.
(α) Κούριο			Δεν δύθηκε
(β) Κούκλια			χρονοδιάγραμμα
Πλατεία			

Εργα στον αρχαιολογικό χώρο στα πλαίσια της Διαδρομής "Αφροδίτη"		Σχολια / Η πράξη στην περιοχή	
(γ) Κάτω Πάφος	Στέγαση πραγμάτων για φριδιάσια	2003	Χρανοδιάγραμμα
(δ) Αμφιθέατρα		Δεν δύθηκε	Να δοθεί
(ε) Αγιος Γεώργιος Πένγειας	(στ) Κολόσσοι - Κέντρο Μελέτης Σταυροφοριών	Δεν δύθηκε. Το έργο θα υλοποιηθεί σε φάσεις	Να δοθεί χρονοδιάγραμμα
Βυζαντινές Εκκλησίες / Εκκλησίες UNESCO	Τμήμα Αρχαιοπήλων	Δεν δύθηκε Γίνεται μελέτη από το Τμήμα Πολεοδομίας	Να δοθεί χρονοδιάγραμμα αλοκήρωσης της Μελέτης και υλοποίησης του έργου
(α) Συντήρηση		Γίνεται	Περιλήφθηκαν πιστώσεις στον Προϋπολογισμό 2004
(β) Εργα προστασίας		2004	Να δοθεί χρονοδιάγραμμα για τις υπόλοιπες (όπου χρειάζεται)
(γ) Περιτεχνήματα		Εγιναν σε τρεις εκληπτίες	Να δοθεί χρονοδιάγραμμα για τις δύο που ετοιμάζονται μελέτες και για τις υπόλοιπες (όπου χρειάζεται)
(δ) Διευκολύνσεις για το κοινό		Εγιναν σε μια. Επομένωνται μελέτες για άλλες δύο	
Αρχαιολογικά Μουσεία	Τμήμα Αρχαιοπήλων	Δεν δύθηκε	Να δοθεί χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου
(α) Νέο Κυπριακό Μουσείο			

Εργα / Ενέργειες		Υπηρεσία / Υπηρεσίες	Χρονοδιαγράμμισ	Σχολια / Ημερησίες
(β) Επαρχιακά αρχαιολογικά μουσεία - Αναβάθμιση	(γ) Τοπικό Μουσείο Ιστού		Δεν υπάρχει προγραμματισμός	Το Τμήμα Αρχαιοτήτων εποιμάζει μελέτη για τη λεμεσό σε συνεργασία με Ελλαδίτες ειδικούς. Να δοθεί χρονοδιάγραμμα για εποιμάσια μελέτιών για άλλα τα επαρχιακά μουσεία και υλοποίηση των μελετών.
	Παράκτιες Κρουαζίέρες	Λιμενική Αστυνομία	Αναμένεται η αποδέσμευση πιστώσεων από το Γραφείο Προγραμματισμού	Να δοθεί χρονοδιάγραμμα για εποιμάσια των μελετών και υλοποίηση του έργου
	(α) Ελεγχος σκαφών για διαποστωση πήρησης κανόνων ασφάλειας σύμφωνα με τα πιστοποιητικά που εκδίδονται			Πρέπει να γίνεται συστηματικός έλεγχος
	(β) Πρόληψη ρύπωνανης της θάλασσας από απόρριψη σκυρόδεμαν και δίλων αποβλήτων από σκάφη			
	Θελάσσια Αθλητιστικά	Λιμενική Αστυνομία		
		Συστηματικός έλεγχος για τήρηση κανονισμών ασφάλειας με βάση τη σχετική Νομοθεσία (ΚΔΠ 342/2003 - Περί Ταχυπλόων Σκαφών)		
	Συγκοινωνίες	Τμήμα Οδικών Μεταφορών	2004	Το θέμα θα προωθηθεί σε συνεργασία με τον ΚΟΤ
3.11.2003 ΔΣΛΑ		• Μελέτη για την καθίερωση δρομολογίων σύνδεσης Αεροδρομίων με τουριστικές περιοχές και δρομολογίων σύνδεσης σημείων τουριστικού ενδιαφέροντος		

ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ 2003 - 2010

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΓΡΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Εργα / Ενέργειες	Υπηρεσία / Τμήμα	Χρονοδιάγραμμα	Σχόλια / Παραποτήσεις
Συραπηγική Προϊόντος			
A. Ειδικά Προϊόντα			
1. Μονοπάτια Μελέτης της Φύσης	Τμήμα Δασών	2010	Πρέπει να δοθεί αναλυτικό πρόγραμμα υλοποίησης με λεπτομέρειες (φάσεις, μήκος κλπ.)
(α) Δίκτυο Μονοπατών στον Κύκκο.		2010	
(β) Μονοπάτι "Δύο Μούτες" στο Μαχαιρά (περιμετρικό).			
(γ) Βελτίωση και αναβάθμιση αφιστάμενων μονοπατών στα δάση.			
B. Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης	Τμήμα Δασών	2003	Συνδέεται με την Απόφαση για το Διαχειριστικό Σχέδιο Ακάμα.
(α) Αθαλάσσα		2010	
(β) Ακάριας			
(γ) Εθνικό Δασικό Πάρκο Πιλαριδίουν		2010	Θα πρέπει να δοθεί συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Οι προτεραιότητες να συνδεθούν με τις εισηγήσεις της Μελέτης που θα γίνει (Master Plan) για την ανάπτυξη του Τουρισμού της Υπαίθρου (Διαρθρωτικά Ταμεία - Στόχος 2)
(δ) Σταυρός της Ψώκας		2010	
(ε) Μάντρα του Καμπού		2010	

Εργοτομεία Ενεργειών

Γ. Μουσεία με θέμα τη Φύση		Τημήμα Δασών	Υπηρεσία / Ιδρυμα	Χρονοδιαγράμμα	Σχολα / Παρατηρησείς
(α) Μουσείο Δασικού Περιεχομένου (παλαιός ξυλοκατασκευές, δασικά εργαλεία) - Κάμπος			2006		
(β) Μουσείο Μεταλλείου Αμιάντου			2010 (μετά την ολοκλήρωση το 2005 μελέτης επικινδυνότητας που γίνεται για το μεταλλείο)		
Δ. Εθνικά Δασικά Πάρκα		Τημήμα Δασών			
(α) Πέτρα του Ρωμηού			2004 - 2007		
(β) Άγιος Νικανδρος (Άγια Νάπα)			2007		
(γ) Μαχαιράς			2010		
(δ) Σωτήρα (Άγ. Νάπα)			2010		
Ε. Εκδρομικοί και Κατασκηνωτικοί Χώροι		Τημήμα Δασών			
(α) Εκδρομικός χώρος στον Άγ. Νικανδρο			2005	Περιλαμβάνεται στο Σχέδιο του Εθνικού Δασικού Πάρκου	
(β) Εκδρομικός χώρος στη Σωτήρα (Άγ. Νάπα)			2010	" " "	
(γ) Εκδρομικός χώρος στην Πυκνή (Ακάμας)			2010	Συνδέεται με την έγκριση του Διαχειριστικού Σχεδίου Ακάμα.	
Κατασκηνωτικοί Χώροι					
(α) Ακάμας (νέος)			2010	Συνδέεται με την Απόφαση για το Διαχειριστικό Σχέδιο. Ο κατασκηνωτικός χώρος πρέπει να γίνει το αργότερο μέχρι το 2005 για να εξαλειφθούν τα προβλήματα που παρουσιάζονται από την	

Εργα / Ενέργειες	Υπηρεσία / Τμήμα	Χρονοδιάγραμμα	Σχόλια / Παρατηρήσεις
(β) Πλατάνια, Καμπί του Κολοήρου, Φράκτης Προδρόμου, Σιαυρός της Ψώκας (υφιστάμενοι)		2006	ανεξέλεγκτη κατασκήνωση που γίνεται σήμερα στην περιοχή.
ΣΤ. Βοτανικοί Κήποι	Τμήμα Δασών	2004 2005 2007	Ο Κήπος λειτουργεί. Έργα συμπλήρωσης. Αρχισε η κατασκευή. Αρχισε η κατασκευή του από το 2003.
Ειδικά Προϊόντα			
1. Υποδομή για Ναυτικό Τουρισμό - Ζώνη Ναυσιπλοΐας για σκάφη αναψυχής	Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών	2004	Αρχισαν τα έργα
(α) Αλιευτικό καταφύγιο Λατσί - Δημιουργία νέας λιμενολεκάνης για σκάφη αναψυχής και αναβράθμιση υφιστάμενου		Εναρξη 2004	Να δοθεί συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα συμπλήρωσης.
(β) Ζύγι - Νέο αλιευτικό καταφύγιο με πρόβλεψη για χρήση από σκάφη αναψυχής		2010	Η δημιουργία του αλιευτικού καταφυγίου θα αποφασιστεί με βάση τα πορίσματα μελέτης που προγραμματίζεται να αρχίσει σύντομα.
2. Θαλασσιά Γέρακα	Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Εργών		
	Η δημιουργία θα λασσασιών πάρκων συνδέεται με τα διαχειριστικά σχέδια που θα γίνουν για οκτώ (8) θαλάσσιες περιοχές		

Εργα / Ενεργειες	Υπηρεσία / Τμήμα	Χρονοδιάγραμμα	Σχόλια / Παραπρήσεις
που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα "φύση 2000" και μέχρι το 2010 θα κηρυχτούν προστατευόμενες. Ήδη επομένωνται διαχειριστικά σχέδια για τις περιοχές Κάβο Γκρέκο, Νησιά (Παραλίμνι) και Μουλιά (Παρός).			
3. Πλαίσιο Μεταλλεία - Συντήρηση και τρόποι ανάδειξης των πταλιών μεταλλείων	Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης	Από το 2005 και μετά με βάση τα πρόγματα της Μελέτης Στρατηγικής που γίνεται.	
Περιβάλλον			
1. Δίκτυο "Φύση 2000"	Υπηρεσία Περιβάλλοντος	2004 - 2007	Να δοθεί ο προγραμματισμός για την υλοποίηση των 5 σχεδίων και ο προγραμματισμός για την επομένα και υλοποίηση άλλων σχεδίων πην περίοδο 2007-2010.
(α) Εποικασία Διαχειριστικών Σχεδίων για 5 περιοχές από τις 27 που θα συνταχθούν στο Δίκτυο με την ένταση της Κύπρου σημε. Ε.Ε.			Λειτουργούν 130 μονάδες καλλιέργειας αρωματικών φυτών. Να συνεχιστεί η λειτουργία του Σχεδίου.
2. Σχέδιο ενθύρινσης και λέρνειας αρωματικών και αυτοφυών φυτών	Τμήμα Γεωργίας		
3. Βιοκαλλιέργειες	Τμήμα Γεωργίας		Λειτουργεί από το 2002. Θα συνεχίσει.
(α) Σχέδιο Κινήτρων			Αρχές 2004
(β) Εκπραγεία διαφύσισης			

(γ) Προβολή της Βιολογικής Γεωργίας - Συμετοχή στη Γεωργική Εκθεση		Επονετικό πρόγραμμα	Χρονοδιαγράμμιση	Σχολια / Η αρατηρησείς
4.	Μελέτη Σιρατηγικής για την Αειφόρο Λατομική και Μεταλλευτική ανάπτυξη της Κύπρου 2001 - 2025	Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης	2004	
5.	Τουρισμός της Υπαίθρου - Αγροτουρισμός (α) Προγράμματα για εκπαίδευση συγροτών για παρασκευή παραδοσιακών προϊόντων, χειροτεχνήματα, μεταποιησης γεωργικών προϊόντων	Τμήμα Γεωργίας	Αειτουργούν	

3.11.2003

ΔΣ/ΑΑ

σχεδιο γιαροτίσις-γραμμένο georgias-pin-now03

ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ 2003 - 2010

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Εργα / Ενέργειες	Υπηρεσία / Τμήμα	Χρονοδιάγραμμα	Σχόλια / Παραπρίστις
Σημαντική Ποιότητας / Αξίας			
1. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση <ul style="list-style-type: none"> ▪ Διεύρυνση προγραμμάτων τεχνικών σχολών ▪ Λειτουργία Εσπερινής Τεχνικής Σχολής 2. Προγράμματα για παραδοσιακά επαγγέλματα	Εγνατία Αερούργυρησε Πρώτοι απόφοιτοι 2003-2004 2005	Το Υπουργείο Παιδείας επιβάλλεται να συμμετέχει στην Επιτροπή Αξιολόγησης της Μελέτης για τις ανάγκες της Τουριστικής Βιομηχανίας που θα γίνει από το Υπουργείο Εργασίας δεδουλεύου όπι θα έχει ρόλο στην εφαρμογή / αξιοποίηση των πορισμάτων	

Σημαντική Προϊόντος	Τιμή/Επένδυσης	Τιμή/Επένδυσης	Χρονοσταγματά	Σχολια / Παραπρησείς
1. Εκδηλώσεις - Πολιτικές και Καλλιτεχνικές - Προγραμματισμός	Πολιτιστικές Υπηρεσίες	Από το 2005 και μετά οι σημαντικές εκδηλώσεις θα ανακοινώνονται ένα χρόνο προηγούμενως		Επιβάλλεται να γίνεται μεσοπρόθεσμος προγραμματισμός π.χ. 3 χρόνια
2. Μουσεία - Πινακοθήκες - Μόνιμες Εκθέσεις Δημιουργία Υποδομής	(α) Καταγραφή και αξιολόγηση υφιστάμενης υποδομής (β) Διεξαγωγή Μελέτης για αναβάθμιση της υφιστάμενης υποδομής και δημιουργία νέας υποδομής (γ) Υλοποίηση	Ιούνιος 2004 Οκτώβριος 2004 2005 και μετά		Θα πρέπει να γίνει άμεσα η διερεύνηση που προτίνεται για τη δυνατότητα εξασφάλισης κονδυλίων από τα Διαθρησκά Ταμεία ης Ευρωπαϊκής Ένωσης Να καθοριστεί χρονοδιάγραμμα
3. Αθλητικός Τουρισμός	(α) Σχέδιο Δράσης για την ανάπτυξη και διαχείριση προϊόντος για αθλήματα περιφρακτικών (β) Υλοποίηση ενεργειών	KOA	2003 2004 - 2006	Συνεργασία με ΚΟΤ Θα υλοποιηθούν έργα και δράσεις δύπλως προκύπτουν από το Σχέδιο

3.11.2003

ΔΣ/ΑΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ 2003 - 2010

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Εργα / Ενέργειες	Υπηρεσία / Τμήμα	Χρονοδιάγραμμα	Σχόλια / Παραπρήσεις
Στρατηγική Ποιότητας / Αξίας			
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	Τμήμα Εργασίας		
1. Διεξαγωγή Μελέτης για εντοπισμό ποιοτικών και ποσοτικών αναγκών στην τουριστική βιομηχανία κατά κλάδο και ειδικότητα			Η Μελέτη θα γίνει σε συνεργασία με ΚΟΤ, ΑΞΙΚ, ΑΑΔ και Γραφείο Προγραμματισμού και θα συγχρηματοδοτηθεί από τον ΚΟΤ
(α) Οριστικοποίηση όρων ευτολής και προκήρυξη Κατακύρωση και διεξαγωγή		2003 2004	
2. Ακαδημια Τουρισμού	Τμήμα Εργασίας	2004	Ο ρόλος και τρόπος λειτουργίας της Ακαδημίας θα καθοριστεί με βάση τα ευρήματα της Μελέτης για την ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού (συνεργασία ΚΟΤ και Γραφείου Προγραμματισμού). Ο ΚΟΤ θα επιχορηγεί προγράμματα επιμόρφωσης παιοεργοδοτούμενων.
3. Καθορισμός και έλεγχος ελάχιστων προσόντων για απασχόληση αλλοδαπών στην τουριστική βιομηχανία. Θεσμοθέτηση υποχρεωτικού εισαγωγικού προγράμματος για όλο το νεοεισερχόμενο προσωπικό.	Τμήμα Εργασίας	2004	Συνεργασία με ΚΟΤ
4. Διεξαγωγή μελέτης για διαπίστωση των λόγων αποχώρησης προσοντούμχων υπαλλήλων από τη Ξενοδοχειακή Βιομηχανία	Τμήμα Εργασίας	2003	Ηδη διεξάγεται από το ΑΞΙΚ
3.11.2003 ΔΣΛΑΑ			

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΠΗΓΕΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

- ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΚΟΤ)
- ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ
- ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ (Από το 1950 - μέχρι το 2004), Πηγή ΚΟΤ
- ΒΙΒΛΙΟ “ΚΥΠΡΟΣ”, Σεπτ. 2004, Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού
- ΒΙΒΛΙΟ “ MARKETING FOR TOURISM” του Άγγλου συγγραφέα T.Christopher Holloway
- ΒΙΒΛΙΟ “ MY EXPIERENCES OF CYPRUS”, Basil Stewart, 1906
- ΒΙΒΛΙΟ “ ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟ: ΜΙΑ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ”, Γαλάνη-Μουτάφη Βασιλική, Εκδόσεις Προπομπός, 2002
- ΒΙΒΛΙΟ “ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ”, Αγγελικής Παντελίδου και Κωνσταντίας Χατζηκωστή
- ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΘΕΣΗ EURO – INFO
- ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ “ SUNJET” ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΩΝ
- ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ “ Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΥΠΡΟΣ”
- ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ “ Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ”
- ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΟΤ κ. ΦΩΤΗ ΦΩΤΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΜΕΛΕΤΩΝ ΜΕ ΘΕΜΑ “ Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ”
- ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ΣΤΟ INTERNET (www.visitcyprus.org.cy / www.visitcyprus.biz)

